

Hiv.sz.: 5/302-31/2023.

ELŐTERJESZTÉS

az Önkormányzat 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelésről

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése szerint a települési önkormányzatoknak minden év május 31. napjáig átfogó értékelést kell készíteniük a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladataik ellátásáról, és azt a képviselő-testület általi megtárgyalást követően meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásról, intézkedésről tájékoztatja.

Az értékelés tartalmazza mindazokat a követelményeket, melyeket a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 10. melléklete előír az önkormányzatok számára. A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira;
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

A gyermekjóléti rendszer 2013. január 1-jétől átalakult, a járási hivatalok létrejöttével a jegyzői hatáskörben végzett gyámhatósági feladatok egy része a járási hivatalokhoz került (pl.: védelembé vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés stb.). A 2022-ben elvégzett gyermekvédelmi munka átfogó értékelésének teljességéhez azonban elengedhetetlen ezek ismerete, így az éves értékelés tartalmazza a Budapest Főváros Kormányhivatala XV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztályának hatáskörébe tartozó gyermekvédelmi feladatokról szóló beszámolót is.

Az Önkormányzat, valamint a gyermekvédelem területén a XV. kerületben feladatot ellátó szervezetek, 2022. január 1. és 2022. december 31. közötti időszakban végzett gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenysége az előterjesztés mellékletében kerül bemutatásra.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és a határozati javaslatokat elfogadni szíveskedjen.

Budapest, 2023. május „05”

Cserdiné Németh Angéla
polgármester

1. Melléklet:

Az önkormányzat 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról szóló átfogó értékelés

2. Előkészítésért felelős szervezeti egység:

Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály 2023. május „05” Aláírás:.....

- 3. Bizottságok:** Népjóléti Bizottság
- 4. Jegyzői láttamozás:** 2023. május „01.” Aláírás:.....
- 5. Meghívandók:** az érintett intézmények vezetői
- 6. Háttéranyag** a Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztályon található.

Határozati javaslatok:

Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy

(1) a Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelést a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Felelős: Polgármester

Határidő: 2023. május 25.

(2) felkéri a Jegyzőt, hogy a Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelést küldje meg a Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya részére.

Felelős: Jegyző

Határidő: 2023. május 31.

Jogszabályi hivatkozások:

- a *gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról* szóló 1997. évi XXXI. tv. 96. § (6) bekezdése,
- a *gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról* szóló 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet 170/A. §-a, 10. sz. melléklete,
- a *gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről* szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 13. § a) pontja,

A határozati javaslatok elfogadásához egyszerű szavazattöbbség szükséges!

Képviselői Csoportnak
leadva:
2023 MÁJ 5.
Átvette:.....

.....
felülvizsgálatra érkezett:.....
2023 MÁJ 05.
.....hó-n

**ÁTFOGÓ ÉRTÉKELES
BUDAPEST FŐVÁROS XV. KERÜLET
RÁKOSPALOTA, PESTÚJHELY,
ÚJPALOTA
ÖNKORMÁNYZATÁNAK**

2022. ÉVI

**GYERMEKJÓLÉTI ÉS
GYERMEKVÉDELMI FELADATAINAK
ELLÁTÁSÁRÓL**

TARTALOMJEGYZÉK

1. A település főbb demográfiai mutatói	3
2. Pénzbeli ellátások.....	4
3. Természetbeni és egyéb támogatások.....	5
4. A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai	12
5. Személyes gondoskodást nyújtó ellátások	33
6. A gyermekek átmeneti gondozása	46
7. Az önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése, szabadidős és sport programok.....	59
8. A BFKH XV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály gyermekvédelmi feladatai és hatósági intézkedéssel elrendelt gyermekvédelmi tevékenysége	63
9. Bűncselekmények elkövetése, pártfogói felügyelet, rendőrségi munka.....	65
10. Az ellenőrzések tapasztalatai	67
11. Megállapítások és a jövőre vonatkozó javaslatok, célok, tennivalók	68

Átfogó értékelés 2022. évről¹

1. A település főbb demográfiai mutatói

1.1 Kerületi népesség alakulása (december 31-én)

Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Fő	78.338	78.111	79.441	78.808	76.875	76.054	75.054

Forrás: KSH

1.2 Korcsoportok szerinti állapot (december 31-én)

Korcsoport	2018	2019	2020	2021	2022
	fő	fő	fő	fő	fő
0 – 3 éves (bölcsődés korú)	2.484	2.574	2.378	2.374	2.313
4 – 6 éves (óvodás korú)	1.847	1.842	1.851	1.811	1.766
7 – 14 éves	5.144	5.187	5.118	5.050	4.997
15 – 18 éves	2.580	2.701	2.666	2.643	2.736

0-14 éves korosztály	9.475	9.603	9.347	9.235	9.076
0 – 18 éves korosztály	12.055	12.304	12.013	11.878	11.812

Forrás: KSH

1.3 Házasságkötések száma (év/fő)

Év	2018	2019	2020	2021	2022
Házasságkötések száma	232	331	282	294	276

Forrás: helyi ada

¹Az anyag összeállításában a XV. Kerületi Polgármesteri Hivatal (Egészségügyi és Szociális Osztály, Köznevelési, Közművelődési és Sport Osztály), az önkormányzati intézményei, (Göncz Árpád Szociális Intézmény, Egyesített Bölcsődék, a XV. kerületi óvodák, Dr. Vass László Egészségügyi Intézmény), a Klebelsberg Központ Észak-Pesti Tankerületi Központ, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XV. Kerületi Tagintézménye, illetve a BRFK XV. kerületi Rendőrkapitányság, a Budapest Főváros Kormányhivatala Igazságügyi Főosztálya és a Budapest Főváros Kormányhivatala XV. Kerületi Hivatal Gyámügyi Osztályának munkatársai vettek részt.

1.4 Születések száma (év/fő)

Év	2018	2019	2020	2021	2022
Születések száma	649	655	663	626	585

Forrás: helyi adat

2. Pénzbeli ellátások

2.1 Palota rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

A Budapest Főváros XV. Kerületi Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) Képviselő-testülete, a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. tv-ben (továbbiakban: Szt.) és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban: Gyvt.) 18. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján - az egyének és családok szociális biztonságának megőrzése és elősegítése érdekében – megalkotta a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló 5/2015.(II. 5.) önkormányzati rendeletet. A törvénymódosítás következtében 2015-ben megváltozott a támogatások rendszere, a Gyvt.-ből kikerült a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, mint támogatási forma, ezért kerületünkben, 2015. március 01-től a Palota rendkívüli gyermekvédelmi támogatás került bevezetésre.

Palota rendkívüli gyermekvédelmi támogatás kifizetése

Év	2021	2022
kérelmező	235	209
gyermek	439	393
eset	599	492
Összeg (eFt)	14.279	11.946

Forrás: helyi adat

A Palota rendkívüli gyermekvédelmi támogatást igénylők elutasítására általában

- a család egy főre eső magasabb jövedelme,
- az éves 4 alkalomszámon túl benyújtott kérelem,
- meghatározott értéken felüli vagyonelem, valamint
- a kérelmező együtt nem működése miatt került sor.

Elutasított Palota rendkívüli gyermekvédelmi támogatások száma

Év	2021	2022
Elutasított kérelmek száma	61	46

Forrás: helyi adat

2.2 Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátás

A gyermek szociális helyzete alapján jogosult lehet *rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénybevételére*, vagyis a bölcsődékben, óvodákban és oktatási intézmények 1-8. osztályában térítésmentesen, később 50 %-os kedvezménnyel étkezhet, évente 2 alkalommal pénzbeli támogatásban részesül, valamint a közoktatásban ingyenes tankönyvellátásra jogosult.

A Gyvt. 19. § (1a) bekezdése értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családba fogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó kiegészítő pénzbeli ellátásra jogosult, ha a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. A kiegészítő pénzbeli ellátásra való jogosultságot a gyám lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője állapítja meg, a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997 (IX. 10.) Korm. rendelet 67/A. §-a alapján. A Gyvt. 20/B. § (3) bekezdése szerint a kiegészítő pénzbeli ellátás havi összege - gyermekenként –az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka.

Emellett a gyámul kirendelt hozzátartozók – jogosultsági feltételek fennállása esetén - még évente kétszer - augusztus és november hónapban - pótlékban is részesülnek. 2022. évben a pótlék összege esetenként 8.400 Ft/gyermek volt.

Tekintettel a tartásra kötelezettség megállapításának törvényi bevezetésére, minden pénzbeli ellátás megszüntetésre került, mert a gyermekek elhelyezése után is a szülő marad a tartásra kötelezett, a gyámszülő csak a szülők halála esetén válik tartásra kötelezetté.

3. Természetbeni és egyéb támogatások

3.1 Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, valamint a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A feltételek fennállása esetén a jegyző a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt határozattal egy évre állapítja meg a jogosult számára, amely elsősorban gyermekétkeztetési kedvezmény igénybevételét teszi lehetővé. 2011. január 1-től a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, az 1-8 évfolyamon nappali rendszerű oktatásban résztvevő gyermek után az intézményi térítési díj 100%-t kedvezményként kell biztosítani.

A Gyvt. 19. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat jegyzője, mint gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 145%-át. Továbbá, ha a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza, a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek, illetve az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135 %-át. Feltéve, hogy a gyermeket gondozó család a törvény szerinti mértéket meghaladó vagyonnal nem rendelkezik.

2022-ben a veszélyhelyzet alatti átmeneti intézkedések során emelkedett a jövedelemhatár, ami 2023-ban átvételezésre került a Gyvt.-be is. A módosítás értelmében a jövedelemhatár az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 165, illetve 180%-a. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők évente két alkalommal augusztusban és novemberben a központi költségvetésben meghatározott összegű támogatást kapnak. A támogatás összege 2017. augusztus hónaptól a hátrányos helyzetűek esetében 6.500 Ft/alkalom, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez társuló támogatás esetében 6.000 Ft/alkalom. A gyermekek nagyobb szociális biztonságát garantálja a törvény azzal, hogy a Gyvt. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez társuló természetbeni támogatást 2019-től újra pénzbeli támogatás formájában folyósítja.

A pénzbeli támogatás értékét a Magyar Államkincstár a jelzett igénylés alapján az önkormányzatnak utalja, amit az ügyfelek felé továbbít, így az önkormányzatot csak a kézbesítési költség terheli.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők átlagos száma és a kifizetett támogatás összege

Év	2020	2021	2022
Ellátottak száma (fő)	300	385	242
Összesen (eFt)	3.788	4.545	3.072

Forrás: helyi adat

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt kérő és védelemben vett családokra vonatkozóan a jegyzőnek egy évben két alkalommal (május, október) jelentési kötelezettsége van a kerületben élő hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekekről, továbbá a KSH felé minden tárgyévet követő január 31-ig a gyámhatóság tevékenységének jelentésén belül van erre vonatkozó adatközlési kötelezettsége 8 KSH 1210 jelentés)

A gyámhatóság 2013. szeptember 1-jétől, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben-, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időszakra megállapítja a gyermek, a nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

Hátrányos helyzetű gyermek az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a Gyvt.-ben meghatározott körülmények közül (alacsony iskolai végzettség, alacsony foglalkoztatottság, elégtelen lakókörnyezet, lakáskörülmény) egy fennáll. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a Gyvt.-ben meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll. A hátrányos helyzetet 2013. szeptember 1-jétől külön határozatban kell megállapítani.

Hátrányos helyzetű gyermekek száma

Év	2021	2022
Fő	126	112

Forrás: helyi adat

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma

Év	2021	2022
Fő	26	19

Forrás: helyi adat

3.2 Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Az ápolási díj, mint támogatási forma számos esetben érintheti a 18 év alatti fiatalokat is, mint ápolat személyt. 2013. évtől az ápolási díjak hatósági ügyintézése és nyilvántartása átkerült a Budapest Főváros Kormányhivatala XV. Kerületi Hivatalához.

2022. évben gyermekek otthongondozási díja ²

18 év alatti súlyos fogyatékos gyermek ápolása címén 59 fő számára,
18 év alatti tartós beteg gyermek ápolása címén 29 fő számára került folyósításra.

2022. évben ápolási díj ³

18 év alatti súlyos fogyatékos gyermek ápolása címén 3 fő számára,
18 év alatti tartós beteg gyermek ápolása címén 3 fő számára került folyósításra.

3.3 Gyermekekétkeztetés támogatása

A gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést szükséges biztosítani, az intézményi gyermekétkeztetés keretében, a bölcsődei ellátási napokon, az óvodai nevelési napokon, iskolai tanítási napokon. A Gyvt. 21/B. § -a határozza meg azon gyermekek körét, akik számára az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen vagy kedvezményesen kell biztosítani. A szünidei gyermekétkeztetést – déli meleg főétkezést - a Gyvt. 21/C §-a alapján a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére kell ingyenesen megszervezni. A normatív kedvezmények biztosításához normatív állami hozzájárulás igényelhető, melynek összege az éves központi költségvetésben kerül meghatározásra.

Az Önkormányzat Képviselő-testületének a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló 5/2015. (II. 5.) önkormányzati rendelete szerint a gyermekek egyéni rászorultságuk alapján további kedvezményekben részesülhetnek.

Palota intézményi gyermekétkeztetési kedvezmény igényelhető azon gyermekek részére, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak, de ingyenes étkezésben nem részesülnek. A Gyvt. szerint ingyenes vagy kedvezményes étkezésben nem részesülő, iskolai oktatásban részt vevő gyermekek, az egy főre jutó havi jövedelem figyelembevételével jogosultak kedvezményre.

A Palota szünidei gyermekétkeztetés keretében a nyári szünetben az Önkormányzat által fenntartott nyári napközis táborban, gyermektáborokban és az évközi szünetekben, a kijelölt étkezési helyen, ugyanazt a kedvezményt vehetik igénybe, melyre az intézményi gyermekétkeztetés keretében jogosultak.

Palota gyermekétkeztetési kedvezmény az 5/2015. (II.5.) önkormányzati rendeletben

10.§ (1) A Gyvt. 21. § (1) bekezdés a) - f) pontja szerinti intézményekben a gyermek a gyermekétkeztetés személyi térítési díjából a (2)-(3) bekezdésekben foglaltak szerint Palota intézményi gyermekétkeztetési kedvezményre jogosult.

10. § (2) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, de ingyenes étkezésben nem részesülő gyermek esetében a kedvezmény mértéke 40%,

² Forrás: BFKH XV. Kerületi Hivatal

³ Forrás: BFKH XV. Kerületi Hivatal

10. § (3) Ha az egyéb jogcímen étkezési térítési díjkezdvezményben nem részesülő 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló családjában az egy főre jutó havi jövedelem a 80. 000 Ft-ot nem haladja meg a gyermek 20% térítési díjkezdvezményben részesül.

10. § (3a) A (3) bekezdés szerinti kezdvezmény mértéke 25% az egyedülálló szülő által nevelt gyermek esetében.

10. § (4) *Palota szünidei gyermekétkeztetési kezdvezmény* keretében az iskolás gyermek

a) az évközi szünetekben és nyári szünetben ingyenesen veheti igénybe a napi egyszeri déli meleg főétkezdést, amennyiben rendszeres gyermekvédelmi kezdvezményben részesül vagy nevelésbe vették, és nem minősül hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetűnek, továbbá

b) ugyanazt a Gyvt. szerinti normatív és a (2)-(3) bekezdések szerinti kezdvezményt veheti igénybe, amire a tanév során jogosult

ba) az önkormányzat által fenntartott gyermektáborokban napi ötszöri étkezdéshez,

bb) az önkormányzati nyári napközis táborban és az iskolai felügyelet ideje alatt napi háromszöri étkezdéshez,

bc) az évközi szünetekben az iskolai felügyeleten kívül napi egyszeri meleg főétkezdéshez.

10. § (4a) Palotai szünidei gyermekétkeztetési kezdvezmény keretében az óvodás gyermek is jogosult a (4) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti kezdvezményre.

A gyermekétkeztetés biztosítását változatlan feltételekkel és összegben szükséges fenntartani, tekintettel a kerületi, rászoruló családok jelenlegi anyagi helyzetére.

Jogcím az 5/2015. (II. 5.) ök. rendelet alapján	2021. év/fő	2022. év/fő	2021. év (Ft)	2022. év (Ft)
<i>Intézményi gyermekétkeztetési kezdvezmény: rendszeres gyermekvédelmi kezdvezményre jogosult, de ingyenes étkezdésben nem részesülő gyermek esetén 40%-os kezdvezmény</i>				
<i>Intézményi gyermekétkeztetési kezdvezmény: az egyéb jogcímen étkezdési térítési díjkezdvezményben nem részesülő 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevő tanuló családjában az 1 főre jutó havi jövedelem a 80.000 Ft-ot nem haladja meg akkor a gyermek 20%-os kezdvezményre jogosult</i>	12	11	102.237	133.773
<i>Intézményi gyermekétkeztetési kezdvezmény: az egyéb jogcímen étkezdési térítési díjkezdvezményben nem részesülő 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevő tanuló családjában az 1 főre jutó havi jövedelem a 80.000 Ft-ot nem haladja meg akkor a gyermek 25%-os kezdvezményre jogosult. (egyedülálló szülő)</i>	15	9	189.493	150.616
<i>Palota szünidei gyermekétkeztetési kezdvezmény: évközi szünetekben és nyári szünetben, gyermektáborokban és iskolai felügyelet esetén biztosított kezdvezmény – iskolás gyermekek esetében</i>				

ingyenesen veheti igénybe a napi egyszeri déli meleg főétkezést, amennyiben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül vagy nevelésbe vették, és nem minősül hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetűnek	12	12	152.490	138.348
ugyanazt a Gyvt. szerinti normatív és a (2)-(3) bekezdések szerinti kedvezményt veheti igénybe, amire a tanév során jogosult az önkormányzat által fenntartott gyermektáborokban napi ötszöri étkezéshez				
ugyanazt a Gyvt. szerinti normatív és a (2)-(3) bekezdések szerinti kedvezményt veheti igénybe, amire a tanév során jogosult az önkormányzati nyári napközis táborban és az iskolai felügyelet ideje alatt napi háromszori étkezéshez	55	45	586.389	542.043
ugyanazt a Gyvt. szerinti normatív és a (2)-(3) bekezdések szerinti kedvezményt veheti igénybe, amire a tanév során jogosult az évközi szünetekben az iskolai felügyeleten kívül napi egyszeri meleg főétkezéshez	6		4.692	
<i>Palota szünidei gyermekétkeztetési kedvezmény: - óvodás gyermekek esetében önkormányzat által fenntartott gyermektáborokban napi ötszöri étkezéshez</i>				
Összesen:	100	77	1.035.301	964.780

Forrás: helyi adat

3.4 Palota iskolakezdési támogatás

Az Önkormányzat Képviselő-testületének a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló 5/2015. (II. 5.) önkormányzati rendelete tartalmazza a XV. kerületben életvitelszerűen lakó családok/személyek részére adható pénzbeli és természetbeni juttatásokat. Önkormányzatunk évről évre felülvizsgálja, illetve szükség szerint bővíti a már bevezetett szociális ellátási formákat.

A kerületi családok tanévkezdési terheinek csökkentése érdekében egyszeri 20.000 Ft összegű támogatás bevezetésére került sor 2018-ban a rendeletmódosítás során. A támogatást olyan kerületi bejelentett lakó, vagy tartózkodási hellyel rendelkező az általános iskola első osztályát kezdő gyermeket nevelő személyek igényelhetik, akiknek a családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének nyolcszorosát.

A 2021.01.01-től hatályos rendeletmódosítás kibővítette a jogosultak körét az ötödik osztályt kezdő gyermekekre.

Palota iskolakezdési támogatás (első és ötödik osztályos gyermekek)

Év	2021	2022
Fő	255	377
Összeg (eFt)	5.100	9.425

Forrás: helyi adat

2023. évben tovább bővül a jogosultak köre, kiegészül a 9. osztályt kezdő, illetve a középfokú tanulmányai utolsó évfolyamát kezdő gyermeket nevelő családokkal.

3.5 Tanulmányi ösztöndíj

A tanulmányi ösztöndíj rendszere a 2018. évben átalakult: a korábbi tanulmányi ösztöndíj helyét az Önkormányzat által alapított „A XV. Kerület Kiemelkedő Tanulója – Pallasz Athéné-díj” és „A XV. Kerület Kiemelkedően Fejlődő Tanulója – Halley-díj” vette át.

A 2022. évben Pallasz Athéné-díjban 51 tanuló, míg a Halley-díjban 54 tanuló részesült, tehát mindösszesen 105 tanuló nyerte el valamelyik ösztöndíjat. Az Önkormányzat a Pallasz Athéné-díj esetében 100.000 Ft, a Halley-díj esetében 50.000 Ft egy összegben kifizetendő ösztöndíjban részesítette a tanulókat, így 2022. évben mindösszesen 7.800.000 Ft ösztöndíj került folyósításra.

Tanulmányi ösztöndíj (év/fő/Ft)

Év	2020	2021	2022
Fő	59+220	60+137	51+54
Összeg (eFt)	16.900	12.850	7.800

Forrás: helyi adat

3.6 Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj

Az Önkormányzat hetedik alkalommal csatlakozott a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez, és a 2023. évi kiírásban 30 fő fiatal támogatására biztosított fedezetet 1.500.000 Ft összegben. Az ösztöndíjban kizárólag az Önkormányzat területén lakóhellyel rendelkező hátrányos szociális helyzetű fiatalok részesülhetnek.

A 2022. évben 18 fiatal kapott támogatást a 2021/2022. tanév második és a 2022/2023. tanév első félévére. Az Önkormányzat minden érvényesen pályázó fiatal számára 5.000 Ft/hó támogatást biztosított, amely alapján a megjelölt időszakban mindösszesen 900.000 Ft támogatás került kiosztásra.

3.7. Életkezdési támogatás, a Start-számla

A Magyar Állam támogatást nyújt a fiatal felnőttek önálló életkezdésének anyagi megalapozása céljából a 2005. december 31. napját követően született Magyarországon területén élő magyar állampolgár számára.

Az első utalási összeg jelenleg 42.500 forint. A Magyarországon élő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, illetve a nevelésbe vett gyermek esetében a születés évét követő hetedik évben (második utalási összeg) és a születését követő tizennegyedik évben (harmadik utalási összeg) újabb támogatást biztosít. A második és a harmadik utalási összeg 2006. évben született gyermekek esetében 42.000 - 42.000 forint, 2007. évben és azt követően születettek esetében pedig 44.600 - 44.600 forint.

A 2005. december 31. napját követően született Magyarországon élő magyar állampolgárságú gyermekek adatait a Nemzeti Adó- és Vámhivatal küldi meg a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: Kincstár) számára az életkezdési letéti számla megnyitásának céljából, így a támogatást nem szükséges a törvényes képviselőnek megigényelnie. Az életkezdési letéti számla megnyitásáról a törvényes képviselő írásbeli értesítést kap, mely tartalmazza a gyermek adóazonosító jelét is.

Az életkezdési letéti számlán kerül elhelyezésre az életkezdési támogatás összege, melyet – egészen a gyermek nagykorúságáig – a Kincstár évenként növeli az előző évi, hivatalosan közzétett éves átlagos fogyasztói árindex mértékével megegyező támogatással. A törvényes képviselőknek a gyermek 18. életévének betöltéséig lehetőségük van arra, hogy az állam által nyújtott életkezdési támogatás összegét az életkezdési letéti számláról a Kincstár állampapír-forgalmazó ügyfélszolgálatain, valamint az Ügyfélkapun keresztül nyitható Kincstári Start-értékpapírszámlára helyezték át. Az egyéni befizetésekre az állam évente további támogatást nyújt, ezzel is ösztönözve a hosszú távú megtakarítási szándékot. Kerületünkben is 2006. évben került bevezetésre - az állami támogatáshoz kapcsolódóan - a START PLUSZ XV. kiegészítő befizetés elnevezésű - a gyermekek születésekor adható támogatás.

2012. október 1-jétől Start-értékpapírszámla nyitásra csak a Magyar Államkincstárnál van lehetőség, melynek nyitása és vezetése díjmentes, a befektetett összeg adómentes. Egy gyermeknek egy számla nyitható, amelyre adott esetben a települési önkormányzatok is teljesíthetnek befizetést.

A XV. kerületi Önkormányzat 2022-ban is biztosította ezt a támogatást, így 30 újszülött kaphatott egyenként 10.000 Ft összegű támogatást.

START plusz XV. kiegészítő befizetés

Év	2020	2021	2022
Fő	54	40	30
Összeg (eFt)	540.000	400.000	300.000

Forrás: helyi adat

3.8 Újszülöttek születési és oltási támogatása

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 10. § (2) bekezdése alapján a helyi önkormányzat önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe, illetve a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 1. § (2) bekezdése és 26. §-a további felhatalmazást ad arra, hogy a helyi önkormányzatok az Szt.-ben szabályozott ellátásokon túl, saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthassanak.

A Képviselő-testület 2013. február 20-i ülésén megalkotta az újszülöttek támogatásáról szóló 11/2013. (III. 13.) önkormányzati rendeletét.

Első lépésben természetbeni támogatásként minden kerületi újszülött szülője babakelengye csomagot kapott 6.600 Ft értékben, melyet ünnepélyes keretek között vehettek át. A babakelengye csomagot minden kerületünkben élő bejelentett lakóhellyel rendelkező szülő további rászorultsági kritérium vizsgálata nélkül kapta gyermeke születésére tekintettel.

A 2013. évi költségvetésben a támogatás finanszírozására 6.000.000 Ft előirányzat került biztosításra, amely 600 babakelengye csomag összeállításához volt elegendő.

Az önkormányzati rendelet módosítása során az újszülöttek támogatásának formája az előző évi tapasztalatokból kiindulva a természetbeni támogatás helyett 20.000 Ft összegű pénzbeli támogatássá alakult át. A módosításban a szociális rászorultságot szükséges volt a rendeletben meghatározni. Abból a célból, hogy minél szélesebb kör részesülhessen az újszülöttek támogatásában, az öregségi nyugdíjminimum nyolcszorosát meg nem haladó mértékű jövedelem került meghatározásra. (228.000 Ft/fő). 2022.02.28-tól a támogatási összeg 25.000 Ft-ra növekedett.

A Képviselő-testület 2015. január 1-től támogatja és finanszírozza a kerületben bejelentett lakóhellyel rendelkező szülők 0 és 2 éves kor közötti gyermekei részére, választásuk szerint a rotavírus elleni védőoltás, varicella (bárányhimlő) elleni védőoltás, meningococcus (agyhártyagyulladás) elleni védőoltások finanszírozását, összesen 20.000 Ft gyermekenkénti összegben.

A 2018. évben az újabb módosítások által a támogatottak körének további bővítése vált lehetővé. Az új szabályok szerint a kérelem benyújtásakor és az azt megelőző egy évben folyamatosan bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek is benyújthatnak kérelmet. A rendelkezés kiterjeszti a támogatott oltások körét. A nem kötelező oltások közül célszerű a szülőknek megadni a választás lehetőségét, ezért az új szabályozással minden Magyarországon törzskönyvezett védőoltás térítési díjához igényelhető a támogatás. A valódi választási lehetőség akkor él, ha tovább bővítve a feltételeket, a gyermek 6 éves korának betöltéséig beadott oltásokra igénybe vehető a támogatás. Jelentős változás az is, hogy a kérelem benyújtására vonatkozóan az előző szabályozás szerinti 30 napos jogvesztő határidő helyett hosszabb határidő (60 nap) került megállapításra. A két támogatás az újszülöttek támogatása gyűjtőfogalom alatt működve két külön kérelemnyomtatványon igényelhető. 2022.02.28-tól a támogatási összeg 25.000 Ft-ra növekedett.

Újszülöttek születési támogatása

Év	2020	2021	2022
Fő	159	135	96
Összeg (eFt)	3.180	2.700	2.285

Forrás: helyi adat

Újszülöttek oltási támogatása

Év	2020	2021	2022
Fő	125	116	74
Összeg (eFt)	2.580	2.416	1.653

Forrás: helyi adat

4. A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai

4.1. Védőnői ellátás

Budapest XV. kerületében a védőnői ellátás a Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Dr Vass László Egészségügyi Intézménye szervezeti egységeként működik. A védőnői ellátás az egészségügyi alapellátás részeként két, feladataiban eltérő részre tagolódik: a területi ellátásra valamint az iskola-egészségügyi ellátásra. A védőnői ellátás során a területi és az iskola-védőnők 2022. évben mindennapi munkájuk részeként látták el a gyermekvédelmi feladatokat.

A XV. kerület közigazgatási területén 19 területi védőnői körzet működik. A védőnői körzetek 4 Védőnői Tanácsadó köré csoportosulnak (Őrjárat utcai Tanácsadó, Rákos úti Tanácsadó, Szödliget utcai Tanácsadó, Zsókvár utcai Tanácsadó).

A területi védőnői ellátás a védőnők illetékességi területén lakcímmel rendelkező, vagy életvitelszerűen ott tartózkodó és a védőnői gondozás iránti igényt írásban bejelentő várandós és gyermekágyas anyákat, újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekeket valamint az oktatási intézménybe nem járó, otthon gondozott tanköteles korú gyermekeket, fiatalokat érintette.

A területi védőnői gondozás 2022. évben a gyermek törvényes képviselőjével előzetesen egyeztetett gondozási terv alapján a családlátogatások, védőnői tanácsadás, valamint távkonzultáció keretében valósult meg. A védőnői gondozás során a területi védőnők elvégezték az életkorhoz kötött, kötelező szűrővizsgálatokat, nyomon követték a gyermekek pszichoszomatikus fejlődését, segítették a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulását valamint a gyermek nevelkedését és szocializációját. Eltérés vagy annak gyanújának észlelésekor megtették a szükséges intézkedéseket.

A gondozott család részére átadták az egészséges életmódhoz szükséges ismereteket, és figyelemmel kísérték, hogy a gyermek családban történő ellátása az adott tanács szerint történik-e. A környezeti veszélyeztetettség megelőzése érdekében segítséget nyújtottak a helyes életvitelhez, a harmonikus, szerető családi környezet kialakításához. A családlátogatások és a védőnői tanácsadás során célzott és szükséglet szerinti gondozást végeztek. A családokkal kialakított jó kapcsolatnak köszönhetően gyakori, hogy váratlan probléma jelentkezésekor a szülő keresi meg személyesen, telefonon, vagy online a védőnőt, és kéri a segítségét. A védőnő mindennapos feladatai közé tartozik, hogy ha szükséges, a szülő előzetes tájékoztatása után más szakemberek segítségét is kéri (Család- és Gyermekjóléti Központ, Polgármesteri Hivatal Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály, gyámhatóság, rendőrség, házi gyermekorvos, óvoda, iskola, pedagógiai szakszolgálat, stb.).

A területi védőnők 2022-ban is nagy hangsúlyt helyeztek arra, hogy a gondozott családban nevelkedő gyermek testi, lelki és szociális fejlődésének nyomon követése, az egészséges életmóddal és táplálkozással kapcsolatban adott tanácsok, valamint a szűrővizsgálatok elvégzésén kívül tájékoztatást adjanak a családtámogatási ellátási formákról is. Szakmai segítséget nyújtottak a helyes életmód, az egészséges táplálkozás, a megfelelő környezet kialakításához, a gyermekek harmonikus testi és lelki neveléséhez. Az utóbbi években egyre nagyobb szükségét látják a nevelési tanácsoknak, kiemelve a korán (akár 1-2 hónapos korban) elkezdett médiafogyasztás csökkentését.

A család harmonikus életvitelét bármilyen formában veszélyeztető helyzet felismerése és a rendezéshez mielőbbi segítségnyújtás érdekében a gondozottakkal olyan kapcsolatot alakítottak ki, hogy a rizikófaktorok mielőbb felismerhetőek legyenek. Ehhez a munkához 2017.09.01-vel bevezetésre került a rizikó kérdőívet is használják. A családokat tájékoztatták az életkorhoz kötött, egészségbiztosítás terhére történő kötelező szűrővizsgálatokról, oltási és szociális ellátásokról, valamint segítséget nyújtottak ezek igénybevételéhez.

A távkonzultáció során ellátott családok, egyének száma többszörösére nőtt.

A területi védőnői ellátás mutatószámai:	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
A gondozott családok száma (éves/12hó):	3488	3595	3668	3629	3512	3461	3457	3482
Családlátogatási alkalmak száma:	14.015	13.567	12.955	11.858	8.817	4242	3235	7109
Védőnői tanácsadáson megjelentek száma (0-3é)	8801	8051	8108	7040	8291	5409	7145	6680

Újonnan nyilvántartásba vett csecsemők száma:	684	665	666	649	645	663	632	597
Védőnői fokozott gondozásban részesült gyermekek száma:	4510	5208	3009	2280	3706	3091	4438	4735
Újonnan nyilvántartásba vett várandós anyák száma:	713	661	724	695	702	700	656	638
A gondozott családokban észlelt gyermekelhanyagolások száma	0	2	0	0	1	3	0	3
A gondozott családokban észlelt gyermekbántalmazások száma	0	1	2	1	0	0	0	1
Távkonzultáció útján ellátott 0-3 éves	0	0	0	0	0	3961	5530	3163
Távkonzultáció útján ellátott várandós	0	0	0	0	0	1051	708	431
Védőnők által megtett intézkedések száma	24	20	31	27	28	73	69	67

Forrás: helyi adat

2022-ben a XV. Kerület oktatási intézményeiben az iskola-egészségügyi feladatokat 8 fő iskolavédőnő látta el. Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló rendeletben előírt szűrővizsgálatok és egészségnevelési feladatok ellátásán valamint a védőoltások szervezésén és azok lebonyolításában történő közreműködésen kívül az iskola-védőnők kiemelt figyelmet fordítottak arra, hogy jó és folyamatos együttműködésükkel segítsék az oktatási intézményeket gyermekvédelmi feladataik ellátásában. A szakfelügyeleti ellenőrzések által feltárt hiányosságokról az iskolaorvosi és védőnői rendelő minimum feltételeivel kapcsolatban jegyzőkönyvet küldtünk a Tankerületi Intézménynek, mely alapján a pótlások megkezdődtek.

Az iskolák vezetésével, a tantestülettel, adott esetben az iskola pszichológusával, a logopédussal, a fejlesztő pedagógussal, a gyógy-testnevelővel, a gyermek- és ifjúságvédelem szakembereivel kialakult kapcsolat egyre hatékonyabb. Az iskola-védőnők tapasztalatai, jelzései alapján az oktatási intézmények gyermekvédelmi felelőseivel történő együttműködés gyors problémamegoldást eredményez.

Az iskola-egészségügyi miniszteri rendelet által a kampányoltás keretében oltásra kötelezett tanulók többsége részesült az előírt védőoltásokban, az akut megbetegedés/ek miatti hiányzók pótoltatása folyamatos. Az oktatási intézményekben történő oltások folyamatát a BFKH Budapest XIV. Kerületi Népegészségügyi Intézete Járványügyi Csoportja rendszeresen ellenőrizte. A tisztasági szűrővizsgálatokat a módszertani utasítás szerint, folyamatosan végezték/végzik az iskola-védőnők. A pediculosis (tetvesség) miatt kiszűrt tanulókat egyénileg tájékoztatják, figyelembe véve a gyermekek jogait, nagy hangsúlyt helyezve az újrafertőzés megelőzésére. Az iskolai egészségnevelés egyéni, személyre szabott és csoportos formában egyaránt megvalósult.

A Védőnői Szolgálat és az érintett intézmények együttműködése 2022. év során zökkenőmentes volt. Az eredményes munka elengedhetetlen feltétele a személyek (védőnő, családgondozó) *állandósága és elérhetősége* az adott eset megoldásánál, a kétirányú információáramlás (szóban és írásban is), a rendszeres kapcsolattartás illetve az esetmegbeszélő csoportok működtetése.

A védőnők is fontosnak tartják a gyermekek, fiatalok részére a szabadidő helyes eltöltéséhez a megfelelő intézmények és programok kialakítását kerületünkben.

4.2. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XV. Kerületi Tagintézménye

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. tv. alapján 2013. január 1-től fejlesztő felkészítést, fejlesztő iskolai oktatást csak pedagógiai szakszolgálat láthat el.

A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. törvény alapján mind a fejlesztő felkészítő, mind a fejlesztő iskolai oktatást végző, valamint a gyermekvédelmi feladatokat ellátó közalkalmazottak a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ állományában végzik tovább tevékenységüket. Az átszervezések következtében sem az érintett szakemberek, (pedagógusok, fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok) sem a gyermekek érdekei nem sérültek.

A szakszolgálat, mint intézménytípus 0-23 éves korig láthatja el a kerület gyermekeit, fiataljait. Arra szeretnének építeni, hogy a nagyon korai életszakasztól kezdve legyen lehetőségük a gyermekek segítésére, nyomon-követésére egészen a felnőtté válásig. További fontos szempontjuk, hogy több szakma képviselőit is be tudják vonni a munkába, hiszen tanító, gyógypedagógus, konduktor, logopédus, pszichológus egyaránt tagja szakmai csapatuknak.

Intézményi szinten 3 gyermekvédelmi problémával találkoztak. Három esetkonferencián vettek részt, illetve 5 pszichológiai véleményt írtak. A látókörükbe került gyermekek veszélyeztetése pszichológiai jellegű, ebben csak a vizsgálatra kötelezés lehet kivétel, ahol az esetgazdák gyógypedagógusok. Ilyen típusú veszélyeztetéssel nem találkoztak 2022-ben, köszönhető ez annak, hogy a járvány idején kialakított gyakorlatot követve újabb és újabb időpontot kapnak a családok.

Nyolc szakfeladat ellátási területük teljes eszköztára rendelkezésre áll, de jellemzően a nevelési tanácsadás és a szakértői feladat területein találkoznak gyermekvédelmi problémákkal. Lehetőségeik a terápiás esetekben szélesebb, itt egyértelműen a gyermek igényéhez tudják igazítani terápiás eszköztárukat, melyek szakmai eljárásrendjükben meghatározottak. Határozottabb beavatkozást igénylő probléma esetén minden alkalommal kéri a Család és Gyermekjóléti Központ segítségét.

Intézményük rendelkezik az online kapcsolattartáshoz szükséges technikai feltételekkel, munkatársaik pedig a tudással és gyakorlattal az online kapcsolattartásban. Támogatják az ilyen formájú együttműködést is.

4.3. A gyermekek napközbeni ellátása

XV. Kerületi Önkormányzat Egyesített Bölcsődék

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely az alapellátás keretében alaptevékenységként napközbeni ellátást nyújt a gyermekek számára. A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évet betöltötte, de testi, vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A bölcsőde feladata a 3 éven aluli gyermekek gondozása-nevelése, harmonikus testi-lelki fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

A családban nevelkedő gyermekek napközbeni gondozását, nevelését ellátó intézményként működő Egyesített Bölcsődék 6 tagintézményben látja el a gyermekeket.

Férőhelyek száma 2022. szeptember 01-től: 558.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998 (IV. 30.) NM rendelet 46. § szabályozza a bölcsődei férőhelyek számát, amely szerint a bölcsődei csoportban nevelhető, gondozható gyermekek száma 12 fő. Abban a bölcsődei csoportban, melyben valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, legfeljebb 14 gyermek nevelhető, gondozható. A sajátos nevelési igényű gyermeket is ellátó bölcsődei csoportban egy sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb tizenegy gyermek,

b) egy bölcsődei csoportban kettő sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb tíz gyermek,

c) egy speciális bölcsődei csoportban három-hat sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb hat gyermek nevelhető, gondozható.

Férőhelyek alakulása 2022. évben

Szeptembertől módosításra kerültek a férőhelyek, melynek szükségességét a bölcsődék finanszírozása, a kihasználtság, továbbá a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 39. §-a indokolta, mely alapján a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a bölcsődei csoportszoba bútorzat nélküli hasznos alapterülete gyermekenként legalább három négyzetméter.

A Kontyfa utcai Százholdas Pagony bölcsődében az alacsony kihasználtság miatt átmenetileg szüneteltetésre került két csoportszoba, ami 28 fővel csökkentette a felvehető gyermeklétszámot.

Összességében így 86 férőhellyel csökkent az Egyesített Bölcsődék engedélyezett férőhelyszáma, ami 644-ről 558-ra módosult.

Sorszám	Bölcsőde neve	Bölcsőde címe	Férőhelyek száma
1.	Gyöngyszem	1158 Budapest, Bezsilla N. utca 17.	30
2.	Szivárvány	1152 Budapest, Fő út 33.	94
3.	Mazsolapalota	1157 Budapest, Kavicsos köz 6.	127
4.	Csemetekert	1154 Budapest, Wesselényi utca 31.	72
5.	Százholdas Pagony	1156 Budapest, Kontyfa utca 6.	112
6.	Idevár	1156 Budapest, Nádastó park 1.	123
Összesen:			558

Forrás: helyi adat

Felvett gyermekek száma 2022. december 31-én

Bölcsőde neve	Engedélyezett férőhely	Felvett gyermekek száma	Feltöltöttség %
Gyöngyszem	30	29	97
Szivárvány	94	91	97
Mazsolapalota	127	79	62
Csemetekert	72	49	68
Százholdas Pagony	112	65	58
Idevár	123	83	67
Összesen:	558	396	71

Forrás: helyi adat

A gyermekek életkori megoszlása 2022. december 31-én

Kor	Fő	%
1 – 10 hónapos	3	0,76
11 – 18 hónapos	19	4,80
19 – 36 hónapos	346	87,37
37 – és több hónapos	28	7,07
Összesen:	396	100

Forrás: helyi adat

A kétévesnél fiatalabb gyermekek aránya:

2021. december 31-én: 17,19 %

2022. december 31-én: 22,5%

Összes gondozott gyermek a 2022. évben

Bölcsőde neve	Összes gondozott gyermek
Gyöngyszem	59
Szivárvány	164
Mazsolapalota	150
Csemetekert	104
Százholdas Pagony	131
Idevár	157
Összesen:	765

Forrás: helyi adat

Az Egyesített Bölcsődék alapvető célkitűzése a magas szintű, a lakossági és szakmai igényeknek mind jobban megfelelő nevelői - gondozói munka biztosítása a kerület valamennyi bölcsődéjében. A bölcsődék rendelkeznek azokkal a személyi és tárgyi feltételekkel, melyek biztosítják a mindezt elősegítő magas szintű nevelő-gondozó munkát.

A korszerű táplálkozásnak megfelelő ételmezést két központi konyhán keresztül biztosítják a gyermekek számára. A speciális étkezést (liszt, cukor, tej érzékeny stb.) igénylő gyermekek számára továbbra is a szükségleteknek megfelelő ételmezést nyújtanak. A HACCP előírásainak betartását folyamatosan ellenőrzik minden konyhában. A takarékos gazdálkodás érdekében a mosodai tevékenységet két mosókonyha látja el.

A bölcsőde vállalhatja a hat éven aluli sajátos nevelési igényű gyermek nevelését, gondozását, amennyiben az ellátáshoz szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezik. Ezen gyermekek számára 18 férőhely áll rendelkezésre az Idevár Bölcsődében.

A sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztése, a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013 (II.26) EMMI rendelet 4.§ (3) pontja szabályozza, mely szerint, ha a gyermek bölcsődei nevelésben, gyermekotthoni ellátásban, fogyatékosok nappali intézményében, fogyatékosok ápoló-gondozó bentlakásos intézményében intézményi ellátásban részesül, a korai fejlesztést és gondozást - amennyiben a feladat ellátásához szükséges feltételek biztosítottak - az intézményben kell ellátni.

A pedagógiai szakszolgálati intézmény a tanácsadást a szülőkön kívül a feladatellátási hely adott gyermekkel foglalkozó szakalkalmazottal részére is biztosítja.

A sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztése, fejlesztő felkészítése a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 97. § (5) bekezdés szerint – 2013. január 1-ig folytatott bölcsődei nevelés-gondozás keretein belül.

Ennek értelmében 2013. január 1-től a bölcsőde a sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációját és rehabilitációját nem, kizárólag nevelését-gondozását végezheti.

A Nádastó parki Idevár Bölcsőde nyújt lehetőséget a szociális rehabilitációra, egy másfajta inger gazdag környezet megismerésére, nagyobb fokú önállósodásra. Az integrált fejlesztés, gondozás az egészséges gyermekek esetében a másság elfogadását és a toleranciát fejleszti, a szülők számára lehetővé teszi a munkavállalást, csökkenti a kirekesztettség érzését, tanácsot ad a sajátos igényű gyermek neveléséhez.

2022-ben 37 sajátos nevelési igényű gyermeket gondoztak az elvárásoknak megfelelően, speciális csoportban a részleges integráció módszerét alkalmazva, illetve teljes integrációban. 29 gyermeket a Nádastó parki Idevár bölcsődében láttak el, 4 gyermeket a Fő úti Szivárvány bölcsődében, 1 gyermeket a Mazsolapalota és három gyermeket a Százholdas Pagony bölcsődében. Ebben az évben 14 fő korai fejlesztésben részesülő gyermeket is elláttak, így összességében 51 gyermek igényelt sajátos ellátást, kiemelt figyelmet. Ez a létszám az előző évhez képest nagy eltérést mutat, ami összességében 15,5% emelkedés.

Az egyéni foglalkozások mellett csoportfoglalkozások keretében történt a gyermekek fejlesztése, melyeken az ép fejlődésmentű gyermekek biztosítják a húzóerőt. Biztosított volt a TSMT (tervezett szenzomotoros tréning), a kognitív fejlesztés és a zenei foglalkozás heti rendszerességgel, továbbá kutyaterápiát tudunk biztosítani heti egy alkalommal.

A 2022. évben a fejlesztéseket egész évben folyamatosan tudták biztosítani a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel. Az évek óta rendszeresített team megbeszélést szeptemberben megtartották, ahol részletesen beszélték meg a gyermekek fejlesztéséhez szükséges információkat. Ezekben az értekezleteken részt vett a Pedagógiai Szakszolgálat XV. kerületi vezetője, az Egyesített Bölcsődék igazgatója, gyógypedagógusok, pszichológusok, szakmai tanácsadó, kisgyermeknevelők és a gyógypedagógiai asszisztens. A rendszeres megbeszélések által összehangoltabb és eredményesebb a fejlesztő munka.

Korai fejlesztés esetén inkább rehabilitációról beszélünk, ami - eltérő fejlődésmentés esetén – a fejlődés útjára való ráhelyezést jelent. Amikor egy kisgyermek lassabban fejlődik, a szülők gyakran hónapokat eltöltenek azzal, hogy rászánják magukat arra, hogy segítséget kérjenek. Ebben az életkorban az idő azonban létfontosságú, hiszen az első életek a gyermek fejlődése szempontjából meghatározó jelentőségűek.

Statisztikai mutatók az Idevár bölcsődében SPECIÁLIS csoportban gondozott sajátos nevelési igényű gyermekek 2022. évi gondozásáról

Idevár Bölcsőde	Felvehető SNI gyermekek száma	Beíratott gyermekek száma (felvett)
2021. január	18	13
2021. február	18	13
2021. március	18	14
2021. április	18	15
2021. május	18	16
2021. június	18	16
2021. július	18	16
2021. augusztus	18	14
2021. szeptember	18	11
2021. október	18	12
2021. november	18	12
2021. december	18	12

Forrás: helyi adat

Alapellátáson túli szolgáltatások

Sószoba

Mind a hat intézményükben sószobát üzemeltetnek, melyet a gyermekek alapellátáson túli szolgáltatásként térítés mentesen tudnak igénybe venni. A somadrin oldat belégzése jótékony hatással van légúti megbetegedésben szenvedő gyerekekre, illetve erősíti az immunrendszerüket, növeli szervezetük ellenálló képességét. A csak természetes anyagokat tartalmazó telített sóoldat a nagy párolgási felületnek hála minden motorizáció nélkül átalakítja a helység mikroklímáját, a szoba pedig lényegében az áldásos hatásokról közismert sóbarlangokat "utánozza". A sószoba a Somadrin Klímaoldat folyamatos párolgása során jelentősen emeli a helység relatív páratartalmát, serkenti a légzőszervek aktivitását, a hörgők öntisztulását, mely által csökken a nyálkahártya gyulladása.

Gyerekeknek fél éves kortól ajánlott. Orvosilag bizonyított, hogy a rendszeresen sóbarlangba járó gyerekek ritkábban betegszenek meg, és hamarabb gyógyulnak.

A felsőlégúti megbetegedések megelőzése céljából ősztől tavaszig előre meghatározott ütemterv és igény szerint rendszeresen látogatják bölcsődéseink ezeket a sószobákat, melyekben a jótékony hatás mellett számos tevékenységre is nyílik lehetőség.

A sószobában eltöltött idő ősztől – tavaszig szerves része a napirendnek, a gyerekek 3-5 fős csoportokban, heti 2-3 alkalommal ½ - ½ órát tartózkodnak ott.

A szülők nagy örömmel fogadják ezt a külön szolgáltatást, mellyel kompenzálni tudják a fizetendő gondozási díjat, hiszen ez minden gyermek számára térítésmentesen elérhető, amennyiben a szülő igényli.

Tanácsadás

Gondozási- nevelési kérdésekben a kisgyermeknevelők és a bölcsődevezetők is rendelkezésre állnak. Lehetőség van négy szemközti beszélgetésre és kiscsoportban a szülőcsoportos beszélgetésen is választ kaphatnak a szülők felmerülő kérdéseikre. Témaválasztásnál kikérik a szülők véleményét.

Családi nevelést segítő külön szolgáltatások

Időszakos gyermekfelügyelet

A napközbeni ellátást igénybe nem vevő, kisgyermeket nevelő családok közül többen jelezték, hogy nehezen tudják megoldani gyermekük felügyeletét, hivatalos ügyek intézése és munkahelykeresésük időtartamára. Az igény erősítette és alátámasztotta az ez irányú szakmai elképzeléseket.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998 (IV. 30.) NM rendelet 40. § (1) bekezdése értelmében, ha a bölcsőde kötelezően nyújtandó feladatát nem veszélyezteti, a bölcsőde térítési díj ellenében, a Gyvt. 42. § (4) bekezdés szerint külön szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyeletet működtethet, mely szolgáltatást a gyermek 6. életévének betöltéséig lehet igénybe venni. Az időszakos gyermekfelügyelet a gyermek számára a szülő által igényelt alkalommal és időtartamban, az e célra kialakított csoportban vagy a bölcsődei ellátást nyújtó bölcsődei csoport üres férőhelyein nyújtható szolgáltatás. Ha a bölcsődei csoport üres férőhelyein nyújtják a szolgáltatást, a bölcsődei ellátást és az időszakos gyermekfelügyeletet azonos időben igénybe vevő gyermekek száma nem haladhatja meg az e rendeletben meghatározott, egy bölcsődei csoportban ellátható gyermekek maximális számát. A szülők alkalmi elfoglaltsága idejére, néhány órára is előzetes igény bejelentés alapján kérheti gyermeke felügyeletét a szolgáltató egységben térítés ellenében.

A csoportösszetétel változékonysága és a széles skálán mozgó elvárások kezelése kisgyermeknevelőktől kiemelkedően magas szintű ismereteket, rugalmasságot igényel.

Az időszakos gyermekfelügyelet igénybevétele esetén is ajánlatos előzetesen, lehetőleg a szülővel együtt ismerkedni a leendő új környezettel és a kisgyermeknevelőkkel.

A tagbölcsőde vezetője a gyermek személyi adatain kívül rögzíti a szolgáltatás igénybevételének napját, időtartamát, és azt, hogy kinek adható ki a gyermek, kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben.

Az időszakos gyermekfelügyeletet két telephelyen valósították meg. Figyelembe véve a bölcsődék elhelyezkedését, a Szivárvány bölcsődében a felújítás során kialakított baba-mama szobában, vagy az üres férőhelyeken, illetve a Százholdas Pagony Kontyfa utcai bölcsődében az üres férőhelyeken.

Az időszakos gyermekfelügyelet keretében mindkét bölcsőde a gyermekek számára az alábbiakat biztosítja:

- szakszerű gondozás-nevelés,
- testi-lelki szükségletek kielégítése,
- a fejlődés és a szocializáció segítése,
- igény szerinti étkezés, az itt töltött időszaknak megfelelően,
- a fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet,
- egészségvédelem egészségnevelés,
- kulturhigiénés szokások kialakulásának segítése,
- egyéni bánásmód,
- a gyermek korának megfelelő játékeszközök.

Az időszakos gyermekfelügyelet lehetőséget nyújt arra, hogy intézményi felvétel nélkül - a szülők igényeinek megfelelően - a gyermek néhány órát töltsön a bölcsődében. Mindkét intézmény személyi és tárgyi feltételei a feladat biztosítására megfelelőek. Az időszakos gyermekfelügyelet biztosítása az Önkormányzat részéről többletkiadással nem jár. A szolgáltatás díja: 300 Ft/óra + étkezés

A többéves tapasztalat azt mutatja, hogy ez a szolgáltatás nagy segítség a családoknak, és azok a gyermekek, akik időszakos gyermekfelügyelet alkalmával megismerkednek a bölcsődei élettel, sokkal könnyebben alkalmazkodnak majd ahhoz a helyzethez, amikor ténylegesen is bölcsődéssé esetleg már óvodássá válnak. A szolgáltatást a két intézményben összesen 21 család vett igénybe.

Játszócsoporth

A-15/1998 (IV. 30.) NM rendelet-40. § (1) bekezdése értelmében, ha a bölcsöde kötelezően nyújtandó feladatát nem veszélyezteti, a bölcsöde térítési díj ellenében, a Gyvt. 42. § (4) bekezdés szerint külön szolgáltatásként játszócsoporthot működtethet, mely szolgáltatást a gyermek 6. életévének betöltéséig lehet igénybe venni.

A bölcsödében, külön játszócsoporth kialakításával, a szülőkkel vagy hozzátartozókkal együtt fogadják a gyermekeket a hét bizonyos napjain. A kisgyermeknevelő szerepe megváltozik: ő a háziasszony a csoportban, a gyermekeket a kísérők gondozzák.

A játszócsoporth lehetőséget teremt arra, hogy:

- A szülő és gyermeke kedvező körülmények között játszhasson együtt,
- a gyermekek barátkozhasanak egymással,
- a szülők beszélgethasenek egymással, kicserélhasenek tapasztalataikat,
- a szülők tanácsot, segítséget kérhasenek a kisgyermeknevelőtől,
- klubszerű foglalkozások keretében beszélgethasenek (a kisgyermeknevelés és gondozás, az egészséges életmód stb.) a terület szakembereivel.

A Játszócsoporth szolgáltatás jelentősége abban van, hogy a szülők jobban megismerik gyermekük életkori sajátosságaiból adódó reakcióit, a szülő-gyermekkapcsolat, az örömteli együttlét alatt mélyül, a szülők szerepeikben megerősödnek, barátságok szövödnek, kialakul egy önkéntes segítőkör. A gyermekek számára ebéd is igényelhető.

A szülők megismerhetik azokat az ételféleségeket, melyek a 0–4 éves kisgyermekek egészséges fejlődését biztosítják, ételrecepteket kérhetnek, cserélhetnek.

A Játszócsoporth háziasszonya segítségével közösen szervezik a gyermekek napirendjét, megtapasztalják, hogy az adott korú gyermekek értelmi fejlődését milyen típusú játékok segítik.

Ez a szolgáltatás alkalmas a bölcsödei, illetve óvodai közösség előkészítésére, hiszen itt a gyermekek olyan társas viselkedésekről szerezhhetnek élményt a mamák biztonságot nyújtó jelenléte mellett, melyeket a későbbi szocializációs helyzetekben már önállóan kell átélniük.

A játszócsoporth a bölcsöde külön erre a célra kialakított helyiségében működik, ezért ezt a szolgáltatást a Szivárvány bölcsödében tudták megvalósítani, mert ebben az intézményben van ilyen helyiség.

A bensőséges hangulat kialakításához nagyon fontos a létszám határok figyelembevétele. A helyiség méreteit tekintve maximum 8 gyermek és szülője számára tudják biztosítani alkalmanként a szolgáltatást.

A 2022. évben heti három alkalommal:

kedd: ½ 10 – ½ 12 óráig

szerda ½ 10 – ½ 12 óráig

csütörtök: ½ 10 – ½ 12 óráig

A növekvő igényekkel a gyakoribb foglalkozások is megoldhatóak. Az intézmény személyi és tárgyi feltételei a feladat biztosítására megfelelőek. A szolgáltatás díja: 600 Ft/alkalom (1 alkalom 2 óra) A gyermek számára ebéd is igényelhető.

A szülők visszajelzései alapján elmondható, hogy ez a legnépszerűbb szolgáltatás. Örülnek ennek a lehetőségnek, a gyermekek szeretik a foglalkozásokat. Tapasztalataik alapján elmondható, hogy az ide járó gyermekek nagy része később igénybe veszi az időszakos gyermek felügyeletet is, majd később bölcsödések, illetve óvodások lesznek. Szakmai véleményük szerint ez a folyamat mid a gyermek mind pedig a szülő számára a legbarátságosabb módja az intézményes nevelés megkezdésének. A szolgáltatás igénybevétele a pandémia utáni időszakban kicsit alább hagyott, 2022-ben ezt a lehetőséget 25 család vette igénybe.

Sószoba használat

Az egészséges életmódra nevelés része a bölcsődei életnek. Az intézménybe járó gyermekek hetente több alkalommal is megfordulnak a sószobában. Emellett módot biztosítanak arra is, hogy a bölcsődébe nem járó családok térítési díj ellenében igénybe vegyék ezt a lehetőséget. Két bölcsődét találtak alkalmasnak arra, hogy ezt a szolgáltatást bevezessék, az igényektől függően a hét meghatározott napjain.

A Százholdas Pagony Kontyfa utcai bölcsőde és a Mazsolapalota Kavicsos közti bölcsőde.

A szolgáltatás díja: 130 Ft/30 perc.

Érdeklődés van, de konkrét igénybevétel nagyon csekély. Ennek oka, hogy a szülők terápiás céllal kívánják igénybe venni ezt a szolgáltatást. Az igénybevétel feltétele azonban, mivel a bölcsődés gyermekek is ugyanabba a helyiségbe járnak, az, hogy a gyermek egészséges legyen. Tehát ez egy prevenciós szolgáltatás lenne. Igénybevétel a 2022. évben nem volt.

Gyermekvédelem

A gyermekvédelmi feladatok területén a bölcsődék vezetői folyamatos kapcsolatot tartanak a jelzőrendszer többi tagjával, a gyermekorvosokkal, a védőnőkkel, a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival, és a gyámügyi szakemberekkel. A rászoruló családok részére közös megbeszéléseken alakítják ki a hatékony segítség formáit, eszközeit. 2022-ben 31 gyermek felvételére került sor a gyermekvédelem munkatársainak a javaslatai alapján.

Fokozottan figyelemmel kísérik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a védelembe vett gyermekek fejlődését.

Kiemelt feladatuknak tartják, a szociális problémákkal küzdő, vagy periférián élő családok gyermekeinél a hátrányok csökkentését, az egyéni bánásmód, az egyéni szükségletek, a megfelelő személyi-és tárgyi feltételek, valamint a szeretetteljes, derűs légkör biztosításával. Nagy figyelmet fordítanak a diétás étkezést igénylő gyermekek ellátására.

Részt vettek a gyermekjóléti központ éves tanácskozásán, amely online formában tudott megvalósulni. Telefonon, levélben szükség esetén tájékoztatták egymást adott gyermekek esetében.

2022-ben gondozott kedvezményezett gyermekek gondozási díj tekintetében

Bölcsőde neve	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő (fő)	Tartós beteg (fő)	3 és több gyermekes (fő)	SNI gyermekek (fő)	Védelembe vett gyermek
Gyöngyszem	0	2	6	0	0
Szivárvány	3	3	19	4	0
Mazsolapalota	1	7	17	1	0
Csemetekert	2	4	14	0	1
Százholdas Pagony	4	4	20	3	0
Idevár	0	6	15	29	0
Összesen:	10	26	91	37	1

Forrás: helyi adat

2022-ben gondozott kedvezményezett gyermekek étkezési díj tekintetében

Bölcsőde neve	RGYK-ban részesül (fő)	Tartós beteg, és SNI (fő)	3 és több gyermekes (fő)	Nevelésbe vett (fő)	Tartós beteg v. fogyatékos gyermeket nevelő család (fő)	172.900Ft/ Fő jövedelem alatt (fő)
Gyöngyszem	0	2	6	0	2	26
Szivárvány	3	7	19	0	3	82
Mazsolapalota	1	8	17	0	1	109
Csemetekert	2	4	14	0	0	58
Százholdas Pagony	4	7	20	0	3	85
Idevár	0	35	15	1	1	109
Összesen:	10	63	91	1	10	469

Forrás: helyi adat

A 2021-es évhez viszonyítva nagyot emelkedett a jövedelmi határok miatt étkezési díjat nem fizetők száma, melyet a mindenkor minimálbér magasabb fokú emelkedése nagyban befolyásolt.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek közül 2022-ben 6 fő volt hátrányos helyzetű és 3 fő halmozottan hátrányos helyzetű.

Térítési díjat fizetők – nem fizetők aránya 2022. december 31-én

2022. december 31-én nyilvántartásban volt 396 gyermek.

Étkezési térítési díjat fizet: 107 fő (27%)

Étkezésben kedvezményezett: 289 fő (73%)

Gondozási díjat fizet: 312 fő (79 %)

Gondozásban kedvezményezett: 84 fő (21 %)

Az egészségmegőrzés segítése érdekében minden bölcsőde figyelemmel kíséri a védőoltásokat. Gondot fordítanak a vitamin- és ásványi anyag kellő mennyiségű bevitelére. Gyermekfogászati prevenció terén fokozottan figyelnek a korszerű étkezési szabályok betartására, a cukorfogyasztás csökkentésére és a rágásra nevelésre.

A levegőzés, a mozgás a korosztályi testedzés időpontját, mértékét az évszaknak és az időjárási viszonyoknak és a napirendnek megfelelően választják meg.

Két központi főzőkonyhában készítik az ételleket, ahol a korszerű táplálkozásnak megfelelő élelmezést biztosítják a gyermekek részére. A speciális étkezést (liszt, cukor, tej érzékeny stb.) igénylő gyermekek számára továbbra is a szükségleteknek megfelelően biztosítják.

Rendszeresen étlap egyeztető megbeszélést tartanak az étkeztetést biztosító GMK szakemberei, az Egyesített Bölcsődék igazgatója, az Egyesített Bölcsődék igazgató helyettese, a bölcsődevezetők, az óvodavezetők, szakácsok részvételével. A 2022-es évben sikerült újra személyesen megtartani az egyeztetéseket.

A törvényi előírásoknak megfelelően minden évben folyamatosan működtek a Bölcsődei Érdekképviseleti Fórumok a tavaszi és késő őszi időszakban. A 2022-es évben a fórumok megtartása zökkenőmentes volt.

A fórum célja, hogy tagjai tájékoztatást kapnak a bölcsőde munkájáról, a gyermekcsoport eseményeiről.

Az eddigi tapasztalatok szerint a fórumok eredményesen támogatják a bölcsődei munkát. A Bölcsődei Érdekképviselői fórum összetétele: szülői oldal, dolgozói oldal és fenntartói oldal. A tagok száma függ az adott bölcsőde nagyságától, de minden esetben igaz, hogy a fenntartói oldal és a dolgozói oldal összesen nem haladhatja meg a szülők létszámát. A képviselő testület összetétele 2019. október 13-án megváltozott, ezért új tagok delegálására volt szükség.

2019 decemberében a fenntartó a Bölcsődei Érdekképviselői Fórumba a Népjóléti Bizottságból delegált tagokat.

Gyöngyszem bölcsőde: Gyurkó Dániel helyi önkormányzati képviselő
Szivárvány bölcsőde: Farkas Edit helyi önkormányzati képviselő
Mazsolapalota bölcsőde: Cserdiné Németh Angéla polgármester
Csemetekert bölcsőde: Király Csaba helyi önkormányzati képviselő
Százholdas Pagony bölcsőde: Tóth Veronika alpolgármester
Idevár bölcsőde: Mihály Gergő bizottsági tag

Tapasztalatuk szerint a fenntartó ilyen intenzív jelenléte nagyon jót tesz a fórum munkája szempontjából. Ezekon a fórumokon rendszeresen részt vett meghívott vendégként az Egyesített Bölcsődék igazgatója is annak érdekében, hogy a szülők szakmai kérdésekben kielégítő válaszokat kaphassanak.

A tennivalókat az Egyesített Bölcsődék szervezeti szintjén 5 évre szóló igen sok szempontot, követelményt és igényt figyelembe vevő szakmai program szerint szervezik, illetve alakítják ki. Az egyes bölcsődei részlegekben az egyéni és helyi sajátosságokat figyelembe véve, évente kiegészítő szakmai program készül, melyek minden évben felülvizsgálatra kerülnek.

Céljuk a magas színvonalú szakmai munka megtartása, ennek érdekében minden intézményükben rendszeresen tartanak házi továbbképzéseket, a hiányzó elméleti és gyakorlati tudás pótlása, illetve a meglévő tudás felelevenítése érdekében. Emellett rendszeresen részt vesznek akkreditált képzéseken online és személyes formában is.

Kapcsolatok

A kompetencia határok kölcsönös tiszteletben tartásával jó működő kapcsolataik vannak a fenntartóval, a GMK-val, és a társintézményekkel. Az óvodák és a bölcsődék kapcsolata változatlanul jó, főleg azokban a bölcsődékben, ahol egy épületben működik a két intézmény.

A gyermekek - óvodába kerülés előtt - a kisgyermeknevelőkkel meglátogatják a leendő óvodájukat, az óvónők pedig a bölcsődékben ismerkednek a gyermekekkel. Az óvodavezetőkkel szükség esetén konzultálnak főleg a sajátos nevelési igényű gyermekek kapcsán, ezen a területen fontosnak tartják a komolyabb együttműködés fenntartását. Továbbra is ápolják a kapcsolatot a fővárosi bölcsődékkal, negyedévente konzultációra összeülnek a vezetők és szaktanácsadók.

Ünnepek, programok a pandémia alatt

Hagyományaikhoz híven ebben az évben már próbálták minden bölcsődében megtartani az ünnepeiket, amikor a járvány enyhülése ezt engedte.

2022. április 21-én a Bölcsődék napján együtt tudtak ünnepelni, ezt a szakmai napot délelőtti közös programmal töltötték a kollégák.

Önkormányzati támogatásból a nyár folyamán minden bölcsődében zenei foglalkozással tudtak kedveskedni a gyermekeknek.

Ősszel a hagyományaikhoz híven, a délelőtti folyamán megtartották csoportokon belül az Egészségnapot, ahol megint előkerültek az egészséges zöldség-gyümölcs kóstolók és az egészséggel kapcsolatos játékok, kreatív játékezdeményezések.

Év végén nagy izgalommal várták a gyermek a Mikulást és a karácsonyt. Minden bölcsőde lelkesen készült meglepni a gyermekeket mesejátékkal, vagy énekléssel, mondókákkal, ajándékosztással.

Vállalt feladatok 2022-ben

A-15/1998 (IV. 30.) NM rendelet-40. § (3) bekezdése értelmében a bölcsőde a kötelező alapellátáson túl szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segítheti a családokat.

Ennek a lehetőségnek a tükrében az Egyesített Bölcsődékben három olyan szolgáltatást vezettek be, melyek pontosan ezt a segítő szándékot fejezi ki a 3 éven aluli gyermeket nevelő családok irányába. 2022-ben ismét lehetőség nyílt a szolgáltatások működtetésére. A játszócsoporttal kapcsolatban a szülők visszajelzése pozitív, a gyermekek szívesen látogatják azt minden alkalommal. Szeretik a készségfejlesztő játékokat és a kreatív foglalkozást egyaránt.

Szakmai együttműködésük tovább is jó mind az óvoda, mind pedig a kerületi Pedagógiai Szakszolgálattal. A Nádastó parki tornaszoba, lehetőséget ad az SNI gyermekek mozgásfejlesztésére a TSMT torna megtanulásához.

A Montessori szemléletű csoportot sikerült elindítani, ami nagy népszerűségnek örvend az Idevár Bölcsődében, továbbá a bölcsődei hírmondó újságuk is bővült újabb példánnyal.

Tervek

Továbbra is fontosnak tartják a meglévő jó intézményi kapcsolatainkat ápolását, és szükség szerint bővíteni a meglévő kapcsolatrendszerünket, valamint a jövőben is figyelemmel kell kísérenünk a szakmai és a társintézmények tevékenységét egyaránt.

A jövőben minden intézményünkben terveznek nyílt napot biztosítani a leendő bölcsődés gyermekek és családjaik számára, hogy rövid betekintést nyerhessenek a bölcsődék mindennapjaiba.

Folytatják a bölcsődei újságuk kiadását „Bölcsicsergő” néven, melynek célja, hogy a kerületi családok és a már bölcsődéinkbe járó gyermekek szülei nagyobb betekintést nyerjenek az intézmény működésébe, valamint több hasznos információhoz jussanak a gyermekek neveléséhez-gondozásához.

Szolgáltatásaik népszerűek, jól működnek, szükség esetén azok további bővítésére nyitottak. A sószoza szolgáltatást nem veszik igénybe a családok, melyet minden évben plakátokkal és szórólapokkal is próbálnak reklámozni.

Tervezik, hogy a gyermekvédelmi problémákkal kapcsolatban újra elsősorban személyesen tartják a szakmaközi megbeszéléseket a Család és Gyermekjóléti Központ szakembereivel.

Szeretnék a családi programokat újra előtérbe helyezni és a különböző eseményeken közösen ünnepelni a bölcsődékben, továbbá bővíteni a Montessori szemléletű csoportok számát.

Összegzés

Az Egyesített Bölcsődék 2022. évi szakmai működése fokozatosan kezdett a megszokott rendbe visszatérni. Év elején még a pandémia miatt gyermekcsoportokat kellett bezárni, mert folyamatosan emelkedett a covid-19 megbetegedések száma, azonban a tavasz kezdetével fokozatosan el tudtuk hagyni a járvány miatti szigorú szabályzásokat és újra szabadabb körülmények között folytatódhatott a szakmai munka. Március végétől így már a szülők személyesen is meglátogathatták a bölcsődéket és beíráthatták gyermeküket a kiválasztott intézménybe.

Nagy örömeinkre szolgált, hogy tavasszal befejeződtek az udvar felújítások a Gyöngyszem és Csemetekert bölcsődékben, ahol új burkolatok és új játszóeszközök kerültek kialakításra, melyet tavasszal nagy örömmel vettek birtokba a gyermekek.

A 2022 júniusában a Wesselényi utcai Csemetekert Bölcsődében kezdetét vette a felújítás, ezért szükségessé vált a működés átszervezése. A családok tájékoztatása után az intézmény átköltözött a Nádastó parki Idevár Bölcsődébe, ahol év végéig kellett megoldani a közös munkát. Ez az átszervezés egészen év végéig érintette a két bölcsődét, ami befolyásolta a gyermeklétszám alakulását is, hiszen több család is jelezte, hogy elhalasztja a gyermek beszoktatását, valamint a befogadóképesség is korlátozottá vált az összevonások miatt.

A Csemetekert bölcsőde belső felújítása november hónapban befejeződött, melynek további takarítási, helyreállítási munkálatai után januártól sikerült újra birtokba venni a gyermekeknek, dolgozóknak.

Augusztustól a Kontyfa utcai Százholdas Pagony Bölcsőde szintén felújítás miatt költözött a Kavicsos közti Mazsolapalota Bölcsődébe, így itt is átszervezésre volt szükség. A szeptemberi időszaktól a folyamatosan telítődő létszám miatt ezekben az intézményekben is korlátozottá vált a felvehető gyermekek száma. A családoktól és dolgozóktól nagy türelmet igényelt az összevonások miatt kialakult helyzet. Az elhúzódó felújítás miatt sajnálattal vették tudomásul, hogy az összevonás a tervezethez képest hosszabb ideig fogja érinteni a következő évi időszakot is, így ezekbe a bölcsődékbe továbbra is eltolódtak a beszoktatások.

A külön szolgáltatásaikat a tavaszi időszak után próbálták újraindítani, ami a pandémia után kissé alábbhagyott, de fokozatosan növekedett az igénybevételek száma.

Az idei évben is sikerült közös munkával folytatni a kerületi bölcsődei újság kiadását, a Bölcsicsergőt, továbbá szeptembertől elindították a Montessori pedagógia alapjaira épülő csoportot, ami mind a dolgozók, mint a szülők körében közkedvelté vált.

Különös figyelmet szentelnek a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, illetve az őket nevelő családoknak. Együttműködnek a Pedagógiai Szakszolgálattal. A gyermekek további életútjának segítése érdekében az óvodákkal is kapcsolatban állnak, illetve közösen gondolkodnak azzal kapcsolatban, hogy hogyan lehetne megoldani minden sajátos nevelési igényű gyermek ellátását, kerületen belül óvodás korban is.

A kerületi bölcsődék családbarátok, kompromisszumra készek, rugalmasak. Elsősorban a kisgyermekek igényeit tartják szem előtt, az ő érdekeiket kívánják szolgálni a jövőben is.

Céljuk, továbbra is az, hogy minden gyermeknek helye legyen bölcsődében, a halmozottan sérült gyermekek ellátásának a biztosítását ugyanolyan fontosnak tartják, mint az ép fejlődésmentű gyermekekét.

Arra törekednek, hogy a bölcsődék a jövőben is családbarátok, a lakosság igényeit, a szakma és a fenntartó elvárásait teljesíteni képes intézmények maradjanak. Továbbra is fontos a nyugodt munkahelyi légkör, az optimális személyi és tárgyi feltételek biztosítása, továbbá a magas szakmai színvonal kialakítása és megtartása, mely szolgálja a családok igényeit és tovább bővíti a lehetőségeket.

4.4 Óvodai nevelés

4.4.1. Az Önkormányzat feladata az óvodai nevelésben

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 23. § (5) bekezdésének 10. pontja alapján a fővárosi kerületi önkormányzat alapfeladata az illetékességi területén az óvodai ellátás biztosítása.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 8. § (1) bekezdése szerint az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. Az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.

Az egyes nevelési évek előkészítése során a Képviselő-testületnek kell meghatároznia az óvodai intézményhálózat következő nevelési évre vonatkozó működésének alapvető paramétereit, a fenntartó Önkormányzat által finanszírozott (indítható) óvodai csoportok számát, valamint a szakmai feladatellátást biztosító óvodapedagógus, pedagógus munkát segítő, illetve technika munkát végző közalkalmazottak álláshely keretét.

4.4.2. Az óvodai nevelésben 2022-ben bekövetkezett jogszabályi változások

2022-ben életbe lépő, óvodai nevelést érintő jogszabályváltozások a következők:

- A veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 21/2021. (I. 29.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 181/2022. (V.24.) Korm. rendelet értelmében, 2022. június 1. napján megszűnt a járványügyi veszélyhelyzet, azonban a járványügyi készültség az egészségügyi válsághelyzetre való tekintettel fennmaradt.
- 2022. november 1. napjától a különleges jogrend a hadiállapot, a szükségállapot és a veszélyhelyzet. Köznevelési intézmények feladata: a honvédelmi intézkedési terv (HIT) átdolgozása a 2022/2023. nevelési évben.
- A köznevelésért felelős miniszter veszélyhelyzet idején egyedi határozatban határozhatja meg;
 - a köznevelési intézmények működésével, működtetésével, a nevelési/ tanítási év megszervezésével kapcsolatos feladatokat.
 - A köznevelésért felelős miniszter elrendelheti a határozat azonnali végrehajtását.
- Az Ukrajnából érkezett menedékes személy a magyar köznevelési jogszabályok alapján az óvodai nevelésben, iskolai nevelés-oktatásban részt venni jogosult, tankötelezettségi korban iskolába járni köteles.
A kötelező felvételt biztosító iskola köteles felvenni azt a tanköteles korú, menedékes státusú személyt, akinek lakóhelye vagy tartózkodási helye a felvételi körzetében van.
- 268/2022. (VII. 29.) Korm. rendelet az öregségi nyugdíj és egyes más ellátások folyósításának, valamint a nyugdíjkorhatárt betöltő személyek továbbfoglalkoztatásának veszélyhelyzeti szabályairól. A veszélyhelyzeti szabályozásnak megfelelően a 2022/2023. nevelési évben a nyugellátásban részesülő személyek önkormányzati fenntartású óvodával úgy létesíthetnek közalkalmazotti jogviszonyt, hogy a nyugellátásuk folyósítása nem szünetel ezalatt, tekintet nélkül arra, hogy a nyugellátásban milyen jogcím – öregségi nyugdíjkorhatár elérése, korengedményes ellátásra való jogosultság vagy a nők negyven év jogosultsági ideje – alapján részesülnek.

4.4.3. Az óvodai intézményhálózat jelenlegi helyzete

A kerületi önkormányzati óvodai intézményhálózat 3 intézményből, összesen 19 telephelyből áll. Az önkormányzati óvodai intézményhálózat összes kapacitása a 2022/2023-es nevelési évben 2.232 fő.

A 2022/2023. nevelési évre engedélyezett csoportszámok tagintézményi bontásban

	Óvoda neve	A 2022/2023-as nevelési évre engedélyezett csoportok száma	Felvehető maximális gyermeklétszám
1.	Rákospalota Összevont Óvoda	28	680
1.1.	Szövőgyár (székhely óvoda)	7	175
1.2.	Vácrátót	4	100
1.3.	Régi Fóti	3	72
1.4.	Klapka	4	100
1.5.	Bocskai	2	49
1.6.	Mozdonyvezető	8	184
2.	Hétszínvirág Összevont Óvoda	29	702
2.1.	Aulich (székhely óvoda)	5	125
2.2.	Mézes (Wesselényi)	3	75
2.3.	Manóvár (József Attila)	4	80
2.4.	Bújócska (Őrjárat)	4	100
2.5.	Tóth István	2	50
2.6.	Patyolat	5	122
2.7.	Molnár Viktor	6	150
3.	Újpalotai Összevont Óvoda	34	850
3.1.	Páskom (székhely óvoda)	5	125
3.2.	Kavicsos	5	125
3.3.	Hartyán	8	200
3.4.	Napsugár (Nádastó) 1	5	125
3.5.	Napsugár (Nádastó) 2	3	75
3.6.	Micimackó (Kontyfa)	8	200
	Összesen:	91	2.232

Forrás: helyi adat

A 2022/2023-es nevelési év az októberi statisztikai adatszolgáltatás szerint a 3 Összevont Óvoda 19 Tagóvodájában 91 óvodai csoportban 1.775 gyermekkel (78 %-os kihasználtsággal) indult el.

Az óvodai létszámok alakulása 2016/2017. nevelési év és a 2022/2023. nevelési év között az október 1-jei hivatalos statisztikai adatok alapján

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Összesen:	2.119	2.030	2.053	2.049	1.980	1.855	1.755

Forrás: helyi adat

Óvodai létszámok a 2020-2022 október 1-ei adatok alapján

Óvoda	engedélyezett csoportok száma (2020)	maximális létszám (fő) (2020)	gyermekek létszáma 2020 (fő)	Kihasználtság 2020 (%)	engedélyezett csoportok száma (2021)	maximális létszám (fő) (2021)	gyermekek létszáma 2021 (fő)	Kihasználtság 2021 (%)	engedélyezett csoportok száma	maximális létszám (fő) (2022)	gyermekek létszáma 2022 (fő)	Kihasználtság 2022 (%)
1. Rákospalotai Összevont Óvoda	29	693	601	86,7	29	693	547	78,9	28	680	484	71
a. Szövőgyár	7	175	153	87,4	7	175	123	70,2	7	175	113	64
b. Vácrátóti	4	100	90	90	4	100	93	93	4	100	68	68
c. Régi Főti	3	72	75	104	3	72	70	97,2	3	72	53	73
d. Klapka	4	100	100	100	4	100	102	102	4	100	97	97
e. Bocskai	3	62	40	64,5	3	62	30	48,3	2	49	33	67
f. Mozdonyvezető	8	184	143	77,7	8	184	129	70,1	8	184	120	65
2. Hátszinvirág Összevont Óvoda	30	727	628	86,3	30	727	583	80,1	29	702	549	78
a. Aulich**	5	125	107	85,6	5	125	104	83,2	5	125	81	64
b. Mézes	3	75	66	88	3	75	64	85,3	3	75	60	80
c. Patyolat	5	122	120	98,3	5	122	116	95	4	80	64	80
d. Tóth István	2	50	48	96	2	50	49	98	4	100	92	92
e. Bújócska (Órjázat)	4	100	90	90	4	100	89	89	2	50	40	80
f. Manóvár (József Attila)	4	80	73	91,2	4	80	66	82,5	5	122	113	92
g. Molnár Viktor	7	175	124	70,8	7	175	95	54,2	6	150	99	66
3. Újpalotai Összevont Óvoda	36	900	751	83,4	34	850	725	85,2	34	850	722	84
a. Páskom	6	150	116	77,3	5	125	115	92	5	125	101	80
b. Kavicsos	5	125	115	92	5	125	116	92,8	5	125	119	95
c. Hartyán	8	200	173	86,5	8	200	159	79,5	8	200	167	83
d. Nádastó1	5	125	88	70,4	5	125	91	72,8	5	125	90	72
e. Nádastó2	4	100	79	79	3	75	69	92	3	75	72	96

f.	Micimackó	8	200	180	90	8	200	175	87,5	8	200	173	86
Összesen:		95	2.320	1.980	85,3	93	2.270	1.855	81,7	91	2.232	1.755	78

Forrás: helyi adat

4.4.4. Veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma az óvodában

A veszélyeztetett óvodások száma

Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Fő	8	6	28	34	2	60	41
Százalék	0,4	0,2	1,27	1,65	0,10	3,2	2,3

Forrás: helyi adat

A hátrányos helyzetű óvodások száma

Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Fő	35	32	25	29	24	28	30
Százalék	1,69	1,5	1,22	1,41	1,21	1,51	1,71

Forrás: helyi adat

A halmozottan hátrányos helyzetű óvodások száma

Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Fő	14	9	8	3	7	2	9
Százalék	0,7	0,4	0,39	0,14	0,35	0,11	0,51

Forrás: helyi adat

4.4.5. Az óvodai intézményhálózattal kapcsolatos intézkedések az elmúlt években

Az adatok alapján megfigyelhető, hogy az önkormányzati óvodákban óvodai jogviszonnyal rendelkező gyermekek száma 2012-től folyamatosan csökken, miközben az óvodaköteles gyermekek száma gyakorlatilag állandó. Az is feltűnő, hogy az új óvodai intézményhálózat 2017-es bevezetését követő 2 beiratkozás során az óvodai létszámok nem változtak, viszont a 2020-as beiratkozást követően (mikor a koronavírus járvány miatt nem volt lehetőség nyílt napok szervezésére és a szülőkkel történő személyes kapcsolatok kialakítására) a gyermeklétszámban jelentős csökkenés történt.

Az óvodai intézményhálózat átszervezését követően az óvodákban tapasztalható gyermeklétszám csökkenés megállítása érdekében a koronavírus járványt megelőzően a következő szakmai és kommunikációs intézkedéseket tette a szakmai főosztály:

A Tavaszi Pedagógiai Napok megszervezése évente (szakmai előadások, szakmai programok, bemutató órák).

Az önkormányzati fenntartású óvodákban a korábbi egy nyílt nap helyett legalább 3 nyílt napot kell megszervezni, és ezek közül az egyik nyílt napot kötelezően szombati napon kell megtartani.

Óvodai hívogató címmel tájékoztató kiadvány megjelentetése 2018-tól az önkormányzati fenntartású óvodákról, amelyet minden óvodaköteles gyermek szüleinek postai úton lett eljuttatva.

4.5 Közoktatás

A XV. kerületben az Észak-Pesti Tankerületi Központ által fenntartott 12 köznevelési intézményben folyik nevelés-oktatás.

Az intézményekben 2022-ben összesen 4.876 diák (3.642 általános iskolás, 1.234 középiskolás) tanult. Alapfokú művészeti oktatásban 842 fő vett részt.

A hátrányos helyzetű iskolás gyermekek száma 2022-ben 50 fő, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma 2022-ben 15 fő volt. (2022. október 1-jei állapot szerint a XV. kerületi iskolákat tekintve). A kerületi iskolások közül az intézményvezetők tájékoztatása alapján 2022-ben 5 gyermek élt állami gondoskodásban. A tankötelezettségüket egyéni munkarend szerint teljesítő diákok száma 2022-ben 38 fő (0,78%) volt. Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő iskolások száma 2022-ben 560 fő (11,5%) volt.

4.5.1. Napközbeni ellátás, táboroztatás

Ellátottak száma (év/fő)

Tanév	Óvodások létszáma	Általános iskolások létszáma	Középiskolások létszáma	Összesen
2016	2.071	4.298	1.162	7.531
2017	2.040	4.219	1.204	7.463
2018	2.035	4.095	1.220	7.350
2019	2.052	3.972	1.195	7.219
2020	2.049	3.969	1.201	7.219
2021	1.980	3.820	1.244	7.044
2022	1.855	3642	1234	6.731

Forrás: helyi adat

Ellátotti létszám (év/fő)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Napközis ellátás	1.748	1.342	1.485	1.476	1.381	1.601	1.656
Tanulósobai ellátás	199	275	205	231	160	214	139

Forrás: helyi adat

Iskolaotthonos ellátásban résztvevők száma (év/fő)

Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Fő	917	1153	1135	1199	795	744	562

Forrás: helyi adat

Táborozás

A nyári szünetben történő gyermekfelügyelet keretében az Önkormányzat önként vállalt feladatként Nyári napközis tábort szervez és üzemeltet. A nyári napközis tábor működtetésével kapcsolatos feladatok ellátását a Polgármesteri Hivatal Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztálya és a GMK közösen végzi.

A tábor az elmúlt évekhez hasonlóan több helyszínen került megszervezésre. Kettő az Önkormányzat tulajdonában lévő, de az Észak-Pesti Tankerületi Központ (1165 Budapest, Jókai Mór utca 6.) vagyonkezelésében lévő iskolában került megtartásra. A tábori helyszínek a következők voltak:

- Czabán Általános Iskola (1152 Budapest, Széchenyi tér 13.),
- Kontyfa Általános Iskola és Gimnázium (1156 Budapest, Kontyfa utca 5.).

A nyári napközis táborban Önkormányzat közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező és/vagy az Önkormányzat közigazgatási területén működő iskolák tanulói vehettek részt, akik az általános iskola első osztályát elvégezték, illetve az adott évben a 12. életévüket a tábor utolsó napjáig nem töltötték be.

Egyedi kérelem útján, a polgármester jóváhagyásával vehetett részt a nyári napközis táboroztatásban az a gyermek, aki a tárgyévben a 14. életévét még nem töltötte be, de 12 évnél idősebb, illetve aki nem rendelkezik az Önkormányzat közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel, és nem az Önkormányzat közigazgatási területén működő iskola tanulója.

A nyári napközis táborban napi háromszori étkezés (tízórai, ebéd, uzsonna) volt biztosított a gyermekek részére az iskolában év közben nekik járó kedvezmények érvényesítésével. Sok gyermek több hetet is eltölt a két tábori helyszín egyikén.

Nyári napközis táborban résztvevő gyermek létszáma:

Év	2019	2020	2021	2022
Fő	341	291	305	324

Forrás: helyi adat

A koronavírus járvány miatt, az Önkormányzat által fenntartott táborok, a Bernecebaráti Üdülő és Gyermektáborban (2639 Bernecebaráti, Szokoly utca 5.) és a Siófoki Gyermektábor (8600 Siófok, József Attila utca 1.) az egészségügyi kockázatokra való tekintettel nem fogadott vendégeket, csak a nyári napközis tábor került megszervezésre.

A résztvevők számára továbbra sem nőttek a táborozás költségei az előző évhez képest. Az 2022-es évben a nyári tábor során külsős programokkal színesedett a tábori időszak. A külsős helyszínek: a Parlament, a Fővárosi Állat- és Növénykert, a Budakeszi Vadaspark és Dino Park, Szentendrei Skanzen a Tarzan Park, a Tropicarium és a Gyermekvasút a Normafával egybekötve voltak. A tábor során a Csokonai Kulturális Központ felajánlása által a táborozók minden héten mozi előadást nézhettek meg. A gyermekek a táborozás során minden héten több alkalommal mehettek a kerületben található Tanuszodába. A tábor utolsó hetén pedig egy Kovácsovics Fruzsina koncerttel zárultak a programok, amelynek helyszínét a Csokonai Kulturális Központ biztosította. A táborokat jó színvonalon, felelősségteljesen, gyermekközpontúan, az Önkormányzat elvárásainak és a résztvevők igényeinek megfelelően működtette a feladatot ellátó költségvetési szerv. A tábor alatt egyetlen alkalommal sem merült fel betegség gyanúja.

Az egyéb támogatások közé kell sorolnunk a szociális és gyermekvédelmi intézmények által adott támogatásokat és közvetve azokat a programokat, amelyeket a gyermekek részére szerveznek. Megállapítható, hogy a XV. Kerületi Önkormányzat a Szociális törvényben előírt pénzbeli és természetbeni ellátásokat a 2021. évben is teljes körűen biztosította a gyermeket (több gyermeket) nevelő családok részére. Ezek mellett jelentős mértékű önként vállalt támogatásokkal is segítette a XV. kerületi rászoruló családokat.

A XV. Kerületi Önkormányzat *folymatosan megújuló* internetes honlapjáról a <http://www.bpxv.hu/> a támogatásokhoz szükséges igénylő nyomtatványok, illetve a területet érintő helyi rendeletek letölthetők, és megtalálható minden információ az egyes támogatások

feltételeivel kapcsolatban. A Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály Szociális és Egészségügyi Osztály munkatársainak a telefonos és e-mail elérhetőségei is megtalálhatók a honlapon.

Az önkormányzat ingyenes terjesztésű újságjában, a Tizenötödik Rákospalotai, Pestújhelyi, Újpalotai Életképekben gyakran megjelennek a gyermekeknek, fiataloknak, illetve szüleiknek szóló hírek, információk. A kerületi televízió, az (XVMEDIA) adásaiban szintén tájékoztatást ad az aktuális eseményekről.

5. Személyes gondoskodást nyújtó ellátások

5.1 Göncz Árpád Szociális Intézmény Család-és Gyermekjóléti Központ

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény értelmében a korábban külön szervezeti egységként működő Újpalotai Családsegítő Szolgálat és Fióka Gyermek- és Ifjúságjóléti Központ egyesítésével létrejött új intézmény 2016. január 1. napján kezdte meg működését. A jogszabályváltozás alapján jött létre egy szociális és gyermekjóléti alapellátást biztosító szolgálat, valamint egy kizárólag gyermekvédelmi, hatósági ügyekre szakosodott központ.

Az integrációt követően létrehozott Család- és Gyermekjóléti Központ által kialakított szakmai protokoll szerint elkülöníthető a telephelyek különböző feladat- és ügyfélköre. Az összes telephelyen különböző feltételek szerint, de azonos alapelvek, szabályok és keretek között folyik a segítő tevékenység. A családsegítők, esetmenedzserek, tanácsadók és az ő tevékenységüket segítő szociális asszisztensek minden rászoruló számára elérhetőek, igyekeznek a kliensek lakóhelyéhez legközelebb biztosítani a szolgáltatások széles körét.

A 2023. január 1. napjától Göncz Árpád nevet viselő Szociális Intézmény Család- és Gyermekjóléti Központjának részeként működik az *Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központ*, amely alapszolgáltatást biztosít, a *Fióka Család- és Gyermekjóléti Központ*, amely a gyermekvédelmi hatósági eljárásokban működik közre, a *Mentálhigiénés Tanácsadó (MenTa)*, valamint a *Nappali Melegedő és Utcai Gondozó Szolgálat*.

5.1.2 Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központ

Az alapszolgáltatást biztosító központnak rendkívül összetett feladatot kell ellátnia, fő tevékenysége, hogy a szociális és/vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújt szolgáltatásokat. A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését.

Személyi feltételek alakulása:

Egységvezető, családsegítő, tanácsadó, szociális asszisztens, összesen 29 álláshely.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyerekes családok gondjaival való szakszerű foglalkozás a szociális segítő munka eszközeivel. A Család- és Gyermekjóléti Központban élő, gondokkal küszködő családok 60-70%-át a gyerekekkel foglalkozó szakemberek (jelzőrendszeri tagok) küldik, a többiek önként keresik meg a szolgáltatót.

A járványveszély elkerülése érdekében hozott óvintézkedések döntően befolyásolták a jelzőrendszer működését is. Míg 2020-at megelőzően az oktatási intézményektől érkezett a jelzések majdnem fele, 2021-ben is az óvodáktól, iskoláktól és az egészségügyi ellátórendszer tagjaitól egyforma arányban kaptak bejelentéseket. A jogszabályi változások vitathatatlan érdeme, hogy kiemelt szerepet kapnak a megelőzésre és a veszélyeztetettség felismerésére irányuló tevékenységek. Ennek legmarkánsabb példája a *jelzőrendszer működtetése*. Az önálló státuszban tevékenykedő ún. jelzőrendszeri koordinátor feladata lett a jelzőrendszer tagjaival (egészségügyi, nevelési-oktatási intézmények, társintézmények, hatóságok) való folyamatos együttműködés.

Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus-világjárvány következtében hozott korlátozó intézkedések a Család- és Gyermekjóléti Központ szolgáltatásait 2022-ben már kevésbé befolyásolták. A védőeszközök folyamatos biztosítása, valamint a munkatársak fegyelmezett magatartásának köszönhetően, nem jelent meg a koronavírus az egység telephelyein. A Család- és Gyermekjóléti Központ telephelyein az egész évben folyamatos és zavartalan tudott maradni az ügyfélfogadás. Ugyanakkor a kliensek körében továbbra is tapasztalható volt az elhúzódó krízis családokra, egyénekre gyakorolt hatása. A kialakult energiaválság miatti egzisztenciális bizonytalanság, a munkahely elvesztése, a családi támogató kapcsolatok hiánya súlyos szorongást jelentett azok számára, akik nem rendelkeztek elegendő anyagi tartalékkal. A szociális étkezéshez, krízisellátáshoz való hozzájutás igénye hasonló volt a korábbi években megszokotthoz. Súlyosan megnövekedett ugyanakkor az iskoláskorú gyermekek körében tapasztalható súlyos mentális krízisek száma, szinte minden héten kaptak szuicid készletésekről jelzést, sajnos az egyre fiatalabb gyermekek (8-10 évesek) körében is. A családsegítők, esetmenedzserek emiatt sokkal több esetben vették igénybe a központ mentálhigiénés munkatársainak segítségét. Több ügyfelet küldtek hozzájuk, több esetben kértek konzultációt, esetmegbeszélést. A családon belüli, elmérgesedett, korábban kezeletlenül maradt konfliktushelyzetek, illetve mérgező (pár)kapcsolatok továbbra is sokkal könnyebben generáltak a családtagok között agresszív viselkedést, bántalmazást (fizikai, verbális). A mentálhigiénés tanácsadók segítségére 2022-ben is óriási szükség volt. Ritkábban volt szükség rá, de a biztonságos konzultációk érdekében továbbra is lehetőséget teremtettek a telefonos, illetve videótelefonos kapcsolattartásra. 2022-ben folytatódhattak a csoportos, szupervíziós esetmegbeszélések, kötelező, illetve munkakörhöz kötött képzések, és továbbra is több munkatárs vett igénybe egyéni szupervíziós segítséget a megterhelés okozta stressz enyhítése érdekében.

Az Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központban 2022-ben 4.258 fő, 8.373 alkalommal vette igénybe a különböző szolgáltatásokat, tanácsadásokat. Az új igénybe vevők létszáma 1.060 fő volt.

A korosztályi megoszlást vizsgálva elmondható, hogy az aktívkorú lakosság (3.080 fő) és a gyermekkori kliensek (1.178 fő) aránya hasonló az előző évhez képest, a felnőtt igénybe vevők száma kétszer annyi, mint a gyermekeké. A kapott jelzések (832 levél) túlnyomó többsége (787 levél) gyermekek veszélyeztetettségéről szólt, melyek enyhítése a legtöbb esetben hosszabb segítő kapcsolatot, szélesebb körű szakmaközi konzultációt igényelt. Évről évre növekvő tendenciát mutat a felnőtt korúakra vonatkozó jelzések (2022-ben 45 levél) száma, melyek többsége egyedül élő, alacsony jövedelmű, önellátásában korlátozott, gyakran demenciával küzdő, idős emberekkel kapcsolatban kérte a Központ segítségét. Ezekben az esetekben az ESZI Területi Gondozás munkatársaival való szoros együttműködésben próbáltak támogatást nyújtani a rászorulóknak. Több esetben szükséges volt más társintézmények, elsősorban az egészségügyi szolgáltatók vagy civil szervezetek bevonása. Egyre többen vannak azok a rászorulóak, akik a legalacsonyabb térítési díjat sem tudják önerőből kifizetni, ezért a szociális étkezés és a házi segítségnyújtás szolgáltatásait önerőből nem tudják igénybe venni. Gyakran előfordul, hogy a jelzésben szereplő kliens bár komoly segítségre szorulna, de mentális állapota már labilis, helyzetét nem látja reálisan, a

felajánlott segítséget nem fogadja el. Ezekben az esetekben elkerülhetetlen az illetékes gyámhivatal bevonása, de az eljárások nagyon időigényesek, így sokszor késhet a beavatkozás.

Az egyéni esetkezelések során, az élethelyzet javítása érdekében szinte minden megállapodásnak része volt a sok problémára fókuszáló komplex esetmenedzselés, vagy a kerületben működő más segítő szervezetekkel való együttműködés. A családsegítők, tanácsadók 1500 alkalommal keresték fel otthonukban a családokat, 180 környezettanulmányt készítettek különböző hatóságok és társintézmények kérése. Közreműködtek az átmeneti gondozás, pl. gyermekek, ill. családok átmeneti otthona igénybevitelében.

Az egyes gyerekek érdekében a családsegítők rendszeresen jártak óvodákba, iskolákba megbeszélésekre, esetkonzultációkra, a hatóságok által összehívott tárgyalásokra. Munkájuk során folyamatosan egyeztettek a Fióka esetmenedzsereivel. 2022- 29 esetben tudtak tartani úgynevezett esetkonferenciát, melyeken a családtagokon és a meghívott szakembereken kívül családsegítő és esetmenedzser is egyaránt részt vett.

A látóterükbe kerülő gyerekek veszélyeztetettségének háttere a 2021. évhez képest 2022-ben sem változott alapvetően. A gondozott gyerekek veszélyeztetettségének háttere különböző, általában összetett.

A leggyakrabban előforduló problémák:

Az anyagi jellegűek közül a lakhatási, megélhetési problémák vannak túlsúlyban (lakhatás elvesztésétől való reális félelem, kilakoltatás veszélye, magas hitel-, rezsihátralék, albérlet kifizetésének nehézségei, munkanélküliség, napi megélhetési gondok).

A gyerekek magatartási, viselkedési problémái, tanulási nehézségei hátterében gyakori a család labilis érzelmi működése, a szülők depresszív életszemlélete, kiábrándultsága. A hagyományos családmódel felbomlása olyan bizonytalansági tényező, amely sokféle családi konfliktust, belső diszharmóniát eredményezhet. Ezek a jelenségek a családok felnőtt tagjai számára is megterhelőek, de a gyerekek még inkább megszenvedik e gondokat. Egyre több olyan családdal találkoznak, amelyben valamelyik családtag (szülő vagy gyerek) komoly mentális nehézségekkel küzd. A felnőtt, pszichiátriai betegséggel küzdők esetében nagyon komoly gondot jelent a gyógykezelés önkéntes igénybevétele. A szülők többségének ugyanis nincsen betegségelátása.

A kamaszok szabadidő-eltöltési, szórakozási szokásaival összefüggésben gyakran találkoznak a deviancia különböző formáival. 2009 második felétől vált gyakorlattá, hogy a gyermekkorú, vagy fiatalkorú bűnelkövetéséről tájékoztatást kapnak. Ezek egy része a rendőrségtől jövő jelzés, más jelzőrendszeri tag jelzéséből vagy a család elmondásából kiderülő bűncselekmény. A bűncselekményt elkövető fiatalkorú elkövető ügyébe mindenképpen bekapcsolódó pártfogó felügyelővel rendszeres és kiegyensúlyozott az együttműködésük. A bűncselekményeknek kliens-gyerekeik nem csupán elkövetőik, hanem gyakran áldozataik. Ezeket a problémákat a szociális munkásoknak különösen azért volt nehéz kezelni, mert gyermekkorú elkövető esetén nyomozás sincs, amely során bebizonyosodna az elkövetés ténye, így nehéz a gyerekekkel felelősségéről beszélni a gondozás során, fiatalkorú elkövető esetén pedig legalapvetőbb gondjuk az információhiány, nem tudják, hol tart a nyomozás, és mik a következmények.

A feldolgozatlan frusztráció, az elviselhetetlen egzisztenciális szorongás, az energiaválság és infláció miatti fenyegetettség tovább növelte az egyének, családok belső feszültségét. A családon belüli elmérgesedett, korábban kezeletlenül maradt konfliktushelyzetek, illetve mérgező (pár)kapcsolatok sokkal könnyebben generáltak a családtagok között agresszív viselkedést, bántalmazást.

2022-ben tovább növekedett a családon belüli erőszakkal érintett esetek száma, és a gyermekekkel szembeni rossz bánásmódot elszenvedett gyermekek száma.

A *Jogi tanácsadást* az év folyamán 223 fő kereste fel, összesen 332 alkalommal. A *Mentálhigiénés tanácsadást* igénylőknél a párkapcsolati problémákkal küzdők mellett a gyermeknevelési gondokkal küszködők is igénybe vették ezt a szolgáltatást. A *Pár- és családkonzultáció* a teljes kapacitáskihasználással működött, mivel online platformokon is elérhetővé tették a szolgáltatásokat. A konzultáció a családi kapcsolatokban interakciók, kommunikáció révén igyekszik változást létrehozni, az élmények átélésének és feldolgozásának módjában, a magatartásban. A *Pszichológiai és életvezetési tanácsadást* igénybe vevők 1.127 alkalommal keresték fel az intézményt. Kiemelkedő problématípusoknak számítanak a familiáris, kapcsolati konfliktusok, az ezeket kísérő krízisek, életvezetési nehézségek, problémák, illetve az identitás krízis, valamint néhány pszichiátriai kórkép. *Mediációra* 32 alkalommal került sor. Az *Álláskereső Klub* szolgáltatásait 304 alkalommal vették igénybe. *Adósságkezelési tanácsadásért* 395 alkalommal keresték fel a családok, illetve egyének a központot. Az esetszám várható további emelkedése miatt átcsoportosítással plusz erőforrást is biztosítottak erre a feladatra. A Hálózat Alapítványhoz benyújtott támogatási kérelmek száma 42 volt. Az adósságkezelési szolgáltatás keretében 8 kérelmet továbbítottak adósságcsökkentő támogatás igénybevételére, sajnos, többen nem feleltek meg az előírt feltételeknek.

Emiatt jelentősen megnövekedett a Népjóléti Bizottság eseti támogatása iránti igény, 118 kérelem benyújtására került sor. (2021-ban 105 kérelem benyújtását támogatták.) A tanácsadás elsődleges célja, hogy a lakhatási költségekkel hátralékba kerülők:

- fizetőképessége helyreállhasson; díjtartozása jelentős mértékben csökkenhessen,
- életvezetési gondjaik megoldásához segítséget kapjanak.

2016 szeptemberében új tanácsadási elemet vezettek be, mely továbbra is nagyon népszerű a szakemberek (főként a védőnők, gyermekorvosok) és a kliensek körében egyaránt. Az *integrált szülő-csecsemő/kisgyermek konzultáció* célja, a nehézségek során támogatást nyújtson a családoknak abban, hogy a szülők megtalálják saját, személyre szabott és mindenki számára elfogadható megoldásaikat. 2022-ben 41 család 387 alkalommal vett részt konzultáción.

A járványügyi korlátozások enyhülésével, az egyéni esetkezelés mellett, újra az egész év folyamán volt lehetőség a csoportokkal végzett szociális munkára, melyeket 79 fő vett igénybe:

- Napsugár klub;
- Biblia-kör;
- Hozzátartozói csoport az Alzheimer beteget ápolók számára (a Területi Gondozással közösen).

A családok átmeneti otthonába a szülő(k) kérésére kerülhetnek be családok. Azokban az esetekben, amikor egy felvétel előtt álló családdal már kapcsolatban áll a Család- és Gyermejjóléti Központ, akkor a helyzetükről, életkörülményeikről tájékoztatást tud nyújtani az intézmény a fogadó szervezet számára. A legnagyobb számban a kerületben lévő Szociális és Rehabilitációs Alapítvány, valamint a 2020-ban átadott Baptista Integrációs Központ átmeneti otthonai fogadták a XV. kerületi családokat. 2021-ben több más szervezet is biztosított elhelyezést kerületünkben élő családok részére:

- BMSZKI Átmeneti Szálló és Szobabérlők Háza;
- Jó Pásztor Anyaotthon;
- Anyaoltalmazó Alapítvány;
- Vöröskereszt;
- S.O.S. Krízis Alapítvány;
- Menedék Mamásotthon;
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat.

A gyermekek átmeneti otthona a szülők kérésére azokat a gyerekeket fogadja, akiknek családjában átmeneti nehézségek adódnak, s egy átmeneti időszakra a család nem tudja vállalni a gyerek(ek) ellátását, ennek hiányában ezek a gyerekek felügyelet nélkül maradnának. Ez az ellátási forma a legtöbb esetben a szülők életvezetési problémái, lakhatási nehézségei (elégtelen lakhatási körülmények, hajléktalanná válás) miatt vált szükségessé. A XV. Kerületnek együttműködési megállapodása van a IV. Kerületben levő „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonával, amely így szükség esetén fogadja azokat a gyerekeket, akiknek ilyen ellátás igénybevételére van szükségük. A 2022-es évben összesen 9 gyerek tartózkodott hosszabb-rövidebb ideig az „Aranyhíd”-ban.

Gyerekprogramok

A tantárgyi korrepetálások, egyéni beszélgetések mellett ismét lehetőség volt tematikus csoportfoglalkozások tartására. A nyár folyamán az óvodai és iskolai szociális segítők által szervezett játszótéri programok nyújtottak lehetőséget a szabadidő tartalmas eltöltésére, melyeknek lebonyolításába bekapcsolódtak a családsegítők is.

5.1.3 Fióka Család- és Gyermejkölési Központ

A Fióka tevékenységének célja elsődlegesen a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, feladata ennek érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújtani.

A gyermekvédelmi hatósági eljárásokban közreműködő szakemberek segítséget nyújtanak a kiskorú gyermeket nevelő család tagjainak, mindenkor szem előtt tartva a család autonómiáját, ugyanakkor érvényre juttatva a családban nevelkedő gyermekek minden felett álló érdekét.

Kiemelt feladat a védelemben vett, a családból ideiglenes hatállyal kiemelt, vagy nevelésben vett gyermek családba történő visszahelyezésének elősegítése, valamint átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült gyermek vagy fiatal felnőtt utógondozásának biztosítása, illetve annak elősegítése.

Személyi feltételek alakulása:

Esetmenedzser, tanácsadó, óvodai és iskolai szociális segítő, szociális asszisztens, technikai dolgozó, összesen 21 álláshely.

A Fióka munkájának legjelentősebb eleme 2022-ben a gyermekvédelmi, hatósági eljárásban közreműködő egyéni esetkezelés volt. Az év során 465 gyermeket és családjaikat gondozták. A családok helyzete sajnos tovább romlott. Gyakran találtak a szülői kompetencia teljes hiányával, különféle szenvedélybetegségekkel, a családon belüli erőszak többféle formáival, miközben az ellátórendszer nem képes ezekre a problémákra elég gyorsan és jól reagálni. A személyes gondoskodás és az egészségügy területén növekszik a munkaerőhiány, így az együttműködésre hajlandó klienseket is egyre nehezebb megfelelő szakemberhez eljuttatni. Ez is közrejátszott abban, hogy 2022-ben tovább emelkedett a védelemben vett gyermekek száma, és a központ 25 esetben (2021-ben ez 14 esetben történt meg) nem látott más megoldást, minthogy javaslatot tett a gyermekek családból való kiemelésére, szakellátásban való elhelyezésére.

A Fióka munkatársai 2022-ben 1.115 levelet kaptak és 863 levelet írtak az egyes gyerekek érdekében, illetve ügyében. A gyerekek érdekében az esetmenedzserek rendszeresen jártak óvodákba, iskolákba megbeszélésekre, esetkonzultációkra, a hatóságok által összehívott tárgyalásokra.

A gyerekekkel foglalkozó szakemberekkel, illetve a gyerekek ügyében kompetens döntéshozókkal egy online kerekasztalbeszélgetés formájában, az ún. „Éves tanácskozáson” áttekintették a kerület gyermekvédelmi helyzetét, Megállapítható, hogy a XV. Kerület nagy hangsúlyt fektet a gyermekek védelmére, és a kisebb zökkenők ellenére hatékony együttműködés valósult meg az érintett szakemberek közreműködésével.

A hatósági intézkedés keretén belül gondozott családokban 163 olyan gyermeket is gondoztak, akik nincsenek védelembe véve, vagy szakellátásban. Ennek keretében felvilágosítást, tanácsot adtak az igénybe vehető - gyermekekkel kapcsolatos - ellátásokról, támogatásokról, szabadidős programokról. A segítő kapcsolatban terápiás jellegű segítséget kínáltak a nehézségek megoldásában, illetve tanácsot adtak konkrét problémákban. Szükség szerinti rendszerességgel otthonukban látogatták meg a családokat, gyakran a korábbi (vagy leendő) családsegítővel, esetenként a bevont tanácsadóval közösen, összesen 147 alkalommal. Közreműködtek az átmeneti gondozás, pl. gyermekek, ill. családok átmeneti otthona igénybevitelében. Kirendelt családgondozás keretében, hatósági végzés alapján nyújtottak segítséget azon családok számára, amelyek az önkéntes veszélyeztető gondjaikat megoldani.

2022-ben védelembe vétel keretein belül 98 gyermeket gondoztak. A gyámhivatali eljárások során munkatársaik részt vettek a hatóság által összehívott tárgyalásokon, és a családokkal közösen egyéni gondozási-nevelési tervet készítettek, melynek segítségével konkrét feladatok és határidők kitűzésével tették hatékonyabbá a közös munkát. Folyamatosan együttműködtek a gyermekeket ellátó egészségügyi, oktatási, nevelési intézményekkel.

Szüleiktől kiemelve, szakellátásban nevelkedő 163 gyermek ügyében 88 családnak nyújtottak segítséget annak érdekében, hogy a gyermek(ek) visszafogadására alkalmassá és képessé váljanak. Ennek során ún. hazagondozási tervet készítettek, melyben kijelölték az elérni kívánt célokat, az azok elérését segítő feladatokat. Az utógondozás keretén belül 8 családból 10 gyereknek nyújtottak támogatást. Ők családjukba visszakerült gyermekek, akik a visszailleszkedéshez kaptak segítséget.

Speciális szolgáltatások, tanácsadások

Általánosságban elmondható, hogy a speciális szolgáltatásokat igénybe vevők száma több, mint 30%-kal emelkedett a korábbi évekhez képest. Ez részben tudható csak be a járványügyi korlátozások enyhülésének, sajnos sokkal inkább jelzi a problémák súlyosbodását, a krízishelyzetek gyakoribbá válását.

- A készenléti szolgálat keretében 2021-ben 365 napon végeztek szakmai tevékenységet, 247 alkalommal volt szükség tanácsadásra.
- A kapcsolattartási ügyelet keretében 351 személy vette igénybe a kapcsolattartási ügyelet szolgáltatásait, ennek jelentős része felügyelt kapcsolattartást jelentett.
- A kórházi szociális munka során 34 gyermek ügyében dolgoztak együtt kórházzal.
- Az utcai és lakótelepi szociális munka tekintetében évek óta szabadidős programokat biztosítanak a kallódó gyerekek részére, hogy minél kevesebb időt töltsenek az utcán tartalmatlanul. Online csoportfoglalkozásokat tartottak, hogy a digitális tanrend szerint tanuló gyermekek számára biztosítsák a kontrollált közösségi programokat.

A pszichológusok tevékenysége

A pszichológusok tanácsadást, rövid terápiát, konzultációs beszélgetéseket folytatnak gyerekekkel, szüleikkel külön-külön, vagy együtt. A terápiás titok megtartása mellett a pszichológusok folyamatosan konzultálnak az érintett családokkal foglalkozó szociális munkásokkal. 2022-ben 80 gyermek (2021-ben ez a szám 34 volt) és családtagja vett igénybe pszichológiai segítséget, őket összesen 286 alkalommal fogadták a pszichológusok.

A jogász tevékenysége

A jogi tanácsadó egyrészt a szociális munkásokat segíti a kliensek ügyeinek vitelében, valamint a családok tagjai személyesen is konzultálhatnak vele. 2022-ben a jogi tanácsadást 15 alkalommal vették igénybe a családok.

Fejlesztő pedagógiai tanácsadók tevékenysége

2022-ben 1. 024 alkalommal foglalkoztak fejlesztésre szoruló gyermekkel a fejlesztő pedagógiai tanácsadók. A gyerekek a legtöbb segítséget napi tanulási problémáik megoldásához igénylik, de a fejlesztést többnyire az alapoktól kell kezdeni. Az esetek többségében a tanulási alpműveletek (olvasás, helyesírás, számolás) nagyon hiányosak. Tovább nehezíti a haladást a szegényes szókincs. Ezek a halmozott problémák abból adódnak, hogy a gyerekek sokszor már az órákon nem értik a hallottakat és az otthoni információszerzés is nehezített. A fejlesztőpedagógusok munkája sok magántanuló/egyéni tanrenddel tanuló gyermek számára az utolsó esélyt jelenti arra, hogy tanulmányai ne szakadjanak meg. Nagyon sok gyermek számára nyújtottak gyakorlati segítséget a digitális tanrendben való oktatás kihívásainak leküzdésében.

Újdonság volt, hogy gyakran az otthon tartózkodó szülők is bekapcsolódtak az online konzultációkba, így lehetőség volt az ő informatikai készségeik fejlesztésére is.

Óvodai és iskolai szociális segítés

2022-ben az óvodai iskolai szociális segítők csoportja 8 fővel (6 teljes és 2 részmunkaidős kollégával) és egy koordinátor (a 8 fő egyike) segítségével kezdte meg az évet. Az év folyamán egy munkatárs érkezett, decemberben pedig egy fő távozott, így az év végét nyolc segítővel (köztük egy koordinátorral) zárták. Egy fő átlagosan 4 intézményt lát el.

A 2022-es év számos új kihívás elé állította a csoportot, a külső krízistényezők, a gyerekek súlyosabb mentális állapota, a családok egzisztenciális helyzete új és mély problémákkal szembesítette a segítőköt. Mivel az évek során az intézmények is jobban elfogadták már jelenlétüket, több problémát jeleznek a segítők felé. A szociális és egészségügyi ellátórendszer hiányosságai miatt a munkatársak gyakran találkoztak olyan esetekkel, ahol súlyos krízisben lévő gyermekeknek kellett sürgősen megoldásokat találni. Ez jelentősen feszegette a kompetenciahatárokat és nagy stresszt jelentett szinte az egész csoport számára, amely felveti a rendszeres szupervízió igényét.

A munka ritmusa szorosan kötődik az iskolai tanévhez/óvodai nevelési évhez. A tanév/nevelési év időszakában az óvodai és iskolai szociális segítők heti rendszerességgel látogatják az iskolákat, kétheti rendszerességgel az óvodákat. A fogadóidő hossza jellemzően heti 4 óra, de gyakran van igény rá, hogy ennél többet legyenek jelen az oktatási/nevelési intézményekben. Ezt fogadóidőn kívüli időszakban, akár más napokon is igyekeznek teljesíteni. Az oktatási/nevelési intézményekben töltött időn kívül többnyire a Pestújhelyi úti telephelyükön töltik adminisztrációval és felkészüléssel. Ezen felül időnként indokolt, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központ más telephelyein, illetve külső intézményekben (pl. családok átmeneti otthona, más kerület szociális intézményei stb.) is megjelenjenek.

Az évközi iskolai, óvodai szüneteket a segítők felkészüléssel és adminisztrációval töltötték. A nyári szünetben programokat szerveztek a kerületi gyermekeknek a Család- és Gyermekjóléti Központ telephelyein, illetve külső helyszíneken. Ebben az időszakban van alkalmuk arra is, hogy a tan- és nevelési évet lezárják, értékeljék, a szolgáltatást fejlesszék és megtervezzék a következő évet. A 2022-es évben megnövekedett a diákok igénye az egyéni segítő beszélgetésre az elmúlt időszak kiemelkedő nehézségei miatt (világjárvány, háborús helyzet, gazdasági válság). Emellett a veszélyeztetett gyermekek kapcsán egyre szorosabb kapcsolatban vannak az érintett szakemberekkel, egyre szélesebb körben látnak el közvetítő szerepet. A XV. Kerületi Pedagógiai Szakszolgálattal való együttműködés a 2022-es évben sokat fejlődött.

Az iskolák nagy részében jelentős igény mutatkozik a csoportfoglalkozásokra, jellemzően a következő témákban:

- kortárs bántalmazás (prevenció és intervenció);
- pályaorientáció;
- érzelmi intelligencia-fejlesztő csoportok;
- induló középiskolai évfolyamok közösséggé formálódásának segítése;
- konfliktuskezelés.

Az óvodákban érzelmi intelligencia fejlesztő foglalkozásokat (teljes csoporttal illetve kiscsoportban) tartottak a segítők az óvodapszichológussal közösen.

A nyár folyamán az óvodai és iskolai szociális segítők hagyományukat követve szerdánként megjelentek programjaikkal a Kontyfa játszótéren, ahol szeptember első hetéig biztosítottak tartalmas szabadidős elfoglaltságot a gyerekeknek az Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központ és a MenTa (Mentálhigiénés Tanácsadó) kollégáinak közreműködésével. Az óvodai és iskolai szociális segítők megjelentek a XV. Kerület nyári napközis táborában is. Kézműves foglalkozásokat tartottak mindkét helyszínen, összesen 4 alkalommal. A segítők ebben az évben a heti kirándulások szervezése helyett kétszer egy hetes, napközbeni Labirintus tábor megrendezése mellett döntöttek.

A júliusi és augusztusi turnusokban összesen 36 gyermek vett részt a színes programokon. Az előkészítés, beszerzés, lebonyolítás és az elszámolás több hetes munkát jelentett a munkatársaknak. Mindkét tábor sikeres volt, hasznos időtöltésnek bizonyult a gyermekek számára. A saját szervezésű táborokon kívül a kerület rászoruló gyermekei egyhetes részvételét támogatták a Fővárosi Állat- és Növénykert VakációZoo táborában: két fő teljes munkaidőben segített a gyermekek felügyeletében, a további munkatársak a Család- és Gyermekjóléti Központ más munkatársaival együtt a helyszínre kísérelésben és a hazakísérésben vettek részt.

2022-ben a munkatársak összesen 2.896 tevékenységgel (egyéni, csoportos és közösségi szociális munka) 16.475 gyereket, szülőt, ill. pedagógust értek el, ami követi az elmúlt évek növekvő tendenciáját. Az adatokból látható, hogy a szolgáltatással egyre több szülőt, pedagógust, gyermeket érnek el az óvodai és iskolai szociális segítők.

5.1.4 Mentálhigiénés Tanácsadó (MenTa)

A MenTa a több évtizedes szakmai múlttal rendelkező Munkanélküli F fiatalok Tanácsadó Irodájának helyén jött létre, és a munkaerőpiaci tanácsadásokat megtartva, speciális szolgáltatásokkal kibővítve, az egyének és családok életében felmerülő, a lelki egyensúly hiánya miatt kialakuló nehézségek és elakadások elhárítását célzó komplex prevenció tanácsadásokat biztosít a gyermekek, fiatal felnőttek és az aktív korúak számára.

Személyi feltételek alakulása:

Családsegítő, szociális asszisztens, összesen 4 álláshely.

A Tanácsadó szolgáltatásai, szakmai munkája:

- Pszichológiai tanácsadás;
- Mentálhigiénés tanácsadás;
- Család- és párterápiás konzultáció;
- Veszteségfeldolgozás, gyász kísérés, gyász tanácsadás;
- Addiktológiai tanácsadás;
- Munkaerőpiaci és pályorientációs tanácsadás;
- Állásbörzék, képzési börzék;
- Fejlesztő foglalkozás, tanulástámogatás;
- Csoportmunka;
- Ifjúsági információs munka;
- Részvétel a XV. kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum és az Ifjúsági Kerekasztal munkájában;
- Együttműködés a XV. kerületi Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzattal;
- Főiskolások, egyetemisták teregyakorlatának biztosítása.

A 2022. év adatai alapján a MenTa szolgáltatásait 248 fő vette igénybe, akik a Család- és Gyermekjóléti Központ családsegítői és esetmenedzserei, valamint az óvodai és iskolai szociális segítői kezdeményezésére keresték fel az intézményt. Az év során több olyan gyermekkel is kapcsolatba kerültek, akik a barátaik, osztálytársaik révén jutottak el a MenTa-ba. A szolgáltatásaik éves forgalma 1.193 alkalom volt.

A már megszokott szolgáltatások közül az Álláskereső klub szolgáltatásait vették igénybe legtöbbször, összesen 304 alkalommal. Gitárszakkört, filmklubot, kézműves foglalkozásokat szerveztek, társasjáték klubot indítottak, hogy vonzóvá tegyék a kerületben élő általános iskolai tanulók számára az intézményt.

A tanév során sok tanuló részére biztosítottak tanulástámogatást, többeket segítettek az online oktatásban való részvételben, az esetleges augusztusi pótvizsgára való felkészítésben.

A klubok heti rendszerességgel, mindig ugyanazon a napon kerültek megrendezésre, alkalmanként pedig tematikus délutánt szerveztek, ahol zenével, játékokkal, kis vendéglátással várták a hozzájuk betérőket. A speciális szolgáltatások közül legtöbbször az egyéni segítő mentálhigiénés beszélgetést és pszichológiai tanácsadást, pár- és családterápiát, gyászfeldolgozó terápiát és drogprevenciós konzultációt vették igénybe, összesen 399 alkalommal.

A tanulástámogatás a Mentálhigiénés Tanácsadó egyik fontos pillére a prevenciós munkában. A családsegítők, esetmenedzserek és az óvodai és iskolai szociális segítők látókörébe került gyermekek kaphatnak segítséget, hogy az iskolában lévő nehézségeiket, egy más, könnyedebb, elfogadóbb, személyre szabott keretben élhessék meg és írassák újra. Különös hangsúlyt fektetnek arra, hogy a gyermekek biztonságban érezhessék magukat, problémáikat, nehézségeiket és elakadásukat bizalommal megoszthassák velük. Mindemellett igyekeznek megtalálni a leginkább a gyermekhez illő személyt a munkatársak közül, esetenként kiegészíteni az intézményben töltött időt segítő beszélgetéssel, szabadidős tevékenységgel vagy más közösségi programmal. A gyermekeket hozzájuk delegáló kollégákkal való együttműködés zavartalan és szoros volt az egész év folyamán. Többször is konzultáltak egy-egy gyermek fejlődése vagy elakadása során. Mivel a tanulástámogatás folyamán lehetőségük van szorosabb, személyesebb, esetenként mélyebb kapcsolatot kialakítani a gyermekekkel, így gyorsan észlelik a problémát a családban, így az iskolában és a szakemberekkel konzultálva nagyobb esély van a komolyabb elakadások megelőzésére.

A MenTa-ban nyújtott pár- és családkonzultáció szakmailag jól illeszkedik a Család- és Gyermekjóléti Központ szociális és gyermekvédelmi tevékenységébe. Azokban az esetekben még inkább jól érzékelhető ez, amikor a tanulástámogatásra járó gyermek, fiatal szülei vesznek igénybe családterápiás vagy más jellegű mentálhigiénés segítséget. Prevenációs feladatai mellett, az intézménnyel szembeni félelmektől és előítéletektől mentesen tudja megközelíteni a gyermekeket és családjaikat, ezáltal gazdagítva és kiegészítve a családgondozók egyéni esetkezelését. A korábbi időszakhoz mérve, 2022. évben növekedett az egyéni és párkonzultációt igénybe vevők száma.

A 2023. év feladatai a gyermekvédelmi tevékenységekkel kapcsolatban

A 2022-re vonatkozó tervek teljes egészében megvalósultak. A MenTa komplex prevenációs szolgáltatásokkal igyekszik enyhíteni a családokban felmerülő problémákat. Nagyon sok gyerek és család veszi igénybe a különféle szolgáltatásokat, ezzel is segítve a klasszikus családgondozói munkát. Továbbra is hangsúlyos maradna a XV. kerületi Gyermek és Ifjúsági Önkormányzattal (GYIÖK) való együttműködés, a lakótelepi utcai ifjúságsegítő munka és a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) tevékenységében való aktív közreműködés.

2023-ban továbbra is a helyi problémákra reflektáló, célzottan megszervezett prevenációs munka lenne a család- és gyermekjóléti alapellátás egyik legfontosabb tevékenységi köre. A korábban megkezdett stratégia részeként, folytatni kell az érintett hatóságokkal, társintézményekkel való szoros együttműködést a családon belüli erőszak megelőzése és kezelése céljából. Az oktatási-nevelési intézményekkel, valamint egészségügyi ellátórendszerrel közösen pedig komoly erőfeszítéseket kell tenni a gyermekkori/serdülőkori krízisek megelőzésére és enyhítésére.

Ütemterv	
ÚJPALOTAI CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT	
Megvalósítandó feladat	Megvalósítás időszaka
Családgondozás - egyéni esetkezelés	folyamatos
Jogi tanácsadás	hetente 1 alkalom
Pszichológiai tanácsadás	folyamatos
Életvezetési tanácsadás	folyamatos
Mentálhigiénés tanácsadás	folyamatos
Pár- és családkonzultáció	folyamatos
Mediáció	folyamatos
Munkahelyi grafológia	igény szerint
Hozzá tartozói" csoport Alzheimer beteget gondozó személyek számára	havonta 1 alkalom
„Süss fel Nap" csoport kisgyermekes családok számára	évente 1 alkalom
Korrepetálás általános és középiskolai tanulóknak	igény szerint
„Napsugár" klub	havonta 1 alkalom
„A Biblia aktualitása a hétköznapokban"	havonta 1 alkalom
Kézműves napok (húsvét, karácsony)	évente 2 alkalom
Számítógépes készségfejlesztés	folyamatos
Szervezetfejlesztés	évente 1 alkalom
Szupervízió	megállapodás szerint
Konferenciákon, továbbképzéseken való részvétel	igény szerint
Egyetemisták, főiskolások terepgyakorlatának vezetése	folyamatos
PR, reklámtevékenység, szóróanyagok készítése	folyamatos

Munkavállalást segítő szolgáltatások	
Megvalósítandó feladat	Megvalósítás időszaka
Egyéni konzultáció	folyamatos
Pszichológiai tanácsadás	igény szerint
Háztartási adósságkezelés	
Megvalósítandó feladat	Megvalósítás időszaka
Tanácsadás-szolgáltatások	folyamatos
- szolgáltatókkal történő kapcsolattartás	folyamatos
- információnyújtás	folyamatos
Egyéni esetkezelés	folyamatos
Kapcsolattartás a szolgáltatókkal	folyamatos

Ütemterv	
FIÓKA GYERMEK- és IFJÚSÁGJÓLÉTI KÖZPONT	
Megvalósítandó feladat	Megvalósítás időszaka
Gyerekes családokkal végzett szociális munka	folyamatos
Óvodai és iskolai szociális segítség	folyamatos
Fejlesztés gyermekeknek	folyamatos
Pszichológiai tanácsadás	folyamatos
Jogi tanácsadás	hetente 1 alkalom
Speciális szolgáltatások	folyamatos
Szakmaközi megbeszélés a jelzőrendszer tagjaival	havonta 2 alkalom
Továbbképzések	folyamatosan
Konferenciákon, szakmai eseményeken való részvétel	igény szerint
Éves tanácskozás	február
Szociális és gyermekvédelmi témájú szakmai nap	évente 1 alkalom
Szupervízió	megállapodás szerint
Szervezetfejlesztés	évente 1 alkalom

Ütemterv	
MENTÁLHIGIÉNÉS TANÁCSADÓ	
Megvalósítandó feladat	Megvalósítás időszaka
Információs és tanácsadó szolgálat - ügyfélszolgálat	folyamatos
Állasközvetítés	folyamatos
Állskereső tréning	igény szerint
Állskereső klub	hetente 4 alkalom
Állásbörze	évente 1 alkalom
Tartós munkanélküliek számára csoportmunka	igény szerint
Megváltozott munkaképességűek reintegrációjára felkészítő konzultáció	igény szerint
Képzési Börze	évente 1 alkalom
Diákmunka Börze	évente 1 alkalom
Pályaorientációs tanácsadás,	folyamatos
Pszichológiai tanácsadás	folyamatos
Mentálhigiénés tanácsadás	folyamatos
Család- és párkonzultáció	folyamatos
Veszteségfeldolgozás, gyász kísérés, gyász tanácsadás	folyamatos

Addiktológiai tanácsadás	folyamatos
Fejlesztő foglalkozás, tanulástámogatás	folyamatos
Ifjúsági területen dolgozók szakmai fóruma	évente 2 alkalom
Konferenciákon, szakmai eseményeken való részvétel	igény szerint
Főiskolások, egyetemisták gyakorlati terepe	folyamatos
Közösségi szolgálat	folyamatos
Szervezetfejlesztés	évente 1 alkalom, 2 nap
MenTa klub programjai	
Megvalósítandó feladat	Megvalósítás időszaka
Kamaszklub	folyamatos
Zeneklub	folyamatos
Kitelepülés, utcai ifjúsági munka	május-szeptember
Kézműves foglalkozások	hetente
Kirándulás	június-augusztus
Karácsonyi klub	évente 1 alkalom
Ifjúsági fesztiválokon való részvétel	július, augusztus

5.5 Fejlesztő Gondozó Központ (FENO)

A Fejlesztő Gondozó Központ az 1993.évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról meghatározottak alapján szociális alapszolgáltatás keretében biztosította a saját otthonukban élő, 6. életévüket betöltött, súlyosan, halmozottan fogyatékos (SHF) gyerekek és felnőttek nappali ellátását. Az intézmény elsődleges feladata ezen személyek hátrányainak csökkentése, esélyegyenlőségük megalapozása a társadalom szemléletformálása, illetve az őket gondozó családok tehermentesítése volt.

A FENO a nappali ellátás keretében, szükség szerint a következő szolgáltatási elemeket biztosította: tanácsadás, készségfejlesztés, háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás, étkeztetés, esetkezelés, felügyelet, gondozás, közösségi fejlesztés, gyógypedagógiai segítségnyújtás és pedagógiai segítségnyújtás.

Az év első felében a Salkaházi Sára Katolikus Általános Iskola, Szakképző Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Fejlesztő Nevelés - Oktatást Végző Iskola a FENO-ban, mint telephelyen biztosította a tanköteles korú ellátott számára a fejlesztő nevelés-oktatást naponta 8.00-12.00-ig 7 fő részére. A 7 fő tanulói jogviszony június 15-vel megszűnt, ezzel együtt a FENO, mint a Salkaházi Iskola oktatási tevékenységet végző telephely státusza szintén, így 2022. június 15-től 35 fő ellátása a szolgáltatási idő teljes időtartamában a nappali ellátás keretében zajlott.

A fejlesztés/szinttartás, gondozás a szakemberek által szeptemberben összeállított, egyénre szabott, komplex, sérülésspecifikus fejlesztési tervek alapján zajlott. A foglalkozások keretét a csoportos és egyéni foglalkozások alkották. A megbízási szerződéssel dolgozó mozgásfejlesztő kolléga, illetve a Gondoskodás Gyermekeinkért Alapítvány által biztosított gyógytornász időszakos jelenléte továbbra is hozzájárult a szakmai munka sikerességéhez.

Az intézmény 2022. november 01-től tekintettel az energiacsökkentéssel összefüggő fenntartói döntésekre reggel 7 órától délután 15 óráig, megváltozott nyitvatartási renddel nyújtotta szolgáltatásait a hét minden munkanapján.

2022-ben Göncz Árpád születésének 100. évfordulója alkalmából centenáriumi programsorozat indult a XV. Kerületben, amihez több ponton kapcsolódott az intézmény: felavatták a Göncz Árpádról készített domborművét az intézmény falán, fotó kiállítás volt látható az intézmény utcafronti kerítésén.

A centenáriumi év kapcsán az Egyesített Szociális Intézmény új neve 2023. január 1-től Budapest Főváros XV. Kerület Göncz Árpád Szociális Intézmény lett.

Szakmai munka

A járványügyi helyzetnek megfelelően az év első felében az intézmény két oldala szeparáltan működött. Az év első felében folyamatossá vált a munkaerőhiány, amit folyamatos vezetői jelenléttel, a munkamegosztás folyamatos újra tervezésével sikerült kezelni.

A második félévben a megváltozott működési rend leginkább a csoportok összetételében okozott változást. Új összetételű csoportok alakultak mind az igénybe vevők, mind a szakemberek összetételét illetően. A folyamatos szakember hiány az év második felében már jelentős mértékben rányomta bélyegét úgy a szakmai munkára, mint a hangulatra. A napirend a megszokott formában zajlott, az egyes hagyományos, a nap gerincét alkotó tevékenység időpontja változott (étkezés, foglalkozás, csendespihenő). A dolgozó kollégák az év végére rendkívül elfáradtak. Ezért nagy jelentőséggel bírt a több mint kéthetes év végi zárás.

Az, hogy a mindennapokban mégis zökkenőmentesen zajlott az ellátás, hogy a munka minősége továbbra is magasszintű volt, a kollégák elkötelezettségének, illetve számos kolléga plusz feladatvállalásának volt köszönhető. A szakmai programban tervezett rendezvények megvalósításra kerültek.

Január: pótszilveszteri buli,

Február: farsang, nyílt napok,

Március: Márc. 15.-i ünnep, FENO 31. születésnapja,

Április: Húsvét, Föld napja,

Május: Anyák napi ünnepség, Gyermeknap, Májusfaállítás, szakorvosi vizsgálat (ortopéd),

Nagybuszos kirándulások a Városligetbe

Június: Élmény nap, tábor Bogácson,

Szeptember: Bowling-bajnokság, szülői értekezlet,

Október: Szakorvosi vizsgálatok (bőrgyógyászati),

November: „Fordított nap”, „Mesék napja”, szakorvosi vizsgálat(ortopéd)

December: Kisbuszos kirándulások, Mikulás ünnepség, Karácsonyi ünnepség.

Ellátotti létszám, személyi feltételek alakulása

2022-ben 36 férőhelyen 35 fő ellátását végezte az intézmény, 254 munkanapból, 245 napon nyújtott szolgáltatást, a kliensforgalom tárgyévben 5 896 fő volt összesen.

Az ellátási évben intézményi jogviszony létesült 2 fővel, megszűnt 2 fő intézményi jogviszonya. Az ellátottak átlag életkora 30,8 év volt. Az ellátási igényüket jelzők alapján összeállított várólista 2022. december 31-én 8 fő volt. 2022. december 31.-én betöltött státuszok száma: 20 fő. A meghirdetett álláshelyeket nem sikerült betölteni, december 31-én hat betöltetlen álláshelye volt a FENO-nak. Az ebből adódó feszültségeket gyakori beszélgetésekkel, megbeszélésekkel lehetett oldani.

Tárgyi feltételek alakulása

Egész évben folyamatos, zökkenőmentes volt az intézmény épített és tárgyi környezetének minőségi szinten tartása, az amortizációból fakadó cserék, szerelések bonyolítása.

Az intézményben a nyár folyamán lezajlott az egész épületet érintő tisztasági festés, illetve korszerűsítették a riasztórendszert. Az egyik csoportszoba légkondicionáló berendezést kapott.

Együttműködések, pályázatok

A Gondoskodás Gyermekünkért Alapítvánnyal több pályázat megvalósítása zajlott vagy beindítása kezdődött el együttműködve a FENO dolgozóival.

- NEA "Civil szervezetek működésének támogatása 2022" keretében lehetőség adódott havi 30 órában gyógytornász alkalmazására.
- FOF2022 „Fogyatékos személyek helyi, regionális és országos szervezeteinek szakmai programjainak támogatása” keretében elkezdődött a Súlyosan, halmozottan fogyatékosokat gondozó családok és nyugdíjas szervezetek kapcsolata című programsorozat II. üteme.
- Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet "Szülősegítő szolgáltatások támogatása" keretében zajló szülő csoport.

A GÁSZI egységeivel folyamatos volt az együttműködés. A továbbképzéseken, konferenciákon, szakmai tanácskozásokon való részvétel a kollégák számára elérhető volt az egész év folyamán.

Folyamatos volt a kapcsolattartás az ELTE BGGYT Főiskolai karával, ahol a terepgyakorlati munkának aktív részese volt az intézmény.

6. A gyermekek átmeneti gondozása

6.1 „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthona

Az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonát a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében Újpest Önkormányzata hozta létre olyan 3-18 éves korú gyermekek befogadására, akik ellátása átmenetileg valamilyen ok miatt családon belül nem megoldható, illetve ellátás és felügyelet nélkül maradtak vagy veszélyeztetett élethelyzetbe kerültek.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 50. § (1) bekezdése szerint „A gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő, tizenkettedik életévét betöltött vagy tizenkettedik életévét be nem töltött, nem helyettes szülőnél elhelyezett gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

(2) A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

(3) A gyermekek átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven gyermek teljes körű ellátását biztosítja.

(4) Az átmeneti lakásothton olyan otthon, amely legfeljebb tizenkettő gyermek átmeneti gondozását biztosítja önálló lakásban, családi körülmények között.

(5) A gyermekek átmeneti otthona önálló helyettes szülőt vagy helyettes szülői hálózatot működtethet és ebben az esetben ellátja az ezzel kapcsolatos - a 49. § (4) bekezdésében meghatározott - feladatokat. Az átmeneti otthon által foglalkoztatott helyettes szülők az átmeneti otthoni férőhely felének megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását biztosíthatják.”

A gyermekek átmeneti otthona működésének alapelvei

A gyermekek átmeneti gondozása érdekében a XV. kerületi Önkormányzat - a *helyettes szülői ellátás* biztosítására - a XX. Kerületi Önkormányzattal kötött ellátási szerződést és 2018 júniusában megújította az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonában biztosított 8 férőhelyre szóló ellátási szerződését Újpest Önkormányzatával.

Az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthona a 2022-es évben is ellátta az ellátási szerződés alapján a XV. Kerületi Önkormányzat arra rászoruló gyermekeit. Az iskolák-, óvodák gyermekvédelmi felelőseivel, osztályfőnökeivel, valamint a XV. Kerület Család-és Gyermekjóléti Központjával való kapcsolattartás megfelelő volt. Az átmeneti otthon a gyermekvédelmi törvény szellemében olyan családok gyermekeit fogadta, akik krízishelyzetbe kerültek, életvezetési problémákkal küzdenek.

A gyermekek átmeneti gondozása érdekében a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról teljes körű ellátás keretében kell gondoskodni.

Az ellátást a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani.

Az otthon célja, hogy szervesen illeszkedve a kerület gyermekvédelmi rendszerébe speciális és otthont pótló segítséget nyújtson a gyermekvédelmi alapellátás keretében a gyermek gondozásának időszakos átvállalásával. A gyermekotthon a Család- és Gyermekjóléti Központ családsegítőivel/esetmenedzsereivel együttműködve segítséget nyújt a felmerülő problémák feltárásában és azok megoldásában.

A Gyermekotthon a Család- és Gyermekjóléti Központokkal együttműködve segítséget nyújt a gyermek családba való visszatéréséhez, ennek megghiúsulása esetén a gyermek számára legmegfelelőbb megoldás megkereséséhez, melynek szakmai támogatását az intézmény egyben a küldetésének is tekinti.

A gyermekotthon szolgáltatásai

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekek átmeneti otthonában a gondozott gyermekek teljes ellátást kapnak. Az ellátás a fizikai szükségleteken túl az oktatás és nevelés, valamint a mentális gondozás is kiemelkedő szerepet kap. Az iskolákkal és óvodákkal folytatott kommunikációnak köszönhetően az ellátott gyermekek naprakész segítséget kapnak a tanulásban. Az otthon nevelői részt vesznek a szülői értekezleteken, iskolai és óvodai nyílt napokon, fórumokon. Gyermekfelügyelők a szülőkkel konzultálva a gyermek korábbi életviteléhez, szokásaihoz igazítva gondoskodnak a gyermekekről.

A rendkívüli esetfelvételek kivételével, minden esetben a gyermek felvételét megelőzően szakmai konzultációt folytatnak a családgondozó és/vagy esetmenedzser bevonásával. Értékelik és feltárlják a bekerülés pontos okait. A nevelési, gondozási tervet személyre szabottan a gyermek képességeihez, szükségleteihez mérten készítik el. Felveszik a kapcsolatot a gyermek életében szerepet játszó intézményekkel, szakemberekkel és a gondozásba vett gyermek családjával. Az átmeneti gyermekotthon szolgáltatásai önkéntes alapon vehetők igénybe.

A gyermekotthon rendszeres szolgáltatásai

- Szabadidős programokon való részvétel biztosítása. A gyermekek érdeklődési körének és képességeinek megfelelően alkalmanként különböző programok szervezése.
- Heti egy alkalommal kézműves foglalkozáson való részvétel. Az adott évszakra jellemző kreatív tevékenységek folytatása.

- Klubfoglalkozásokon való részvétel. Szabadidejük hasznos eltöltésére különböző lehetőségek kínálása, valamint hely biztosítása ezekhez.
- Szükség esetén fejlesztő pedagógiai tanácsadó szolgáltatáshoz való hozzájutás elősegítése.
- Pszichológiai tanácsadás biztosítása, a szakember tanácsadó segítségére igényt tarthat a gyermek vagy szülője is.
- Az otthon családgyógyozója által ügyintézési tanácsadás, mentálhigiénés segítségnyújtás a nehéz helyzetben lévő családoknak.
- Szükség esetén az önálló közlekedésre nem képes gyermekek saját gépkocsival történő szállítása az óvodába, oktatási intézménybe.
- Gyermekorvosi ellátás biztosítása: heti vizit, szükség esetén betegellátás, higiénés ellenőrzés, étlap ellenőrzés.
- Védőnői tanácsadás, konzultáció biztosítása.
- Dietetikus tanácsadás.

A gyermekotthon időszakos szolgáltatásai

- Kerületi és fővárosi rendezvényeken való részvétel.
- A nyári szünet alatt a gondozott gyermekek táboroztatása, továbbá kirándulások megszervezése.
- Ünnepek, rendezvények tartása (farsangi ünnepség, pünkösd, húsvét, gyermeknap, mikulás, karácsony).
- Egészségügyi prevenciók előadások, egészségnevelés.
- Bűnmegelőzési felvilágosító előadások.
- Életkezési felkészítő tanfolyam kamaszoknak (háztartásvezetési, főzési alapismeretek megszerzése, banki ügyintézés megtanítása, okmányok beszerzésének ügyintézése, stb.)
- Egyéni foglalkozások biztosítása sajátos nevelési igényű gyermekeknek a tanulásban, vagy magatartási problémák leküzdésében.

A heterogén kormegoszlás miatt változó mind a mentális problémák jellege, mind a foglalkozások típusa. A leginkább előforduló mentális problémák a fejlődési- és tanulási zavarok, magatartás- és viselkedési zavarok, kötődési zavarok és hangulati zavarok.

A szülőkkel való konzultáció is részét képezi az otthonban folyó pszichológusi munkának. Legfőképpen a gyermek otthonába való visszagondozásának előmozdítása lenne a cél, emellett az aktuális nehézségek, problémák átbeszélése és megoldások keresése. Szükséges a szülők tájékoztatása a gyermek állapotáról, hogy jobban megértsék a gyermek viselkedését, érzéseit, ezáltal javulhat a közöttük lévő kapcsolat minősége, nagyobb empátiával fordulhatnak a gyermekük felé.

Intézményen belül feladata a pszichológiai tanácsadónak az intézmény dolgozóinak mentális állapotát is kíséni, esetleges problémákban segítséget nyújtani, továbbképzéseket keresni, szervezni, melyek a mentális egészségmegőrzésre irányulnak, valamint a gyermekekkel kapcsolatos dokumentumok, vélemények, tervezetek, szakmai anyagok elkészítésében szakmai támogatást nyújtani.

A gyermekek fluktuációja nehezíti a munkát, a hirtelen változásokhoz gyors alkalmazkodás és rugalmasság szükséges. Ehhez a bizonytalan környezethez elengedhetetlen a pszichológiai tanácsadó tudatos jelenléte, emellett a speciális igényű gyermekekkel való munkához egy gyógypedagógus vagy gyógypedagógiai asszisztens segítése lenne szükséges.

Felvételt indukáló gyermekvédelmi problémák a 2022. év során

A gyermekek veszélyeztetettségét nehéz egyetlen tényezőre visszavezetni, az Átmeneti Otthon szolgáltatásait igénybe vevő krízishelyzetben lévő családok esetében gyakran együtt és külön-külön is több problémát hordoznak a szülők és a gyermekek egyaránt.

Az Intézményhez jellemzően olyan családok fordulnak segítségért, akik átmenetileg nem tudnak gyermekeikről gondoskodni. Ennek számos oka lehet: lakhatási problémák, bántalmazás, a gyermek veszélyeztetettsége. A gyermek veszélyeztetettségét nehéz egyetlen tényezőre visszavezetni, számos szociális, gazdasági, politikai és környezeti tényező együtteséből születik, így összetett problémaként azonosítható.

Az elmúlt év során az elhelyezést a bekerülő gyermekek vonatkozásában a megfelelő lakhatás hiánya, családi konfliktusok és a szülők életvezetési problémái indokolták. Az ellátás igénybe vételét – sok esetben a gyermekjóléti szolgálat tanácsára – általában a szülő kezdeményezi. Az átmeneti gondozás megkezdését követő egy hónapon belül minden gyermek számára el kell készíteni a gondozási- nevelési tervet, amelybe lehetőség szerint be kell vonni a családdal kapcsolatban álló szakembereket is: családsegítőt, esetmenedzsert, gyámhivatalt, pedagógusokat, kezelőorvosokat. Minden esetben részt vesz a tervezés folyamatában a szülő vagy törvényes képviselő, illetve életkorának megfelelő szinten a gyermek is. A segítő beavatkozás megtervezését és végrehajtását különböző külső és belső, objektív és szubjektív tényezők befolyásolják.

Az intézménybe kerülő gyermekek felnőtt családtagjaival kapcsolatban gyakran megfigyelhető a szülői kompetenciák hiánya, a kudarckerülő magatartás, a megfelelő szociális háló és a támogató kapcsolatok hiánya. Ezek csökkentésében a gyermekjóléti szolgálat különböző szolgáltatásai tudnak segítséget nyújtani, az intézmény falain belül a gyermekek számára elérhető pszichológusi tanácsadás, a szülőknek pedig a rendszeres konzultáció és tanácsadás az intézmény munkatársaival.

Hajléktalanság, elégtelen lakhatási körülmények

A családok jelentős része elégtelen lakhatási körülmények vagy lakhatás elvesztése, nem lakás céljára szolgáló helyen való élés miatt kéri a gyermek átmeneti otthonban való elhelyezését. Egyes családok a problémák okozta túlterheltség, kilátástalanság miatt megkönnyebbülnek, hogy a gyermek ellátásával járó terhektől akár ideiglenesen is, de megszabadulhatnak. Hosszú távú terveik általában nincsenek, gyermekükkel ritkábban tartanak kapcsolatot, ígéreteiket általában nem tartják be, ezzel is tovább növelve a gyermekek bizonytalanságát, belső feszültségét, amelyek akár fizikai vagy pszichés tünetként is megjelenhetnek.

Jövedelem

A XV. kerületi lakosok számára az ellátás térítésmentes, ez nagy segítséget jelent a gyermekek családjainak, mivel a legtöbb esetben az alacsony jövedelem, szegénység jellemzi őket. A gyermekek átmeneti otthonában élők családjára az alacsony jövedelem, szegénység jellemző, az otthon esetenként adományok szervezésével, támogatások felkutatásával és közvetítésével is segíti a családokat. A rendelkezésre álló adatok alapján az ellátott családok egy főre jutó havi rendszeres jövedelme nem érte el a nyugdíjminimum összegét, ezért ők térítésmentesen vehették igénybe az intézmény szolgáltatásait. Sok esetben a családok egyetlen rendszeres bevételi forrása a gyermekek után járó támogatásokra korlátozódott. A gyermekek a szülőktől látott minta alapján nehezen motiválhatóak rendszeres munkavégzésre. A szülők munkaerő-piaci pozíciója bizonytalan, ingatag munkaviszony, ezzel összefüggésben bizonytalan élethelyzet és tervezhetetlen jövő jellemzi helyzetüket. Legtöbb esetben, ha sikerül is elhelyezkedniük, munkahelyük nem bejelentett. A bizonytalan bevételek miatt a családoknak nincs kialakult jövedelem-felhasználási stratégiája, pénzbeosztási zavarok jellemzőek, nem képesek a következő napnál tovább tervezni, aminek következtében gyakran eladósodnak.

A család működésének zavarai

A gondozás megkezdését követő rövid időn belül kirajzolódnak a család összetett működési zavarai, mint a családon belüli kommunikációs zavar, családon belüli játszmák, a szülők párkapcsolati problémái, a családtagok közötti konfliktusok, a gyermek elhanyagolása, anyagi helyzetből következő frusztrációk. A szülők gyakran amiatt kérik gyermekük felvételét az intézménybe, hogy a gyermek kezelhetetlenné válik pl. igazolatlan iskolai mulasztások, családi és iskolai konfliktusok, magatartászavar, beilleszkedési zavar, agresszív és esetleg önsértő viselkedés. A gyermekek viselkedésében jelentkező zavarok tünetként értelmezhetők, így fontos az ellátásokat úgy megszervezni, hogy a család egészére kiterjedjen. Az intézményen kívüli, kiegészítő terápiás ellátás általában a Család- és Gyermekjóléti Központok segítő együttműködésével zajlik. Nem könnyű a családokat megnyerni a közös munkára, terápiában való részvételre, hiszen velük „*nincsen semmi baj*” és a mentális és életvezetési segítségkérés sem szerepel az eszköztárunkban. A gondozási folyamat során kitűnik, hogy a szülők eszköztelenek a gyermeknevelés és nagyon gyakran az életvezetés terén is. Sok esetben az energiáikat teljesen lekötik az anyagi problémák, a munkavállalás nehézségei és a megélhetési problémáikkal való napi szintű megküzdés, ezért nem marad elég idejük és türelmük a gyermeknevelésre. Gyakran szélsőségekre hajló nevelési attitűdök jellemzik őket, túlzottan megengedőek vagy szigorúak, túlzott büntetést alkalmaznak, vagy gyermekeiket magukra hagyják, nem állítanak fel kereteket és szabályokat. Az emiatt kialakult viselkedési reakciókat, megjelenő agresszivitást nem tudják kezelni, ezért még inkább eltávolodnak gyermeküktől, őket hibáztatják a családi problémák kialakulásáért. A gyermekek átmeneti otthonának fontos feladata, hogy észlelve ezeket a problémákat segítse a szülőket a szülői kompetenciáik fejlesztésében, példát mutatva a mindennapokban, hogyan lehet egy konfliktusos helyzetet kezelni.

Bántalmazás

A gyermekek átmeneti otthonában ellátott gyermekek élettörténetében verbális-, lelki-, fizikai- és szexuális bántalmazás egyaránt előfordul. A családok nagy részében ma is elterjedt nézet, hogy a fizikai fenyegetés hatásos lehet a gyermek viselkedésének „megjavításában”. Ezekben a családokban a verbális bántalmazást, a fenyegetést, megalázást gúnyolást egyáltalán nem tekintik bántalmazásnak, hiszen azok „csak szavak”. A verbális és a fizikai bántalmazás viszonylag könnyebben felismerhető, míg a lelki bántalmazás és a szexuális abúzus hosszabb ideig is rejtve maradhat. Az abúzust átélt gyermekek ellátása különösen nagy figyelmet igényel a szakemberek részéről is, hiszen ezekben az esetekben különösen hangsúlyossá válik az átmeneti otthon feladata egyrészt a biztonság nyújtásában, másrészt a további traumatizálódás megelőzésében és az átélt traumák feldolgozásának elősegítésében is. A bántalmazást átélt gyermekek esetében fokozott nehézséget jelent az átmeneti gyermekotthoni ellátásában, ha a bántalmazó maga a szülő/törvényes képviselő. Vannak esetek, amelyek során a gyermekek átmeneti otthonában tartózkodás idején válik egyértelművé, hogy a gyermek nem gondozható alapellátás keretében, hanem egyéb gyermekvédelmi intézkedés pl. nevelésbe vétel látszik indokoltnak.

Egyéb tényezők

A család működési zavara háttérben állhat a szülő pszichés problémája, személyiségzavara vagy szenvedélybetegsége is. Az ilyen problémákkal küzdő szülőkkel való együttműködés nagyon nehéz, mert sajátos nézőpontból látják a helyzetet, gyakran nincs betegségtudatuk, alacsony együttműködési szint jellemző rájuk. Viselkedésük gyakran támadó, agresszív, ezért a szakemberek által nehezen megközelíthetőek. Az otthonba való felvételt sok esetben a gyermek igazolatlan iskolai mulasztása, beilleszkedési zavara vagy agresszív viselkedése indokolja. Ezekben a családokban gyakran a gyermek vállalja a szülői szerepeket, vagy könnyen irányítja a szülőt a saját igényei kielégítése érdekében.

Ilyen esetekben szorosan támogató szolgáltatói háttérre van szükség, ami fel tudja vállalni a szülői szerep esetleg pótlását és megtartja a jól funkcionáló részeket. Ilyen támogatás hiányában az intézmény sem tud hatással lenni a kialakult családi dinamikákra és ezért nem következik be változás a gyermek helyzetében sem.

A szociális és a gyermekvédelmi területen felmerülő szolgáltatási nehézségek

Az átmeneti gondozás számára nagy kihívást jelent a sokproblémás gyermekek ellátása, egy magatartási problémás vagy egy mentálisan sérült gyermek gondozása. Ezekben az esetekben szükség lehet külső szakember támogatására, bevonására és a munkatársak kompetenciáinak fejlesztésére és érzékenyítő képzések megtartására.

A gyermekek családból való kikerülése esetenként olyan traumát is jelenthet a számukra, amely fizikai és mentális zavarokat is generálhat.

Az utóbbi időben egyre gyakrabban felmerülő problémaként jelentkeznek a gyermekek látens módon jelenlévő súlyos magatartási és viselkedési zavarai, amely egyes esetekben gyermekpszichiátriai ellátást tesz szükségessé.

Táblázatok, összesített adatok a 2022. évre vonatkozóan

2022. év	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ellátási napok száma	Felvétel napja	Gondozás megszű- nésének napja
S.I.	31	28	31	30	31	30	31	27					239	2021.04.19	2022.08.27
Z.V.	31	28	31	30	31	30	31	27					239	2021.04.19	2022.08.27
C.A.	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	11		315	2021.10.26	2022.11.11
C.F.	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	11		315	2021.10.26	2022.11.11
B.B.										21	10		31	2022.10.10	2022.11.10
B.L.										21	30	31	82	2022.10.10	
P.E.										21	30	31	82	2022.10.10	
P.M.										21	30	31	82	2022.10.10	
K.K.											5	31	36	2022.11.25	
GYÁO XV. KER. ÖSSZ.:	124	112	124	120	124	120	124	116	60	146	127	124	1421		

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

Ellátott gyermekek száma 2019-2022 között

Ellátott gyermekek száma															
2019				2020				2021				2022			
Fiú		Lány		Fiú		Lány		Fiú		Lány		Fiú		Lány	
36				19				27				24			
18		21		15		21		9		10		10		14	
12 év alatti	12 év feletti	12 év alatti	12 év feletti	12 év alatti	12 év feletti	12 év alatti	12 év feletti	12 év alatti	12 év feletti	12 év alatti	12 év feletti	12 év alatti	12 év feletti	12 év alatti	12 év feletti
6	12	6	15	7	8	4	17	6	3	4	6	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

Férőhely kihasználtság 2017 és 2022. között

XV. kerületi ellátottak száma (fő/nap)						
Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022.
Naptári nap	365	365	365	365	365	365
Gondozási nap	462	595	804	425	714	1 421
Férőhely	8	8	8	8	8	8
Férőhelyek kihasználtsága a gondozási napok %-ban	15,82	20,38	27,53	14,55	24,45	48,66
Fő	9	10	6	3	5	9

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

Feladatok, tervek

A XV. kerülettel továbbra is ellátási szerződése van az „Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthona fenntartójának, ennek értelmében természetesen maradéktalanul biztosítani kívánják a XV. kerületből érkezők teljes körű ellátását. A szakmai programban megjelenített gyermekközpontú, differenciált bánásmód, gondozási-nevelési elvek az elkövetkező évben is prioritást élveznek. Törekednek arra, hogy az intézmény felszereltségében, funkcionálisan is barátságos, esztétikus legyen, hangulatában és légkörében is megtartsa, kiteljesítse az otthon-élményt nyújtó életminőséget. A családokkal foglalkozó szakemberek az együttműködésen túl, hozzásegítik mind a szülőket, mind a gyermekeket a bekerülést előidéző okok felszámolásához, és a gyermekek vérszerinti családjába való visszahelyezéshez.

Az intézmény szerződéses jogviszonyban áll dr. Bátorfi István gyermekorvossal és Varga Ildikó dietetikussal. Fontos lenne a már meglévő szakmai kapcsolatok ápolása mellett a társintézményekkel való kapcsolatok erősítése, a közös képzések és szakmai konzultációk megszervezése. Továbbá kiemelt figyelmet kell fordítani az intézményi transzparenciára, valamint a gyermekotthon által nyújtott szolgáltatások lakosság általi megismertetésére.

6.2 Családok Átmeneti Otthonai

Az intézményi ellátás szakmai keretei

A családok-, illetve a gyermekek átmeneti gondozását a 2022 évben Szociális a Családok Átmeneti Otthonai nevű integrált intézmény látta el a XV. Kerületi Önkormányzattal kötött ellátási szerződés szerint. A Családok Átmeneti Otthonaiban összesen 34 család számára nyújtottak ellátást 120 férőhelyen.

Az Aporháza utcai integrált intézményben 2 szakmai egységet működtetnek, amelyekben 21 családos férőhelyen nyújtanak ellátást (a „Szivárvány” Családok Átmeneti Otthonában 11 család, a „Fészek” Családok Átmeneti Otthonában pedig 10 család). Az intézmény székhelyéhez és telephelyéhez tartozó szolgáltatási helyeken működtetett lakásokban további 13 család átmeneti gondozására volt lehetőség. A szolgáltatási helyek olyan átlagos lakókörnyezetben található intézményi férőhelyek, amelyek önállóbb életkörülményeket biztosítanak a családoknak, ugyanakkor ezen ellátás igénybevételének is alapvető feltétele a megfelelő gondozási együttműködés, illetve ezen férőhelyeken is elérhető a családok számára minden szolgáltatásunk. Az átmeneti otthonok maximum 12 hónapig tudják befogadni a családokat, amely időtartam indokolt esetben 6 hónappal meghosszabbítható. Az intézmény szakmai tevékenységében jelentős változás következett be 2022-ben. A fenntartási nehézségek megoldása érdekében a hozzájuk tartozó 13 lakásból 5 működési engedélyének megszüntetését kérelmezték, így ellátórendszerükben 8 lakás maradt, amelyek ellátási formája családok átmeneti otthona telephelyről külső férőhelyé vált. Az átszervezés során a korábbi, Családok Átmeneti Otthonai nevű integrált intézményük két különálló intézménnyé alakult, amelyeket január 1-től „Fészek” Családok Átmeneti Otthona és „Szivárvány” Családok Átmeneti Otthona néven működtetnek.

A „Fészek” Családok Átmeneti Otthonában 2022-től 10 családot (27 fő), a hozzá tartozó 3 külső férőhelyen 3 családot (13 fő), a „Szivárvány” Családok Átmeneti Otthonában pedig 11 családot (40 fő), a hozzá tartozó 5 külső férőhelyen pedig 5 családot (19 fő) látnak el. Összesen 29 család (99 fő) átmeneti gondozását jelenti, ami lehetővé teszi a kerületi igények kiszolgálását. A szervezeti átalakítás az intézmények szakmai működését is érinti, mert a külső férőhelyeken az átalakítás következtében a jogszabályok hosszabb időtartamú ellátást tesznek lehetővé, továbbá a fenntartási költségek is jelentősen csökkentek.

A szolgáltatásainkat igénybe vevők számának alakulása

A „Szivárvány” és a „Fészek” Átmeneti Otthonok összesen 29 családos férőhelyére 2022-ben 32 család költözött be és 32 család költözött ki. Ez 20 %-kal kevesebb, mint 2021-ben, melynek oka lehet

- a férőhelyek csökkenése,
- az, hogy az elmúlt évben bekerülő családok élethelyzetének rendezéséhez több időre volt szükség,
- a pandémia miatt gyakoribbak voltak az intézményi ellátás iránti bizalmatlanság miatti kiköltözések, továbbá
- nehezebbé vált az ellátottak számára a bérlakáshoz jutás, így többen ragadtak az intézményben.

A Családok Átmeneti Otthonaiban ellátottak számának alakulása az elmúlt évek során							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ellátott családok száma	52 család	71 család	89 család	62 család	72 család	69 család	61
ellátottak létszáma	199 fő	270 fő	341 fő	229 fő	266 fő	253 fő	227 fő
ebből felnőtt	86 fő	118 fő	157 fő	104 fő	127 fő	134 fő	113 fő
gyermek	113 fő	152 fő	184 fő	125 fő	139 fő	119 fő	114 fő
ellátást igénylő családok száma összesen	234 család	221 család	235 család	226 család	155 család	158 család	146 család
ellátást igénylők létszáma	842 fő	826 fő	846 fő	813 fő	319 fő	505 fő	438 fő
ebből felnőtt	390 fő	364 fő	282 fő	362 fő	140 fő	139 fő	146 fő
gyermek	452 fő	462 fő	564 fő	451 fő	179 fő	366 fő	292 fő
védelembe vett gyermekek*	0 fő	1 fő	3 fő	6 fő	2 fő	1 fő	2 fő
szakellátásba került gyermekek	5 fő	0 fő	0 fő	0 fő	0 fő	2 fő	0 fő

Forrás: „SZÉRA” beszámoló

2022-ben is minden olyan kerületi család számára elérhetőek voltak a szolgáltatásaik, akiknek valóban átmeneti gondozásra volt szükségük és megfeleltek az ellátás jogi és szakmai feltételrendszerének. A jelentkezések számában a más kerületekből vagy településről érkezők igényei is megjelennek. Az ellátás igénylők számában az év első felében jelentősen csökkenő tendenciát tapasztaltak, amiben valószínűleg közrejátszhatott még a korábbi évek pandémiás hullámai által okozott bizalmatlanság, az év második felében a kedvezőtlen nemzetközi és hazai gazdasági folyamatok hatására ismét megnőtt az intézményi elhelyezést igénylők száma.

Az átmeneti gondozás igénybevételének módja, okai, a megtett gyermekvédelmi intézkedések

A családok többféle módon vehetik fel az intézménnyel a kapcsolatot: vagy saját maguk értesülnek erről az ellátási formáról, vagy valamelyik társintézmény javaslatára keresik fel az átmeneti otthonokat.

Intézményeikben az elmúlt évben is a XV. kerület egyéb szociális és gyermekjóléti intézményeivel együttműködve végezték a rászoruló családok segítségét. Rendszeres volt az együttműködés a főváros XV. kerületének Önkormányzatával és Budapest Főváros Kormányhivatala XV. Kerületi Hivatalának Gyámügyi Osztályával. Aktív és rendszeres kapcsolatot tartottak fent az Egyesített Szociális Intézmény (ESZI) tagintézményeivel, különösképpen az Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központtal, valamint, a Védőnői Szolgálattal, illetve a XV. kerület nevelési és oktatási intézményeivel.

Az intézmény munkatársai az átmeneti gondozás okaként megnevezhető problémák közül a korábbi évekhez hasonlóan 2022-ben is az alábbiakat tapasztalták leggyakrabban:

- lakhatási problémák,
- anyagi problémák,
- szülő-gyermek közötti kapcsolati probléma,

- szülők közötti kapcsolati problémák,
- szülők életvezetési problémái.

Az elmúlt év során ellátásunkba került 61 család esetében az alábbi gyermekeket veszélyeztető körülményeket tapasztaltuk

<u>2022.év</u>	<u>2021.év</u>
- lakhatás elvesztése, elégtelen lakhatási körülmények:	46 család esetében (51)
- szülők életvezetési problémái:	8 család esetében (42)
- - családi-, párkapcsolati konfliktus:	6 család esetében (10)
- pszichés, érzelmi bántalmazás:	6 család esetében (5)
- a szülők kezeletlen pszichés betegsége, szenvedélybetegség:	2 család esetében (7)
- fizikális bántalmazás:	6 család esetében (5)
- elhanyagolás:	1 család esetében (4)

A statisztikai adatok nagyságrendileg megfelelnek a korábbi évek adatainak annyi különbséggel, hogy a sok éve vizsgált veszélyeztető körülmények közül a tavalyi évben néhányal (pl.: az ellátórendszer szolgáltatásainak hiányossága, kapacitáshiány és szexuális abúzus) nem találtak. A korábbi évek tapasztalatainak megfelelően 2022-ben is a lakhatás elvesztése vagy a rossz minőségű, elégtelen lakhatási körülmények jelentették a leggyakrabban diagnosztizált - a gyermek egészséges testi, lelki illetve érzelmi fejlődését is veszélyeztető - problémát az ellátásukba került családok körében. A második leggyakrabban diagnosztizált problémaként valamilyen családi diszfunkciót tapasztaltak (családi konfliktusok, szülők életvezetési problémái).

A fenti esetek kapcsán az alábbi gyermekvédelmi intézkedésre került sor:

- a szülőkkel történő együttműködés problémáinak írásos jelzése az ÚjpalotaiCsalád- és Gyermekjóléti Központ számára: 7 gyermek esetében,
- esetkonferencia: 2 esetben,
- védelembé vétel: 1 család esetében tettünk erre javaslatot, melynek következtében az általuk nevel 2 gyermeket érintően történt védelembé vétel,
- gyermeket veszélyeztető családtag ellátotti jogviszonyának megszüntetésére 7 család esetében került sor, ennek során 7 szülő jogviszonyát szüntettük meg valamely családtag bántalmazása miatt. Ez a 2021. évi 1 esethez sajnos nagymértékű növekedést jelent. .

Az esetek jelentős részében azonban a diagnosztizált problémákat az intézmény szakemberei (családgondozó, szagondozó, pszichológus, jogász, fejlesztőpedagógus) saját szakmai kompetenciáik, eszköztáruk, valamint szakmai programjaink szolgáltatásai révén kezelni tudták.

A hatékony jelzőrendszeri együttműködéseknek köszönhetően az elmúlt évben a 61 ellátott család esetében csaknem kivétel nélkül kezelni tudták az gyermekjóléti alapellátás keretein belül azokat a problémákat, amelyek miatt a családok intézményi ellátásra szorultak, így csak egyetlen család esetében sem volt szükség a gyermekvédelmi szakellátás igénybevételére.

A 2022-ben beköltözött családok lakhatási helyzetének alakulása

Az intézményi ellátást megelőző lakhatási forma szerint az alábbi megoszlás jellemezte a 2022-ben beköltözött családokat

a 2022. évben beköltözöttek megoszlása az ellátás előtti lakhatási forma szerint						
			FÉSZEK CSÁO	SZIVÁRVÁNY CSÁO	LAKÁSOK	összesen
a	saját tulajdonú lakásból érkezett	<i>család</i>	0	0	0	0
b	önkormányzati lakásból érkezett	<i>család</i>	0	1	0	1
c	albérletből érkezett	<i>család</i>	3	4	0	7
d	rokonoktól, ismerősöktől érkezett	<i>család</i>	4	3	0	7
e	másik intézményből érkezett	<i>család</i>	2	4	11	17
f	az intézmény másik részlegéről érkezett	<i>család</i>	0	0	0	0
g	ismételten felvételt nyert	<i>család</i>	0	0	0	0
h	utcáról, közterületről érkezett	<i>család</i>	1	0	0	1
i	egyéb (külföld, BV intézet stb)	<i>család</i>	0	0	0	0
	összesen (a+b+c+d+e+f+g+h+i)	<i>család</i>	10	11	11	32

Forrás: „SZÉRA” beszámoló

A 2022-ben beköltözöttek lakhatási körülményeiből látható, hogy a legtöbben másik intézményből érkeztek (17 család, azaz a beköltöző családok 53%-a) vagy rossz lakáskörülmények közül, rokonoktól, ismerősöktől kérelmezte az intézményi ellátást (7 család, azaz a beköltözők 22%-a), esetleg korábban valamelyik másik intézményi részlegen laktak és az ellátórendszeren belül költöztek (6 család, azaz 15%). Ha minden olyan lakhatási formát figyelembe veszünk, ahol az integrált intézmény egyes részlegeire beköltözők előtte is olyan lakhatási formában laktak, amelynek fenntartási költségeit már egyébként sem a nyílt lakáspiac szerinti díjszabásban fizette (d+e+f+h+i sorok) akkor azt látjuk, hogy 25 család, azaz a beköltözők 78%-a volt ilyen helyzetben.

A kiköltözés utáni lakhatási körülmények alakulása

2021. év - az ellátottak megoszlása az ellátás utáni lakhatási forma szerint						
			FÉSZEK CSÁO	SZIVÁRVÁNY CSÁO	LAKÁSOK	ÖSSZESEN
a	saját tulajdonú lakás	<i>család</i>	0	0	0	0
b	önkormányzati lakás	<i>család</i>	0	1	0	1
c	albérlet	<i>család</i>	5	5	0	10
d	rokonok, ismerősök	<i>család</i>	3	1	0	4
e	másik intézménybe költözött	<i>család</i>	3	4	3	10
f	az intézmény másik részlegére költözött	<i>család</i>	3	3	0	6
g	ismételten felvételt nyert	<i>család</i>	0	0	0	0
h	utca, közterület	<i>család</i>	0	0	0	0
i	egyéb (külföld, BV intézet stb)	<i>család</i>	1	0	0	1
	összesen (a+b+c+d+e+f+g+h+i)	<i>család</i>	15	14	3	32

Forrás: „SZÉRA” beszámoló

2022-ben egyetlen család sem jutott intézményükből szociális bérlakáshoz a XV. kerületben.

Az elmúlt év során kiköltözött 32 családból 10 család (31%) költözött albérletbe. Ez azt mutatja, hogy az önálló életevezetésre való felkészülést támogató, az intézmény által biztosított szakmai programok - szociális munka, mentálhigiénés támogatás, életevezetési tanácsadás, munkaerő-piaci szolgáltatások- a jelenlegi, magas albérletárak mellett is tudtak olyan adekvát segítséget nyújtani ellátottaknak, hogy meg tudják fizetni egy piaci albérlet díját. Ez a lakhatási megoldás azonban hosszú távon sok esetben meglehetősen instabil megoldás, mert egy váratlan, előre nem tervezhető életevezetési nehézség is könnyen a lakhatás megszűnését eredményezheti.

A kiköltözők 12,5%-a (4 család) tudta rendezni lakhatását oly módon, hogy valamely családtaghoz, vagy hozzátartozóhoz költözött. Ezekben az esetekben a család egyéb tagjaival fennálló konfliktusok, vagy jogi természetű vitás kérdések rendezése jelentett megoldást. Ehhez az Alapítvány aktív szociális, mentálhigiénés és jogi segítséget is nyújtott számukra. Az ilyen megoldások száma az ezt megelőző évhez képest jelentősen csökkent.

Az intézményből kiköltözők negyede, azaz 31%-a esetében (10 család) fordult az elő, hogy az ellátás időtartamának lejártáig nem született megoldás arra az életevezetési problémára, amely miatt további intézményi segítségre szorultak. Ezek a családok így másik átmeneti otthonba költöztek tovább. Esetükben a szociális és életevezetési problémák komplexitása miatt még a kölcsönös együttműködési szándék ellenére sem sikerült megtalálni az intézményi ellátásból kivezető megoldást. Sajnos ezen családok aránya 25%-ról 31%-ra nőtt az előző évhez képest.

Lakhatási program

A XV. Kerület Önkormányzatával és az egyéb társintézményekkel közösen megvalósított együttműködés eredményeképpen az elmúlt két évtizedben a családok egy részének lehetősége nyílt az intézményi ellátórendszer elhagyására olyan körülmények között is, amikor a szociális bérlakáspolitikai hiánya az ország egészében súlyos problémákat okoz és a lakásszegénység családok tömegeit sújtja.

Az kidolgozott együttműködési gyakorlat szerint az évről-évre elkészülő lakás-támogatotti listán olyan családok számára javasoljuk a szociális bérlakás kiutalását:

- akikkel jó együttműködést tudunk kiépíteni,
- rendezett életvitelt folytatnak,
- akik tapasztalataink szerint motiváltak az önálló életevezetésre,
- gyermekeiket megfelelően nevelik,
- betartják a közösségi együttélés szabályait,
- rendszeres munkajövedelemmel és lakáscélú megtakarítással rendelkeznek,
- képesek vállalni egy szociális bérlakás fenntartását és felújítását
- és jövedelmi viszonyaik megfelelnek a szociális alapú lakáspályázat kiírási feltételeinek.

A támogatotti listán szereplő családokat az intézmény munkatársai, illetve a szakmai program szolgáltatásai segítik felkészülni a későbbi önálló életevezetésre. Ezen családok számára a szociális bérlakás megoldást jelenthet az ellátórendszer végleges elhagyására, mert a részükre kiutalt lakásokat hosszú távon is fenn tudják tartani.

A tavalyi év óta abban változott az együttműködés gyakorlata, hogy az általuk felkészített és támogatott családok is a kerületi lakáspályázaton vesznek részt, ahol plusz pontokat kapnak a XV. kerületi illetőségért, illetve azért, mert az alapítvány ellátottjai. Az önálló lakhatásra felkészített ellátottjaik közül 3 család reménykedik abban, hogy a szociális bérlakáshoz jutás révén tudják végleg elhagyni az ellátórendszert.

EgyüttÁllás Munkaerő-piaci program

Munkaerő-piaci szolgáltatásuk 2022-ben is elérhető volt az ellátottaik számára. Az intézmény munkaerő-piaci referense minden álláskeresőt segített szükség szerint az önéletrajz írásban, az álláskeresőben, az állásinterjúra történő felkészülésben és minden ezzel kapcsolatban szükséges területen.

Gyermekek fejlesztése

2022-ben is folytatták a VONESZO Alapítvánnyal közösen megvalósított Kamasz Kaland című önismeret és szociális kompetencia fejlesztő programukat. A programba 14 és 18 év közötti kamaszokat vontak be, akik az irodalomterápia, a pszichodráma és az ún. playback színház nevű improvizációs technika eszközeivel szerezhettek saját élményeket és fejleszthették érzelmi intelligenciájukat. Az improvizációs színházi technika gyakorlása javítja a résztvevők kommunikációs illetve önkifejező készségeit, növeli szociális kompetenciáikat, fejleszti önreflektív képességüket és sok önismereti tapasztalattal gazdagítja őket. Ez a későbbiekben pozitív hatással lehet többek között az iskolai tanulmányi eredményeikre, társas kapcsolataikra és önérdékvényesítő képességeikre is. A 2021/2022-es tanévet szinte végigkísérő programjukba sok fiatal sikeresen bevonniuk, ennek eredményeképpen az itt kialakult 8 fős csapatuknak lehetősége nyílt az Országos Playback Színházi Találkozón is bemutatkozni saját előadásával.

Közösségi programok

A korábbi évek pandémiás hullámai során elrendelt járványügyi intézkedések feloldása révén a tavalyi évtől ismét lehetőségük nyílt közösségi rendezvények szervezésére. Az intézmények lakóival minden családi tematikájú jelesebb napot megünnepeltek (anyák napja, gyereknap stb.) illetve sok örömet okozott a Mikulás-napi illetve a karácsonyi rendezvényük is.

Adományszervezés

A korábbi években sokat dolgoztak azon, hogy a meglévő szűkös anyagi forrásaik mellett egyéb erőforrásokat is tudjanak rendelni céljaik megvalósításához. Ennek során építették fundraising projektüket, amely a tavalyi súlyos gazdasági helyzetben fontos szerephez jutott. Ezáltal volt lehetőségük finanszírozni a közösségi programjaikat és rendszeresen tudták élelmiszer csomaggal is támogatni az intézményekben lakó családokat. 2022-ben sikerült olyan céges támogatói együttműködések kiépíteniük, illetve előkészíteniük, amelyek révén 2023-ban lehetőségük nyílik fejleszteni a nyújtott szolgáltatások minőségét és az ellátotti férőhelyek komfortosságát. (pl.: a lakóterek leromlott állapotú bútortájának széleskörű cseréjével).

A 2021-ben sikeresen lebonyolított „Adj levegőt!” nevű közösségi adományszervező kampányuk révén 2022-ben támogatni tudták a Bethesda Gyermekkórházat egy ózongenerátorral, amely azóta is a Kórház egyes helyiségeinek fertőtlenítését segíti.

Munkatársaik mentálhigiénés támogatása

A 2022. év számtalan krízishelyzetet és bizonytalanságot hozott az egész magyar társadalom számára, amelynek következményei még fokozottabban érintették a szegénységben élőket, és a segítőiket, akik problémáik megoldásán fáradoznak. Sajnos az elszabaduló közüzemi díjak, az üzemanyagköltségek és az erősödő infláció miatt az intézmény fenntartásának költségein kívül minden egyéb kiadást át kellett ütemezniük, emiatt 2022-ben nem tudtak szupervíziót biztosítani a munkatársaiknak.

A szervezeti átalakításoknak és a Önkormányzat támogatása által lehetővé vált kazáncserének köszönhetően a 2023-as évet egy stabilabb, tervezhetőbb költségvetéssel kezdik, így ebben az évben kiemelt céljaik között szerepel a munkatársaik mentális támogatása.

2023. évi tervek

Az Alapítvány az alábbi szakmai célok megvalósítását tűzi ki a 2023-as évre:

- tervezik a gyermekek fejlesztését célzó programjaik kapacitásbővítését és a szükséges finanszírozási feltételek megteremtését,
- tervezik az intézményben dolgozó segítő szakemberek mentálhigiénés támogatását szolgáló szupervízió elindítását és csapatépítő programok szervezését,
- tervezik egy új, korszerű ügyfénytároló adatbázis fejlesztését és üzembe állítását, ami segítené a felvételi rendszerük hatékonyabb működését,
- szeretnék növelni a férőhelyek komfortosságát a sok helyen elhasználdott bútorzat cseréjével,
- fejleszteni kívánják további résztvevők bevonásával önkéntes programunkat,
- tervezik, hogy fejlesztik a fundraising tevékenységüket, valamint weboldaluk szolgáltatásait.

7. Az önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése, szabadidős és sport programok

Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2022. évi költségvetésről szóló 7/2022. (II.28.) önkormányzati rendeletében úgy döntött, hogy a rendelet 6. mellékletében foglalt "Civil szervezetek pályázati keret" terhére vissza nem térítendő támogatást nyújt a kerületi civil szervezeteknek.

A támogatás mértéke összesen 9.330.900 Ft, azaz kilencmillió-háromszázharmincezer-kilencszáz forint, amely az alábbiak szerint került felosztásra az érvényes pályázatot benyújtó 18 egyesület és 7 alapítvány között:

Egyesület neve	Program	2022. évi támogatás
"ÁLLAT ÉS EMBER" Állat- és természetvédő, Kulturális és Szabadidő Egyesület	A Kutyások a XV. Kerületért Állatvédő Egyesülettel együttműködve a szociálisan rászoruló XV. kerületi lakosok állatainak ingyenes ivartalanítása, kóbor kolóniák megszüntetése.	400 000 Ft
CORTEX Alapítvány	Hajdúszoboszló Hotel Barátságban szállás étkezés az agysérültek és kísérőik számára.	400 000 Ft
Drogprevenációs Alapítvány	Drogprevenációs fórum megtartása.	400 000 Ft
Együtt Újpalotáért Kulturális és Szociális Érdekképviseleti Egyesület	Idegvezető közreműködésével a kerület bemutatása autóbusszal	400 000 Ft
ERESZ Látássérültek Egyesülete	Csapatépítő kirándulás a vak és gyengénlátó egyesületi tagok részvételével a Zsóry-fürdőbe.	400 000 Ft

Gondoskodás Gyermekünkért Alapítvány	Súlyosan, halmozottan fogyatékos és autista gyermekeket, fiatalokat nevelő családok közös nyaralása mentálhigiénés tréninggel Balatonmárfiafürdőn.	400 000 Ft
Hornyák Alapítvány	Balatonlelleli táborozás fogyatékkal élő fiataloknak.	400 000 Ft
Kegyelem Alapítvány	Tahitótfalu nyári baptista tábor gyermekek részére.	200 000 Ft
Kontyfa Sportiskola Egyesület	Nyári Gyerektáboroztatás.	200 000 Ft
Korona Diáksport Egyesület	Túrák, Egészséges életmód népszerűsítését célzó programok megvalósítása, gyermekek nyári napközis táboroztatás.	390 900 Ft
Kreatív Kulturális Közösség Egyesület	Családi program szervezése Szent Miklós ünnephez kapcsolódva az Adventi időszakban.	300 000 Ft
Lokálpatrióták a XV. Kerületért Egyesület	2023. évi falinaptár készítése.	400 000 Ft
Magyar Kékkereszt Egyesület	Alkoholizmus preventálása alkalmából, szermentes nap - csendesnap keretében előadás szervezése, továbbá 2 csoporttalalom megtartása.	400 000 Ft
Nihon Újpalotai Egyesülete	Balatonlelle nyári edzőtábor szervezése.	400 000 Ft
Otthon Segítünk Alapítvány	Családsegítő önkéntesek elméleti és gyakorlati képzése, továbbképzése, csapatépítő foglalkozások szervezése.	390 000 Ft
Összefogás Tisztább Humánusabb Élhetőbb Településért Egyesület	A kerület 8 óvodájában környezetvédelmi műsor megtartása.	400 000 Ft
Pestújhelyi Pátria Közhasznú Egyesület	Kirándulás Komárom, Komárnó környékén. Földvár megtekintése, múzeumlátogatások.	400 000 Ft
Rákospalota Örökségünk Egyesület	Karácsony Benő Parkban rendezett Szüreti felvonulás szervezése.	400 000 Ft
Rászorulókat Támogató Egyesület	Jótekonysági Főzőverseny 15-20 csapat részvételével "Egy tál melegétel Karácsonyra!" program szervezése.	400 000 Ft
Segítsd az Iskoládat! Egyesület	Gárdonyi Géza halálának 100. évfordulójához kapcsolódóan több részből álló vetélkedő szervezése a XV. kerületi meghívott általános iskolák részvételével.	400 000 Ft
Szolidáris Kisnyugdíjasok Egyesülete	Rendezvények, kirándulások szervezése, múzeumlátogatások.	300 000 Ft
Szülők, Tanítványok a Kolozsvár Úti Iskoláért Alapítvány	Tantestület csapatépítő kirándulása Szarvasra.	400 000 Ft
Tegyünk Együtt Rákospalota-Kertvárosért Közhasznú Egyesület	Szomszédsági rendezvény szervezése.	350 000 Ft
Újpalota Sportegyesület	Iskola előkészítő napközis sporttábor szervezése.	400 000 Ft

Unilever Tömegsportegyesület	"Négy évszak 2022" ismeretterjesztő és készségfejlesztő természetjáró program megvalósítása.	400 000 Ft
Összesen		9 330 900 Ft

Forrás: helyi adat

A Magyar Vöröskereszt és a Nagycsaládosok Újpalotai Egyesülete 2022-ben az Önkormányzat éves költségvetésében szereplő összeg alapján kapott támogatást. A támogatás összegét a 2022. évi költségvetésről szóló 7/2022. (II.28.) Önkormányzati rendelet 6. melléklet 1./II./3. pontjában megjelölt előirányzat („Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre”) terhére biztosította.

Szervezet neve	Program	2022. évi támogatás
Magyar Vöröskereszt	A XV. kerületi szervezetének működési támogatása	1 000 000 Ft
Nagycsaládosok Újpalotai Egyesülete	Az egyesület által kifejtett tevékenységek szervezéséhez és végzéséhez közvetlenül köthető működési célú kiadásokra és költségekre.	1 500 000 Ft
Összesen		2 500 000 Ft

Forrás: helyi adat

Szabadidős és sportprogramok

A XV. kerület sportéletét három területre oszthatjuk: diáksport, szabadidősport, versenysport. A koronavírus járvány miatt bevezetett korlátozó intézkedéseket követően 2022-ben már ismét lehetőség nyílt a kerületi lakosság körében kedvelt események megtartására. 2022-ben során nyolc iskolák közötti sportversenyt rendezett meg az Önkormányzat. 5 versenyt a 2021/2022 második részében, a további 3 versenyt pedig a 2022/2023-as nevelési év első felében. Ezek a következők voltak:

Sportverseny neve	Időpont	Részvevők száma
Röplabda bajnokság	március 21., 22., 23.	31 csapat = 372 tanuló
Játékos és ügyességi váltóverseny	április 07., 12.	10 csapat = 160 tanuló
Kispályás labdarúgás – II. Pusztai András Emléktorna	április 21., 22., 25., 26., 27.	37 csapat = 370 tanuló
Kislabdahajító bajnokság	május 18.	218 tanuló
Floorball bajnokság	május 24.	6 csapat = 36 tanuló
Mezei futó bajnokság	október 19.	325 tanuló
Kispályás labdarúgás – III. Pusztai András Emléktorna	november 7., 8., 9., 10., 11.	34 csapat = 340 tanuló
Terem magasugró bajnokság	november 30.	71 tanuló
Összesen:		1892 tanuló

Forrás: helyi adat

A szabadidős sport terén meg kell említenünk, hogy 2022-ben is megrendezésre került az október 23-ai 1956-os Emlékfutás. Ezen az eseményen közel 1000 résztvevő sportolt egyszerre, a kerületi iskolákból érkeztek és a lakosság köréből is érkeztek előnevezések.

2022-ben május elsején a kerületi Majálisához kapcsolódóan sportesemények is megrendezésre kerültek, kispályás labdarúgó torna, asztalitenisz és darts. Ezeken is szép számmal jelentek meg lelkes sportolni vágyók.

2022 novemberében adták át a kerületben a Páskom parki futókört, ahol egy megnyitó futást szervezett az Önkormányzat. Így a kerületi iskolákból érkező diákok avathatták fel a futókört.

XV. Kerületi Gyermekek és Ifjúsági Önkormányzat – GYIÖK

A GYIÖK által a gyermekek, a fiatalok közéletben való aktív részvétele helyi szinten válik valósággá, ahol az érintettek személyesen láthatják munkájuk, elkötelezettségük eredményeit. A fiatalok iskoláink diákönkormányzataiban, városrészeink, helyi szervezeteinek mindennapjaiban való aktív részvétele gyakorlati tapasztalatot ad számukra ahhoz, hogy később akár komolyabb közéleti szerepet vállaljanak.

A GYIÖK mindenkori képviselői próbálták megőrizni az előző ciklusokban tevékenykedő testületek által képviselt értékeket. 2022. évben a vírushelyzet után ismét folytatódtak a korábbi programok.

Továbbra is tartották a kapcsolatot a diákönkormányzatokkal és megszervezték a soron következő KÖR-DÖK fórumokat, melyen az iskolai DÖK-ök képviselői és segítő pedagógusai vettek részt. A programon lehetőség nyílik tapasztalatcserére, szakmai konzultációkra, közös programokra, bemutatkozásokra.

2022-ben 53 főre nőtt a GYIÖK tagsága. Ebben az időszakban minimum kéthetente tartottak gyűlést az ifjúsági házban (Eötvös utca 1.), illetve októbertől egyéb önkormányzati intézményekben. Nyáron már meg tudták szervezni a Bernecebaráti ifjúsági táborokat, melyen a GYIÖK tagok mellett a kerületi általános és középiskolás diákönkormányzat vezetők vettek részt. Vezetőképzés volt a táborok fókuszában, emellett a közösségépítés, prevenció is nagy szerepet kapott, de természetesen szabadidős és sportprogramokat is szerveztek.

Ősszel megrendezésre került a XV. Kerületi Ifjúsági Fesztivál, ahol a prevenció, önismeret, pályaaorientáció, érzékenyítés, érzelmi intelligencia témák kaptak főszerepet.

Szakembereknek a XV. Kerületi Ifjúsági Prevenció Konferenciát szerveztek, az alábbi témákkal: óvodai és iskolai szociális segítők feladatai; mese és játék szerepe óvodákban és iskolákban; pályagondozás, önismeret, személyes jóllét; a rendőrség segítő szerepe a drogprevencióban; kiegészítés; bullying, iskolai bántalmazás. Ősszel megvalósult a hagyományos 3 napos tréning, ahol a fő témák a közösségfejlesztés, önismeret, demokrácia, vezetéselmélet, érzelmi intelligencia, kommunikáció volt.

Amikor lehetőségük volt érdekérvényesítést képviselve részt vettek:

- Drogprevenció Alapítvány együttgondolkodó napján,
- Kábítószerügyi Egyeztető Fórumban aktív szereplők,
- Képviselő-testületi üléseken, valamint
- iskolai érdekképviselet munkájában a diákönkormányzatokon keresztül.

2022. év programok és résztvevők

PROGRAM	RÉSZTVEVŐK SZÁMA
Online majd offline GYIÖK fórumok 2 hetente	25 fő/alkalom
KÖR – DÖK fórum működtetése - szakmai fórum diákönkormányzatokat érintő	70 fő

témákban, évi 2 alkalommal	
Bernecebaráti ifjúsági vezetőképző, közösségépítő tábor 2x7 nap	130 fő
Pedagógus tréning 3 iskolában a teljes tankárkarnak, kiégés, időbeosztás témában – Bethlen G. Technikum, Meixner Általános Iskola, Kontyfa Ált. Isk. és Gimnázium	100 fő pedagógus
XV. Kerületi Ifjúsági Fesztivál, a kikötő biztosította a helyszínt – prevenció, pályaaorientáció, önismeret, közösségépítés	550 diák 22 szakmai szervezet
XV. Kerületi Ifjúsági Prevenció Konferencia pedagógusoknak, segítő szakembereknek a Pólus Moziban	110 fő
Meixner Általános Iskola pályaaorientációs napon közösségfejlesztés	80 fő
Vészjelzés prevenció szabadulósobában a kerületi középiskolás osztályok vehettek részt, 2022. novembertől 2023. márciusig	1000 fő
3 napos vezetőképző tréning	40 fő
Kábítószerügyi Egyeztető Fórum szakembereinek szakmai megbeszélések, évente 8 alkalommal.	20 fő KEF tagok
KEF tanulmányút, szakmai tréning	15 fő KEF tagok

Forrás: helyi adat

Munkájukat a Drogellenes Stratégia és az Ifjúsági Stratégia mentén végzik. Aktív, együtt gondolkodó, egymást segítő és építő közösség, melynek létszáma 2022 évben megduplázódott. Tagjai a kerületi rendezvényeken önkéntes segítőként vesznek részt, kiemelt szereplőivé váltak a kerület ifjúságának.

8. A BFKH XV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály gyermekvédelmi feladatai és hatósági intézkedéssel elrendelt gyermekvédelmi tevékenysége⁴

Budapest Főváros Kormányhivatala XV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztályának nyilvántartásában 2022. december 31-én a veszélyeztetett kiskorúként 70 védelembe vett, 5 ideiglenes hatállyal elhelyezett, és 51 nevelésbe vett gyermeket szerepelt.

A tárgyévben nyilvántartásba kerülő védelembe vett kiskorúak száma 40 volt. A leggyakoribb védelembe vételi ok a szülőnek felróható magatartási ok (25) volt. 50 tanórát meghaladó igazolatlan hiányzás miatt 10, gyermeknek felróható magatartási ok miatt 1, környezeti ok miatt 1, gyermekkorú, fiatalkorú által elkövetett bűncselekmény miatt 2, fiatalkorú által elkövetett szabálysértés miatt 1 gyermek lett védelembe véve.

A gyermekjóléti szolgálat jelzése alapján 20 gyermek került védelembe.

A védelembe vétel keretében tárgyévben elrendelt fő intézkedések

- a szülő figyelmeztetése helytelen magatartásának megváltoztatására (12),
- a szülő kötelezése, hogy keresse fel a családvédelemmel foglalkozó szervezetet (12),
- a gyermek számára magatartási szabályok megállapítása (8),
- a gyermek és a hozzátartozója orvosi vizsgálatának kezdeményezése (3), valamint
- a szülő kötelezése, hogy vegye igénybe a gyermek napközbeni ellátását (2) voltak, emellett a megelőző pártfogás elrendelésére 3 esetben került sor.

⁴ Forrás: BFKH XV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály

Igazolatlan iskolai mulasztások tekintetében 10 órás jelzés 5, 50 órás jelzés 14 gyermeket érintett. 2 esetben utólagos igazolás okán az iskola részéről az igazolatlan hiányzások elfogadásra, a gyermekvédelmi eljárások megszüntetésre kerültek.

2022-ben 66 gyermek védelembé vételét vizsgálták felül, melynek keretében 36 védelembé vétel került megszüntetésre vagy áthelyezésre.

Beszámolójuk szerint a jelzőrendszer különböző tagjaival való kapcsolatuk – az elmúlt évekhez hasonlóan – változatlanul hatékonyan működött.

A kerületben működő családok átmeneti otthonával is megfelelő a munkakapcsolatuk, általuk tett jelzésre tekintettel is volt eljárás folyamatban az ott tartózkodó kisgyermekes családok ügyében. Rendszeresen érkeznek a lakossági bejelentések is, melyek kivizsgálása során is fokozottan ügyeltek a bejelentő személyi adatainak zártan kezelésére.

2022-ben a gyámhivatal által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezés 14, a más szerv – rendőrség, idegenrendészeti hatóság, menekültügyi hatóság, ügyészség, bíróság, bv-intézet parancsnoksága – által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezés 2 kiskorút érintett. Az ideiglenes hatállyal elhelyezett kiskorúak közül a legtöbben gyermekotthonban (9) kerültek elhelyezésre. Ezen kívül 3 kiskorú nevelőszülőnél, 3 kiskorú harmadik személynél, 1 kiskorú pedig külön élő másik szülőnél lett elhelyezve.

A tárgyév december 31-én nyilvántartott nevelésbe vett gyermekek száma 51 volt.

2022-ben 11 gyermeket vettek nevelésbe. A nevelésbe vételekre a magatartási vagy beilleszkedési zavar (1), a családon belüli bántalmazás (1) és a szülői elhanyagolás (9) adott okot.

Az év folyamán elrendelt utógondozói ellátásban részesült fiatal felnőttek száma 2 volt. Mindannyian gyermekotthonban részesültek ellátásban.

A megszünt utógondozások száma 1 volt, 2 utógondozói ellátást pedig a gyámhivatal szüntetett meg (a fiatal felnőtt kérelmére, illetve a fiatal felnőtt magatartása miatt).

2022. december 31-én 70 olyan gyermeket tartottak nyilván, akik családba fogadással kerültek gyámság alá. A tárgyév folyamán gyámság alá kerülő kiskorúak száma családba fogadó személynél 23, (a tavalyi évben 9), harmadik személynél 8 (a tavalyi évben 7) volt.

Nevelési felügyelet elrendelésére a 2022. év folyamán nem került sor.

A tárgyév folyamán a gyermektartásdíj megelőlegezése iránt indult eljárások száma 13 volt, amelyekből 10 esetben, 12 gyermeket érintően ítélte meg a hivatal a megelőlegezést. A tárgyév folyamán gyermektartásdíj megelőlegezésben részesülők száma 17 fő volt.

2022-ban otthonteremtési támogatási jogosultság nem került megállapításra. A tárgyév folyamán otthonteremtési támogatásban részesülők száma 2 fő volt.

A jelzőrendszer tagjaival, kiemelten a család- és gyermekjóléti központtal rendszeres, és eredményes az együttműködésük. Kiskorúakkal kapcsolatos döntéseikhez, a feltáró munkában fontos szerepük van, mint ahogy később a reszocializációs folyamatokban is. Hasznosnak tartják a többszöri konzultációs lehetőségeket, megbeszéléseket, telefonos kapcsolattartásokat. A jó együttműködés egyébként a jelzőrendszer más tagjaira is vonatkozik. A felügyeleti szervekkel is változatlanul korrekt a munkakapcsolatuk. Szakmai értekezletek, megbeszélések tartása esetén, azokon rendszeresen részt vesznek.

9. Bűncselekmények elkövetése, pártfogói felügyelet, rendőrségi munka⁵

A XV. kerületi állandó lakóhellyel illetve tartózkodási hellyel rendelkező pártfogoltak esetében a pártfogó felügyeletet a 2021. évben is Medveczky Rita pártfogó felügyelő látta el a Budapest Főváros Kormányhivatala Igazságügyi Főosztálya Fiatalkorú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya munkatársaként.

A Budapest Főváros Kormányhivatal újjaalkotott szervezeti és működési szabályzata értelmében a 2023-as évtől a Gyámhivatal önálló főosztályként funkcionál, valamint a Felnőtt Korú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya, a Fiatalkorú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya, az Igazságügyi Osztály és a Családi Csődvédelmi és Kárpótlási Osztály a korábbi gyakorlattal ellentétben, immár a Gyámhivataltól függetlenül Igazságügyi Főosztályként működik.

A 2020. szeptember óta használatos országos szakrendszer (iktatási, postázási és nyilvántartási feladatok) fejlesztése folyamatos. Működése a dolgozókra jelentős többlet feladatot ró a mindennapi munkavégzés során, a bejövő- és kimenő iratok iktatása, véglegesítése, postázása, elektronikus aláírással ellátása stb. terén. Másrészt a bűnügyi nyilvántartás valamint a Lakcímnnyilvántartó adatai a szakrendszeren keresztül elérhetővé váltak a pártfogó felügyelet alatt álló ügyfelek vonatkozásában.

A 2022-es évben a BFKH Fiatalkorú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztályán 15 fő pártfogó és 1 fő osztályvezető dolgozott.

2022. év során osztályukhoz 996 pártfogó felügyelet végrehajtásával foglalkozó ügy érkezett, 2 221 ügy volt folyamatban, 1 149 ügy fejeződött be.

A folyamatban levő pártfogó felügyelet ügycsoportban:

- felfüggesztett szabadságvesztés: 293 ügy
- próbára bocsátás: 302 ügy
- feltételes ügyészi felfüggesztés kábítószerrel visszaélés miatt: 1278 ügy
- feltételes ügyészi felfüggesztés egyéb bűncselekmény miatt: 246 ügy
- javítóintézetből való ideiglenes elbocsátás: 15 ügy
- megelőző pártfogás: 84 ügy
- jóvátételi munka: 2 ügy volt folyamatban.

A 2022-es évben a környezettanulmány ügycsoportban 1 194 megkeresés érkezett.

2022. év folyamán 43 fő XV. kerületi lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező fiatal ügyében 48 esetben érkezett pártfogó felügyelet elrendelését/megállapítását tartalmazó határozat hivatalukhoz. Mindez ügycsoportok tekintetében 27 feltételes ügyészi felfüggesztést - kábítószerrel kapcsolatos bűnelkövetés miatt, 2 egyéb bűncselekmény miatti feltételes ügyészi felfüggesztést, 11 próbára bocsátást, 6 felfüggesztett szabadságvesztést valamint 2 esetben javítóintézetből ideiglenesen elbocsátást jelentett.

Pártfogó felügyelői véleményt – a megállapítani kívánt magatartási szabály egyéniesítésére - 2 esetben kért az ügyészség.

A pártfogó felügyelet kezdetén mindössze 6 fő volt 18 év alatti.

Az elkövetett bűncselekmények tekintetében továbbra is tendencia a csekély mennyiségű kábítószerrel visszaélők – döntően felnőtt korúak – magas száma.

⁵ Forrás: BFKH Igazságügyi Főosztály

Az elterelés teljesítésében a kerületben működő Drogoplex Ambulancia, valamint a káposztásmegyeri Drog-Stop Budapest Egyesület nyújt segítséget.

Az ügyek, kevés kivételtől eltekintve sikeresen zárultak. Sikertelennek az elterelés el nem végzése minősül ebben a körben.

Magatartási szabályszegés miatt egy alkalommal éltek jelzéssel az ügyészség-, 2 alkalommal a Fővárosi Főügyészség Büntetés-végrehajtási, Törvényességi Felügyeleti és Jogvédelmi Osztálya felé.

A tavalyi év során különböző rendőrkapitányságoktól valamint bíróságoktól 34 fő 40 büntetőügyében kaptak XV. kerületi lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező fiatalról környezettanulmány megkeresést. Az elkövetők között 32 fiú és 2 lány szerepelt. A környezettanulmányok elkészültek, ám 2 fő esetében a terhelt felkutatásának eredménytelensége miatt a kapcsolatfelvétel sikertelen volt. A rendőri megkereséskor 2 fő töltött jogerős büntetést bv. intézetben, 1 fő javítóintézetben-, 2 fő bünygyi felügyelet alatt otthonában tartózkodott.

A 40 bűncselekmény közül 14 esetben garázdaság 8 esetben kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény, 6 esetben lopás, 5 esetben rablás 2 esetben nemi erkölcs, szemérem elleni, 5 esetben egyéb bűnelkövetés (csalás, zaklatás, informatikai rendszerrel való visszaélés stb.) miatt indult az eljárás.

A BFKH XV. Kerületi Gyámügyi Osztály 23 fiatalkorú, és 4 gyermekkorú (20 fiú és 7 lány) esetében küldött környezettanulmány megkeresését és kért kockázatértékelést 2022-ben.

A bűncselekmények között a garázdaság, zaklatás, rablás 11 esetben, vagyon elleni bűnelkövetés 6 esetben, kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény 3 esetben, közlekedési bűncselekmény 2 esetben, nemi erkölcs, szemérem elleni cselekmény 2 esetben, egyéb bűncselekmény 3 esetben fordult elő.

A megkeresésben szereplők - 4 kivétellel - az elkövetéskor fiatalkorúak voltak. A tavalyi évben 3 esetben javasolták a megelőző pártfogás elrendelését a bűnhalmazatra, ill. a családban vagy a fiatal életvitelében jelen levő veszélyeztetettségi tényezőkre tekintettel. 2 esetben a gyámhivatal javaslatomnak helyt adott, a megelőző pártfogás elrendelésre került.

2022. év során 6 fő megelőző pártfogását látták el.

A megelőző pártfogás végrehajtásában külön magatartási szabályként hivataluk értékrend-korrektív tréninget, valamint egyéni pszichológiai konzultációt tud felkínálni. Egyéb szükségletek (pl. tanulássegítés, szabadidős programok) esetén a gyermekjóléti szolgálat programjait ajánlják.

Mind a pártfogó felügyelet, mint a környezettanulmány és megelőző pártfogás során a gyermekjóléti intézmény családgondozóinak/esetmenedzsereinek segítségére számíthatnak, egymással konzultálva, egymást tájékoztatva járnak el.

A fent leírtakból jól látni, hogy a fiatalkorúakkal való foglalkozás egyre inkább a megelőző pártfogás végrehajtására valamint - ritka alkalmakkor - az egyéb ügycsoportokhoz, jellemzően a feltételes ügyészi felfüggesztéshez kapcsolódó pártfogó felügyeletre korlátozódik.

Az esetek többségében a nyomozati és/vagy ügyészi, bírói eljárások elhúzódása nem kedvez a fiatalkorúakra vonatkozó „más elbánás” elv, a cselekményt követő gyors reakció és az egyéni szükségletek mentén megállapított komplex pszichoszociális igények érvényesítésének.

A 2022-es évben a **BRFK XV. Kerületi Rendőrkapitányság** területén a gyermekkorú személyek sérelmére 11 esetben, fiatalkorú személyek sérelmére 11 esetben következtek el bűncselekmények. Ezek a bűncselekmények a következők⁶:

- könnyű testi sértés (1 alkalom)
- kiskorú veszélyeztetése (6 alkalom)
- egyéb nemi erkölcs elleni bűncselekmények (2 alkalom)
- garázdaság (2 alkalom)
- jogtalan elsajátítás (1 alkalom)
- közúti baleset okozása (1 alkalom)
- házasság a család és az ifjúság elleni bűncselekmények (1 alkalom)
- egyéb nemi erkölcs elleni bűncselekmények (1 alkalom)
- készpénz-helyettesítő fizetési eszközhöz kapcsolódó bűncselekmények (3 alkalom)
- alkalmi lopás (1 alkalom)
- egyéb rablás (5 alkalom).

Továbbá a fenti tárgyévben gyermekkorú elkövető nem volt, viszont fiatalkorú személyek 24 alkalommal következtek el más személyek sérelmére bűncselekmények.

- súlyos testi sértés (1 alkalom)

A XV. Kerületi Rendőrkapitányság a 2022-es évben is komoly hangsúlyt fektetett a gyermek- és ifjúságvédelemre valamint a bűnmegelőzésre és a közbiztonságra, ebben az évben a DADA oktatás illetve az osztályfőnöki órák megtartásra kerültek.

Kiskorú veszélyeztetése, illetve testi sértés miatt jellemzően a kerületi gyámhatóság tesz feljelentést. Több esetben előfordul, hogy a gyermekvédelmi eljárás párhuzamosan folyik a büntetőeljárással, célszerűbb lenne, ha a gyermekvédelmi eljárás során feltárt pontos tényállás alapján a meghallgatások, beszerzett szakvélemények után történne a feljelentés. 2022-es évben 5 esetben indult eljárás kiskorú veszélyeztetése miatt. Az észlelő és jelzőrendszer tagjaként jelzéssel éltek a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Család-és Gyermekjóléti Központnál (Fióka), hatósági eljárást kezdeményezünk a gyermek bántalmazása, illetve a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása végett.

10. Az ellenőrzések tapasztalatai

A XV. Kerületi Polgármesteri Hivatal Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály Szociális és Egészségügyi Osztály feladatköréhez tartozó gyermekvédelmi intézmények ellenőrzésével kapcsolatos tevékenység 2022-ben is megtörtént.

Az éves tevékenységről szóló beszámolót, a szakmai tervet, a munkatervet az Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály Szociális és Egészségügyi Osztály által készített szakmai ellenőrzésről, törvényes működésről készült összegzéssel együtt - mindkét érintett önkormányzati intézmény (Göncz Árpád Szociális Intézmény, Egyesített Bölcsődék) vonatkozásában az önkormányzat Népjóléti Bizottsága tárgyalta meg és hagyta jóvá a képviselő-testület által átruházott hatáskörében.

A Népjóléti Bizottság a Göncz Árpád Szociális Intézmény - *NB 101,102,103/2023. (III.22.) sz. határozat* - és az Egyesített Bölcsődék - *NB 47,48/2023. (II.15.) sz. határozat* - 2022. évi szakmai programjainak végrehajtását, szakmai munkájának eredményességét megfelelőnek értékelte, működésüket törvényesnek találta.

⁶ Forrás: BFKH XV. Kerületi Rendőrkapitányság

11. Megállapítások és a jövőre vonatkozó javaslatok, célok, tennivalók

A XV. kerületben a gyermekvédelmi feladatok ellátása érdekében folyamatos és szoros együttműködés a közoktatási intézmények, a gyermekvédelmi-gyermekjóléti intézmények és az egészségügyi és szociális intézmények között. A XV. kerületi Önkormányzat a 2022. évben is biztosította a helyi rendeletében meghatározott támogatásokhoz szükséges anyagi erőforrásokat. E támogatások egy része a Szt-ben és a Gyvt-ben meghatározott, másik részük pedig úgynevezett *önként vállalt támogatási forma*, amely nagymértékben segítette a kerületi gyerekek, fiatalok életét, szociális helyzetét (például: születési-oltási támogatások, iskolakezdési támogatás, ösztöndíj stb.).

A kerületi gyermekekkel, gyermek-és ifjúságvédelemmel foglalkozó szakemberek 2022-ben hol személyesen, hol online formában beszéltek meg a különböző problémáikat. A minőségi munka, a gyermekek fokozottabb védelme érdekében, a preventív munkában tennivalók sokasodtak, kiemelt figyelmet fordítanak minden felmerülő problémára.

A gyermekvédelmi tevékenységről szóló előző évi értékelésekben taglalt feladatok végrehajtását, megvalósulását figyelemmel kísérve továbbra is kiemelt feladatként tartjuk számon:

- Az *Önkormányzat* biztosítja a helyi rendeletében meghatározott támogatásokhoz szükséges anyagi forrásokat 2023-ban is. A lehetőségekhez mérten biztosítja a szükséges forrásokat a kerületi gyermekek részére szervezett *közösségi, szabadidős programok szervezéséhez*, a gyermekintézmények bevonásával.
- A *jelzőrendszer tagjai* között, ha szükséges, *online térben távkonzultáció biztosításával*, az együttműködési készségek erősítésével, intenzív munkakapcsolat megerősítésének ösztönzésével, *szakmaközi egyeztető tárgyalásokkal* törekszünk az eddigi minőség megőrzésére.
- Az eredményes munka elengedhetetlen feltétele a személyek (védőnő, családgondozó) *állandósága és elérhetősége* az adott eset megoldásánál, a kétirányú információáramlás (szóban és írásban is), a rendszeres kapcsolattartás illetve az esetmegbeszélő csoportok működtetése. Az *Egyesített Bölcsődék* 2022-ben elindították a Montessori pedagógia alapjaira épülő csoportot, ami máris közkedvelté vált. Továbbiakban is különös figyelmet szenteltek a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, illetve az őket nevelő családoknak. Együttműködnek a Pedagógiai Szakszolgálattal a gyermekek további életútjának segítése érdekében. Közösen kívánják megoldani minden sajátos nevelési igényű gyermek ellátását, kerületen belül óvodás korban is. Arra törekednek, hogy a bölcsődék a jövőben is családbarátok, a lakosság igényeit, a szakma és a fenntartó elvárásait teljesíteni képes intézmények maradjanak. Az Egyesített Bölcsődék új szolgáltatással, többes ikergyermekeket gondozó családok részére otthonukban nyújtott napközbeni gyermekfelügyelet biztosításával igyekszik támogatni az érintett családokat. Jelenleg folyamatban van a Szakmai Program és mellékleteinek módosítása, a szolgáltatás részleteinek kidolgozása.
- A Göncz Árpád Szociális Intézmény *Fióka Család- és Gyermekjóléti Központja* törekszik arra, hogy 2023-ban is a helyi problémákra reflektáló, célzottan megszervezett prevenció munkája legyen a család- és gyermekjóléti alapellátás egyik legfontosabb tevékenységi köre. A korábban megkezdett stratégia részeként folytatni kell az érintett hatóságokkal, társintézményekkel való szoros együttműködést a családon belüli erőszak megelőzése és kezelése céljából.

Az oktatási-nevelési intézményekkel, valamint egészségügyi ellátórendszerrel közösen pedig komoly erőfeszítéseket kell tenni a gyermekkori/serdülőkori krízisek megelőzésére és enyhítésére

- A *Szociális és Rehabilitációs Alapítvány* munkatársai tervezik a gyermekek fejlesztését célzó programjaik kapacitásbővítését és a szükséges finanszírozási feltételek megteremtését, az intézményben dolgozó segítő szakemberek mentálhigiénés támogatását szolgáló szupervízió elindítását és csapatépítő programok szervezését, valamint egy új, korszerű ügyfélnyilvántartó adatbázis fejlesztését és üzembe állítását, ami segítené a felvételi rendszerük hatékonyabb működését. 2023-ban szeretnék növelni a férőhelyek komfortosságát a sok helyen elhasználdott bútorzat cseréjével, fejleszteni kívánják további résztvevők bevonásával önkéntes programunkat, a fundraising tevékenységüket, valamint weboldaluk szolgáltatásait.
- Kiemelten fontos feladattá vált az önkormányzat intézményeiben a *képzett szociális szakemberek elvándorlásának megelőzése, a szakmai elhivatottság, a szociális szakma értékeinek megőrzése.*
- Budapest Főváros XV. Kerület Önkormányzat Képviselő testülete 2023. március 30. napján nyilatkozatban állt ki az ENSZ Gyermekjogi egyezményben rögzített alapelvek megvalósítására. Az Önkormányzat és intézményei hatáskörében a gyermekek eddiginél is erősebb védelme és jóléte érdekében szükségesnek tartják átfogó *gyermekvédelmi koncepció* megalkotását. A közösen megfogalmazott célok és alapvetéseknek megfelelően a Képviselő-testület felkérte a polgármestert, hogy az önkormányzati intézményekkel, illetve a helyi civil szervezetekkel és szakértőkkel közösen, dolgozza ki a Gyermekvédelmi koncepció tervezetét és azt 2023. december 31-ig terjessze a Képviselő-testület elé.

Budapest, 2023. május „...”

.....
Cserdiné Németh Angéla
polgármester